

Od 1. nov. dalje
tirodnina mesečno
30 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja co-
letno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENE

Cek. rač. Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
alno in št. 10.549
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlja

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Strahote bojnih strupov

Ameriški mornariški minister Knox je 31. januarja izjavil pred zunanjepolitičnim odborom ameriškega senata sledeče: »Čela vrsta znamenj govori za to, da bo pri napadu na Anglijo prišlo do uporabe bojnih strupov v zelo velikih količinah.« Ameriški minister ni sicer povedal, odkod ima te informacije, toda če bi se zgodilo, da bi imel prav, potem bomo v prihodnjih tednih doživeli vojne grozote, kakršnih človeštvo še ne pozna. Po napovedih tako ene kakor tudi druge vojskujoče se strau sicer ne moremo sklepati, da bi Evropi grozila vojna z bojnimi strupi. Bila bi namreč strašna prav zato, ker ne bi prizadela le borcev v sprednjih vrstah, ampak tudi žene, otroke in starčke v še tako oddaljenem zaledju.

Vojni strokovnjaki, ki obravnavajo pomembnost in uporabljivost bojnih strupov za sedanjo vojno, označujejo kot bojne strupe vse kemične spojine, ki so več ali manj strupene in uporabne v boju v toliko, da fiziološko učinkujejo na dihalne organe, oči ali kožo borca in ga tako onesposablja. V širšem smislu bi spadale k bojnim strupom tudi spojine, ki razvijajo meglo ali dim, neglede na to, če so strupene ali ne. Sodobna vojaška znanost pa deli bojne strupe po njihovem učinku na človeški organizem v sledečih šest glavnih skupin:

1. solzavce, na primer bromacetone, kloracetone,
2. kihavce, na primer »modri križ«, difenilarsinklorid,
3. dušiljve, na primer »zeleni križ«, klor, klorpikrin,
4. mehurjence, na primer »rumeni križ«,
5. strupe živčevja in
6. krvne strupe.

V bojih je važno glede na taktični pomen, če bojni strup učinkuje takoj ali pa šele po preteku določenega časa. Prav tako je važno, če se bojni strup hitro tako razredči, da ni več učinkovit, ali če hitro razpade, in nasprotno, če ostane dalj časa učinkovit. Bojni strupi, ki učinkujejo takoj, so primerni za napad, ker dovoljujejo vrhavočnim enotam po določenem času, da same prekorajšo še pred kratkim zastrupljeni ozemljem brez nevarnosti za lastno zdravje. Bojni strupi pa, ki učinkujejo počasi in določeno razdobje, pa se v glavnem uporabljajo v obrambi. Z njimi se da zastrupiti ozemlje pred sprednjimi postojankami, s čimer je napad nasprotniku onemogočen.

Uporaba bojnih strupov se je začela že zelo zgodaj v prvi svetovni vojni leta 1915. Za časa svetovne vojne so tako rekoč preizkusili vse uporabne načine vojevanja z bojnimi strupi. Značilno je dejstvo, da so bojne strupe uporabljali skoraj izključno le na mirujočih frontnih odsekih, torej tam, kjer so bile postojanke enih in drugih blizu skupaj in tako zavarovane, da jih z drugimi sredstvi ni bilo mogoče hitro in uspešno podreti. Kot najboljše način so se obnesli naslednji: izpuščanje bojnih strupov iz velikih jeklenih steklenic, dalje streljanje plinskih bomb z metali in streljanje plinskih granat.

Izpuščanje bojnih strupov iz jeklenih steklenic, ki so podobne velikim jeklenim bombam, kakršne potrebujejo v mirnem času za prevoz stisnjene zraka, ogljikovega dvokisa itd., je bilo izpeljano na ta način, da so v sprednjih rovih postavili cele baterije takih jeklenih steklenic. Ko je pihal primeren veter s hitrostjo 2-3 m na sekundo, so na dani znak istočasno odprli vse steklenice in bojni strup, v tem primeru plin, je začel uhajati, medtem ko ga je veter gnal kot nizko meglo proti sovražnim strelskim jarkom. Nevarnost pri takem napadu s plinom je za napadalca v tem, da se lahko veter obrne. To se je nekoč tudi zgodilo japonski vojski pred Shanghaijem.

Drugi način z metali ali projektorji omogoča, da istočasno iz sprednjih postojank zasujemo sovražne rove z železnimi steklenicami, ki držijo po 12-15 litrov. Pri padcu te železne steklenice eksplodirajo in v njih stisnjeni bojni strup zagrne mesto, na katerem so eksplodirale. V svetovni vojni so uporabljali preproste metalce, železne cevi, ki so imele do 20 cm kalibra. Te so bile zakopane v zemljo in nagnjene proti sovražniku približno pod kotom 45 stopinj. Take cevi so zakopali takoj ob sprednjih strelskih jarkih, le po en meter narazen drugo od druge in jih združili v baterije po več sto. Na dnu cevi je bila vložena potrebna količina razstreliva, ki naj bi ob eksploziji vrgla železno steklenico s plinom po možnosti prav na nasprotnikov strelski jarek. Posamezne skupine takih baterij projektorjev so zažigali s pomočjo električnega toka. Zato so v takem primeru plinske bombe, izstreljene iz projektorjev, tako rekoč zasule sovražni strelski jarek in učink ni izostal.

Najvažnejša uporaba bojnih strupov je seveda ostala topništvo. Izpuščanje strupenih plinov in streljanje plinskih bomb s projektorji je prišlo v poštev kvečjemu za razdalje 500 do 800 metrov. Na večje razdalje se je izpuščanje plin že preveč razredilo, projektorji pa niso več zavedali točno, zaradi česar se je tudi učinek zmanjšal. Topništvo pa je lahko streljalo na velike razdalje granate razmeroma velikega kalibra, polnjene z najbolj učinkovitimi bojnimi strupi. Pri tem je le malo, kdaj doseglo na obstreljevanem mestu tolikšno koncentracijo bojnih strupov da bi se nasprotnik ne mogel rešiti. Povzročilo pa je vendarle silne zmede in velikanski zastoj v prometu. Z bojnimi strupi je topništvo obstreljevalo zlasti važna prometna križišča, dohode na mostove itd. Poseben učinek je topništvo moglo doseči, če je streljalo granate, napolnjene z igeritono. Ta tekoči bojni strup, ki se je izkazal med vsemi kot najbolj nevaren, je imel še to lastnost, da se je pri ugodnem vremenu razširobil po ozemlju obdržal učinkovit 14 dni ali celo tri tedne. Topništvo je z njim moglo s počasnim obstreljevanjem zapreti nasprotniku vse važne dohode na bojišče, zaradi česar je bil olajšan napad na prednje postojanke.

Uporabo bojnih strupov so velesile obravnavale prvič že leta 1898., ko so na splošno določile, da mora biti učinek drobcev eksplodirane granate hujši kot učinek strupa. Tudi leta 1907. so se zedinile na prav tej formuli, ki naj bi najbrž povedala, da je bolje, če drobeč granat vojaka raztrga, kakor pa ga umorijo strupeni plini. Svetovna vojna je pokazala, da se velesile teh sklepov niso držale in zato je kmalu bila tudi maska eno osnovnih »orožij« vojaka. Leta 1922 je bila konferenca v Washingtonu, na kateri so sodelovale USA, Anglija, Francija, Japonska in Italija. USA je predlagala,

Franco na poti k Mussoliniju

Govorice, da se sestanka udeleži tudi Hitler - Med potjo obišče Franco maršala Petaina

Bern, 11. febr. t. Švicarski radio poroča, da sta poglavar Španije, general Franco, in njegov zunanji minister Serrano Suner že na poti proti francosko-italijanski meji, kjer da se bosta sestala z voditeljem Italije Mussolinijem.

Švicarski radio nadalje trdi na podlagi poročil, ki so prišla iz Vichyja, da se bo med potjo v Italijo Franco sestel z maršalom Petainom, ki je že odpotoval na francosko južno obalo, kjer ima majhno vilo, v kateri se hoče odpočiti od naporov zadnjih tednov. Maršala Petaina bo spremljal njegov namestnik admiral Darlan.

Kje se bosta sestala Franco in Petain, ni znano, niti ni javljeno, kakšnim namenom naj bi ta sestanek služil. V nekaterih krogih menijo, da bi general Franco posredoval med Francijo in velesilama osišča v tem smislu, da bi se odločila za sodelovanje.

Tretja novica, ki jo širi švicarski radio, je, da bo morda tudi nemški voditelj Adolf Hitler prišel v Italijo, tako da bi prišlo do trojnega sestanka med voditelji Nemčije, Italije in Španije, odnosno da bi se general Franco po svojem sestanku z Mussolinijem odpeljal v Nemčijo, kjer bi se sestel še s Hitlerjem.

Na merodajnih mestih v Vichyju odločno zanikajo neka čudna tolmačenja, ki so se danes trdovratno širila med političnimi in diplomatičnimi krogi. Česa da se bodo sestali vladarji treh latinskih in sredozemskih držav in da ima ta sestanek v današnjem mednarodno-političnem ozračju čisto poseben značaj. Nasproti temu poudarjajo, da maršal Petain nima drugih namenov, kakor obnoviti Francijo častno v okviru dobrih sosednjih odnosov z vsemi državami, ki mejijo na Francijo, ter da bi bilo napačno misliti, da morda francoska vlada igra na karto morebitnih nesoglasij, ki da bi nastopila med Nemčijo in Italijo.

Zelo hudi letalski boji na nemško-angleški fronti

Napadi na Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 11. febr. AA. Nemško vrhovno poveljstvo sporoča:

Oborožena ogledniška letala so metala bombe na pristaniške naprave nekega mesta na angleškem vzhodnem obrežju. Preteklo noč so bojna letala izvedla napad na angleška letališča ter pri tej priliki uničila 11 težko poškodovanih šest sovražnih letal, ki so bila razvrščena na tleh. Miniranje angleških pristanišč se je včeraj nadaljevalo.

V Sredozemskem morju so bili izvedeni uspešni napadi: nemškega letalstva na vojaške naprave na Malti, kakor tudi na neko pristanišče v Cirenai. Nemsko letalstvo je izvedlo ogledniške polet nad Suškim prekopom. Pri tem letalskem delovanju sta bili potopljeni dve angleški trgovski ladji.

Berlin, 11. febr. AA. DNB: Med včerajšnjim napadom na obrežje Kanala so v okolici Dunkerqua angleške letalske sile izgubile 7 letal, kakor je to izvedel DNB. Stiri angleška letala so bila sestreljena med letalskimi bitkami, tri pa je sestrelilo protiletalsko topništvo. Med prebivalstvom v Dunkerqueju je bilo več mrtvih in ranjenih. Vojaški cilji niso bili zadeti.

Berlin, 11. febr. AA. DNB: Neko nemško borbena letalo je včeraj napadlo angleško letališče Skepton v jugovzhodni Angliji. Letalo je uničilo na letališču tri angleška letala in poškodovala pet angleških bombnikov. Včeraj popoldne se je to nemško borbena letalo približalo letališču ravno v trenutku, ko je več angleških letal pristajalo in so Angleži dolgo mislili, da tudi nemško letalo pripada angleški eskadri. Da bi dobil ugoden položaj za napad, je nemški letalec večkrat preletel naprave in na enem mestu opazil večje število letal, ki so bila razporejena na tleh. Kmalu nato je priletelo nekaj nemških letal, ki so v najnižjem poletu zmetala bombe na angleška letala. Tri letala vrste »Wellington« so se takoj užgala in so zgorela. Pet drugih bombnikov iste vrste je bilo poškodovanih.

Angleška poročila

London, 11. febr. Reuter: Letalsko ministrtvo poroča:

V pretekli noči je bilo delovanje sovražnih letal nad Anglijo omejeno. Samo na ozemlje nekaterih grofij so bile vržene bombe. Škoda je majhna in človeških žrtev je bilo malo.

Napadi na Nemčijo

Angleško letalstvo je napadalo ponoči in podnevi

Nemška poročila

Berlin, 11. febr. DNB: Nemško poveljstvo sporoča o poskusu sovražnih napadov na nemško ozemlje, odnosno na zasedeno ozemlje, naslednje:

Sovražnikova letala so v spremstvu lovskih letal včeraj podnevi poskušala izvesti napad na zasedeno ozemlje in prodrli v kraje na obrežju Kanala. Lovski oddelki in protiletalsko topništvo so takoj stopili v akcijo. Razen nekaj žrtev med civilnim prebivalstvom, je bila povzročena le neznatna škoda v stanovanjskih delih mesta. Pri tej priliki je sovražnik izgubil 6 letal, 3 letala pa je zabilo protiletalsko topništvo.

Snoči in preteklo noč je sovražnik ponovno skušal izvesti podoben napad, pa tudi tokrat brez uspeha.

Angleške vojne ladje, ki so preteklo noč streljale na francosko obalo, so bile prešlejene umakniti se zaradi streljanja obrežnih baterij.

naj se prepove uporaba bojnih strupov v vojskah. Opolnomočenci vseh zastopanih držav so pristali na to. Zanimivo pa je, da kasneje nobena od vlad tega dogovora ni ratificirala, celo vlada USA ne, ki je predlog stavila.

Kaj more prinese sedanja vojna na polju vojskovanja z bojnimi strupi, ne vemo. Strokovnjaki so mnenja, da bi bilo bombardiranje iz zraka, pri katerem bi letala metala bombe, napolnjene z bojnimi strupi, mnogo manj učinkovito, kakor pa do sedanje bombardiranje. Za uspeh mora biti orožje mirno, saj vetrovi ne smejo strupenih plinov razpihati in s tem razredčiti. O tem pa prav letala nimajo kontrole in je zato vedno uspeh takega bombardiranja, ne glede na dvomljivost zadetkov, negotov. Sedanja vojna tudi še ni prinesla tako

V noči med 10. in 11. febr. je sovražnik metala bombe na 9 krajev severne Nemčije, med njimi tudi na Hannover. Vržene so bile v glavnem zažigalne bombe. Nastali požari so bili hitro pogaseni. Vojaškim ciljem ali pa napravam za vojno gospodarstvo ni bila povzročena nobena škoda. Bilo je nekaj mrtvih in ranjenih med civilisti. Nočna obramba se je izkazala kot zelo učinkovita. Nočna lovska letala so zbila 8, protiletalsko topništvo pa 4 angleška letala. Pomorsko topništvo je zabilo na zahodni norveški obali eno sovražno letalo.

Včeraj in preteklo noč je sovražnik izgubil 33 letal. Dne nemški letali se nista vrnila. Podpolkovnik Mölders je dosegel svojo 56. letalsko zmago.

Angleška poročila

London, 11. febr. t. Reuter: Letalsko ministrtvo poroča:

V pretekli noči so skupine angleških bombnikov opravile polet nad srednjo in severozahodno Nemčijo, kjer so bombardirale večje število vojaških ciljev. Včeraj podnevi pa so naša bombna letala bombardirala cilje v severni Nemčiji ter letališča in pristanišča v zasedenem delu Francije in Belgije. Med napadenimi pristanišči so bila najhuje prizadeta Dunkerque, Calais in Boulogne. Bombna letala so spremljale močne skupine lovcev vrste »Hurricane«. Napadi so bili uspešni. V pristaniščih so

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 11. febr. t. Stefani: Vojno poročilo št. 244 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

Severna Afrika: Nič novega.

Vzhodna Afrika: Delovanje topništva pri Kerenu. V Zgornjem Sudanu so naše čete na desni strani reke Omo odbile sovražnikove napade, ki so bili podprti s tanki. Naši letalski oddelki so bombardirali sovražnikove čete.

Ponoči so sovražnikova letala letela na več krajih v Siciliji in v južni Italiji in zmetala nekaj bomb, ki pa so povzročile majhno škodo na nekem mestu Pole in v okolici Ave-lina, kjer računajo, da so štirje mrtvi in več ranjenih. Protiletalsko topništvo je zabilo eno sovražnikovo letalo pri Batipaglia. Posadka tega letala se je s padali rešila in je bila ujeta.

Angleška poročila

Kairo, 11. febr. t. Reuter: Vrhovno poveljstvo vzhodne armade poroča:

Libija: Italijanski general Tellera, poveljnik 10. armade v Libiji, je umrl od ran, ki jih je dobil v bitki južno od Bengazija.

V Eritreji, Abesiniji in italijanski Somaliji se nadaljuje operacije razvijajo zadovoljivo.

Vrhovni poveljnik vzhodne armade, general Wavell je z letalom obiskal glavni stan južnoafriške armade v Nairobiu, kjer je imel razgovor z vojaškimi poveljniki. Nato se je spet z letalom vrnil nazaj v svoj glavni stan.

V južni Abesiniji so južnoafriške čete zavzele Hobok, ki je oddaljen 30 km od meje. Zavzele so ga v tekočem naskoku.

Reuterjev poročevalec na fronti poroča, da so južnoafriške čete pri Rudolfovem jezeru po dolini Rift prodrle že 90 km globoko v Abesinijo in prodirajo nemoteno dalje.

Kairo, 11. febr. Reuter: Letalsko poveljstvo angleške vzhodne armade poroča:

Med trenutnim zastojem v severni Afriki

imenovanih stoječih zakopanih front, ki bi bile najbolj primerne za uporabo bojnih strupov. Presenečenja seveda niso izključena.

Že dolga tri leta pred izbruhom sedanje evropske vojne so v različnih državah v laboratorijih velikih kemičnih tovarn, ki so večinoma med seboj povezane v trustih, kartelih itd., žrtvovali težke milijone za poskuse z novimi, še bolj učinkovitimi bojnimi strupi. Ker je temu tako, se ne moremo ubraniti vtisa, da bo tudi pri bojnih strupih zmagalo gospodarsko načelo, da je treba od investiranega kapitala dobiti primerne dohodke. To načelo velja tudi za industrijo bojnih strupov in zato težko verjemo, da bi nam pred koncem te svetovne vojne bile prihranjene grozote, ki jih prinese vojna s strupenimi plini.

nastali veliki požari. V bitki, ki se je razvila z nemškimi lovskimi letali, so bila sestreljena 3 sovražna, dve od teh so sestrelili poljski piloti. Angleške izgube pri vseh teh operacijah znašajo tri letala.

Ena skupina letal je snoči napadla tudi Rotterdam. Napad je trajal dve uri in so bile vržene bombe na pristanišče in na skladišča za petroleje, nadalje na skladišča, ki se razprostirajo na obeh straneh reke zahodno od mesta.

Danes rano zjutraj so edince našega vojnega brodograja bombardirale pristanišče Ostende v zasedeni Belgiji. Granate so padle na naprave v pristanišču in so povzročile velike požare. Naše vojne edince niso pretrpele nobene škode in ni nobenih človeških žrtev.

London, 11. febr. Reuter: V pooblaščenih krogih se izve da je bil Hannover glavni cilj nočnih napadov angleškega letalstva na Nemčijo. Niso pa še znane podrobnosti o tem napadu, vendar pa mislijo, da je bil napad koncentriran in zelo uspešen. (A)

Vojna na morju

Berlin, 11. febr. DNB: V vsem svetu je povzročilo veliko senzacijo dejstvo, da je bila razglašena in deloma uničena velika angleška spremeljavna 500 km zahodno od Portugalske. Pomen tega uspešnega dejanja je, kakor izjavljajo pristojni krogi, predvsem v dejstvu, da so važne angleške življenjske ceste na morju pod nadzorstvom nemškega letalstva in to ne samo v severnem Atlantiku in zahodno od Irske, ampak da se izvajajo napadi na angleške spremeljave daleč proč od Anglije, in sicer v vodah srednjega Atlantika, kjer jih letala uničujejo. (AA)

Iz Afrike: Nič novega

naše letalstvo nadaljuje svoje delovanje na bojiščih. Težki bombniki so ponovno bombardirali Rodos, kjer so vrgli več ton bomb na letališče in na letala, kjer so čepela razpršena po vsem letalskem prostoru. Zgradbe in letala so začela goreti. Deset letal je bilo popolnoma uničenih, mnogo drugih pa poškodovanih.

V vzhodni Afriki smo bombardirali motorni transport v bližini postaje v Asmari. Drugi bombniki so bombardirali skladišča pri Kerenu, ki so bila skrita v gozdu. Na istem področju smo strmoljavno napadli železnico in železniške naprave. V področju Kalana v Abesiniji so južnoafriška letala napadla zbirališče domaćinskih čet, strmoljavci pa so napadli mostove pri Dolo. Druga skupina je bombardirala Lugferandi, kjer je uničila letališče in letalske lope. Vsa letala so se vrnila.

Podrobnosti o bitki za Bengazi

London, 11. febr. Reuter: Šele ponoči so bile objavljene nekatere podrobnosti o angleško-italijanski bitki za Bengazi. Poročilo, ki so ga odobrile angleške vojaške oblasti, pravi med drugim, da se je bitka pričela že dne 6. febr. popoldne med angleškimi oklopnimi enotami, ki so po 36 urni vojni skozi puščavo pridrvele do Bengazija in oklopnici armade generala Bergonzolija, ki so si hotele prebiti pot proti jugu, da bi se mogle umakniti pravočasno proti Tripolisu. Italijanske sile, ki so bile v premoči, so srdito napadale. Toda v prvem delu bitke so Angleži uničili 30 sovražnih tankov. General Bergonzoli je potem bitko prekinil, a še enkrat zapovedal srdit napad, ki pa se je prav tako ujel v angleškem protitankovskem topništvu. V petek, dne 7. februarja je general Bergonzoli prekinil boho, ko je bil že od vseh strani obkoljen. Ko se je predala njegova armada, je imela municije samo še za pol ure. V mesto samo so vdrli najprej štirje veliki tanki z angleškimi častniki. Nek italijanski duhovnik, ki je znal angleško, jih je vodil in pozneje služil za tolmača. Prebivalstvo je avstralske čete, ki so prišle v mesto, navdušeno pozdravljalo z raznimi vzkliki kot na primer: Živla demokracija! Angleške imperialne čete so sprejeli, kakor da bi bili prišli rojaki v osvobojeno domovino. Italijanska policija, ki se je prijavila angleškemu poveljstvu, je dobila dovoljenje, da pod angleškim poveljstvom nadaljuje svojo policijsko službo.

General Bergonzoli, ki je bil z letalom prepeljan v Kairo, je bil poslan v bolnišnico, ker je bolan.

Zagrebska vremenska napoved: Krajevna oblačnost.

Zemunska vremenska napoved: Delno oblačno vreme. Tu pa tam jutranja megla. Toplota se ne bo znatno spremenila.

Politični zapiski

Debata o Bosni in Hercegovini

Sarajevski list »Naša Bosna« je prinesel članek, kjer govori o prihodnjem položaju Bosne in Hercegovine ter zastopa to-le misel: »Ker pravoslavni Srbi v Bosni in Hercegovini žele, naj bi ne bila pretrgana zveza z Belgradom, obenem pa žele, da bi se mnogo zadev reševalo posebej za to področje z ozirom na to, da je v Bosni in Hercegovini muslimanov in pravoslavnikov nad tri četrtine prebivalstva, zato je mogoče zadevo tako urediti, da bi Bosna in Hercegovina postali posebno upravno področje s posebnimi upravnimi določili pod predsedstvom kraljevske vlade.« — Tej misli ugovarja drugi muslimanski list »Muslimanska svijest«, ki pravi, da je ta predlog maslo dr. Šefkija Behmena, bivšega ministra. Tak predlog pa docela nasprotuje stališču, katero je zavzel v svojem listu sedanjí minister za šume in rudnike dr. Kulenović, kateri zahteva, naj Bosna in Hercegovina v svojih zgodovinskih mejah postane posebna banovina.

Nemci zoper renegate

Glavno glasilo znanega dr. Awenderja — »Volksrufe« v Pančevu — prinaša oster napad na tiste Nemce, ki so se od Madžarov dali potujčiti ter so iz Nemcev postali Madžari. Ti rojeni Nemci so se pomadžarili ter se — pravi list — zdaj grejejo na soncu upanja, da bo tisočletna država krone sv. Stefana spet zaživila. List pripoveduje, da je bil oni dan v Belgradu velik ples madžarskih narodnih noš, ki so ga priredili madžarski dijak. Na ta ples madžarskih narodnih noš se je baje odpeljalo tudi mnogo pomadžarjenih Nemcev iz srednje Bačke. Ti Nemci tjakaj niso šli le kot gostje, marveč kot somišljeniki, ker je mnogo izmed njih oblekel madžarsko narodno nošo. Nemško glasilo »Volksrufe« čisto pravilno obsoja tako renegatstvo ter klič, da je »to že preveč«. — Veseli nas, da smo načelno enkrat z nemškim glasilom na isti črti, ker smo oboji zoper renegatstvo in renegate, ki so sramota za narod, ki so ga izdali ter nadležni in hudo požrešni balast za narod, h kateremu so se zatekli. Docela razumemo opravičeno ogorčenje nemškega lista, ker so renegati tudi na slovenski zemlji dobro znana, dasi zelo malo simpatična prikazen.

»Ne čakajmo le na hrvatski sabor«

»Hrvatski Dnevnik« prinaša uvodnik o drugi obletnici Cvetkovičeve vlade ter naglašala, kako življenjsko silo je med tem časom pokazala banovina Hrvatska. Nato pa navaja članek, ki je izšel v »Seljačkem domu« izpod peresa kmeta Gjura Triplata, kateri pod naslovom »Ne čakajmo le na hrvatski sabor«, razvija te-le misli: »Od početka banovine Hrvatske se je začelo delovati ter se je v letu dni toliko storilo, kolikor prej v 20 letih ne. Mislim, da bo po vsej verjetnosti za naše potrebe, kakor ga je bilo doslej. Beremo o skrbi za prehrano pasivnih krajev. Toda, kje naj se vzame živež, če so aktivni kraji bili poplavljeni tukaj od Drave, tamkaj od Save itd.« Ni pa vseeno, ali smo prideltali le tisoč ali pa deset tisoč vagonov žita. Mnogo naših prijateljev piše v našem »Domu«, kako velika je potreba, da bi se čimprej sešel naš hrvatski sabor, ki naj bi od tal preuredil vse od občin navzgor. To je živa resnica. Docela se strinjam s tem, da bi potem moglo biti stokrat boljše kakor pa je zdaj, ko so na občini novi ljudje, toda stari zakoni, ki moramo po njih delati, dasi smo se zoper nje bojevali. Naj že bo tako ali drugače — vse to je le začasno. Rajni naš učitelj Radić nam je dejal: »Če smo veljavne zakone priznali, s tem še nismo rekli, da smo z njimi zadovoljni in da se ne bomo bojevali, da bi jih zamenjali boljši.« Pred saborem pa moremo storiti še nekaj: razširjati prosveto. Kolikor bomo izobraženi in razvidni, takšen bo tudi naš sabor... Pamet v glavo! Dokler smo taki, ne napredujemo. Pomagajmo si vsaj tam, kjer si moremo. Ne čakajmo le na sabor, ki ga še nimamo. Treba je nekaj zaupati tudi sam vase!

SDS dobi še enega ministra?

Novosadski »Dan« poroča iz Belgrada: »Ker je g. dr. Mihajlo Konstantinović postal pravosodni minister, je ministrstvo brez portfelja pri predsedstvu vlade ostalo prazno. Belgrajski krogi okoli SDS zdaj mislijo, če bodo to mesto sploh še spopolnili, da bo ta resor dobila SDS, ki bi tako imela v vladi dva zastopnika.« — Odgovornost za to novico prepuščamo »Danu«.

Kdo bi naj postal minister SDS?

V zvezi z novico, češ da utegne SDS dobiti še en ministrski portfelj, poroča novosadski »Dan«, da res ni izključeno, da bi SDS dobila še enega ministra. List pravi na podlagi izjav, ki jih je dobil: »V tem primeru bi stopil v vlado zastopnik SDS iz Vojvodine, in sicer najbrž g. dr. Dušan Bošković, advokat iz Pančeva, ali pa g. dr. Aleksander Moč, advokat iz Novega Sada.« — Kdor se še spominja, sta se ta dva gospoda še pred kratkim tožarila, kdo bo plačal tistih nekaj tisoč dinarjev za deficitno glasilo SDS v Vojvodini. G. dr. Dušan Bošković, ki je znan kot elementarni živahen politik, je, kakor so poročali listi, baje že grozil, da bo zapustil SDS, če se razmere v Vojvodini ne spremenijo. Če dobi portfelj, bo imel priložnost razmere urediti in pomiriti, a čemer bi bilo na vse strani ustrezno — sodijo politični krogi v Belgradu.

O Srbih v HSS in Hrvatih v SDS

Znano je, da je HSS vedno naglašala, da za prave Hrvate ni prostora v nobeni drugi politični stranki kakor v HSS, medtem ko naj bi se Srbi na Hrvatskem združili v SDS. Pred kratkim pa je dr. Krnjević, glavni tajnik HSS, imel zborovanje v Sidi. Kakor je poročal »Hrvatski Dnevnik«, glavno glasilo HSS, je takrat prišlo k dr. Krnjeviću nad 100 Srbov iz Sida, ki so ga prosili, naj bodo sprejeti v HSS. Na tisto poročilo je zdaj napisal nekak odgovor list »Varaždinske novosti«, ki ga vodi dr. Hinko Krizman, vodilni mož SDS. Krizmanovo glasilo tako-le pravi: »Torej Srbi naj vstopijo v HSS! Stvar je v redu! Toda, kako pa je v redu za tiste, ki so trobentali, da za nobenega poštenega Hrvata ni prostora v SDS, katera je po svojem programu prav tako hrvatska, kakor srbska in slovenska, medtem ko bi v izključno hrvatski stranki, kakršna je HSS, smeeli biti tudi Srbi.« — Ti dve stranki, HSS in SDS, pa sta med seboj opekovani ter skupaj ustvarjata takomenovano Seljačko demokratsko koalicijo — SDK. Zato nam je ta nastop g. dr. Krizmana težko razumljiv.

Strasna železniška nesreča na bolgarski meji

Vlak s 30 vagoni nafte se je prevrnil in zgorel

Ob eksploziji je zgorelo 8 bolgarskih železničarjev — Le en premikač se je rešil

Belgrad, 11. febr. m. Iz Caribroda poročajo o veliki železniški nesreči, ki se je zgodila sredi okrog 10.35 med bolgarsko postajo Dragoman in jugoslovansko postajo Caribrod na bolgarsko-jugoslovanski meji.

Na prvem kilometru od naše meje je iztril tovorni vlak št. 139, ki je prevažal nafto iz Rusije v Nemčijo. Nafta se je vžgala ter se je visok plamen dvigal v nebo in razsvetljeval okolico. Pri tej strašni nesreči se je smrtno ponesrečilo osem bolgarskih železničarjev. Njihova trupla so strahovito razmesarjena, tako da jih sploh ni mogoče spoznati. Trije vagoni so ostali nepoškodovani, ves drugi vlak z lokomotivo vred pa je čisto uničen zdrčel v prepad. Potoki goreče nafte so se zivali v Nišavo.

Ta huda nesreča, pri kateri sta ostala nepoškodovana le dva železničarja, se je zgodila najbrž zato, ker so odpovedale zavore. Zračne zavore pa je imelo le devet vagonov. Ko se je vlak pričel spuščati po strmini v dolino, strojevodja ni mogel zavreti drugih vagonov, tako so zadnji vagoni vedno močnejše pritiskali na sprednje. Zaradi trenja so se vžgale osti in se je od vročine vnela tudi nafta. Na ostrem ovinku je iztrila lokomotiva in potegnila za seboj druge vagona.

Železniški promet na tem delu proge bo dalj

časa prekinjen. Promet z ekspresnim vlakom se bo vršil s prestopanjem. Na mesto nesreče sta davi prišli bolgarska in jugoslovanska komisija.

Belgrad, 11. febr. m. O železniški nesreči, ki se je dogodila ponoči na bolgarskem ozemlju v bližini naše meje, so prispeli v Belgrad tele podrobnosti:

Nesreča se je zgodila 1000 m od jugoslovanske meje na bolgarskem ozemlju. Tovorni vlak je bil popolnoma uničen. Razen enega zavirača je vse osebje zajela grozna smrt v goreči nafti. Škoda ceno na več milijonov levov. Nesreča se je zgodila takole:

Tovorni vlak iz Sofije v Caribrod, ki privozi ob 1 v Caribrod, je sredi pravčasno zapustil postajo Dragoman, kjer ga je pregledalo železniško osebje, ki ni opazilo nobene nepravilnosti. Pri vasi Kalotine na bolgarskem ozemlju se je lokomotiva iztrila, najbrž zaradi strmine, in potegnila za seboj 48 vagonov. Med njimi je bilo 30 cistern z nafto in bencinom, v drugih vagonih pa drugo blago. Na doslej nepojasnjen način se je najbrž iztril vlak zaradi hudega padca. Vagoni so se nakopili in zarili drug v drugega ter sta se nafta in bencin pri tem vžgala. Požar je zajel vse cisterne in lokomotivo. Po dosevanih podatkih je vsa kompozicija tovornega vlaka, 48 vagonov, popolnoma uničena.

Politične novice iz Belgrada

Belgrad, 11. febr. m. Z jutranjim vlakom se je vrnil v Belgrad g. predsednik dr. Kulovec, ki je dopoldne sprejel v svojem kabinetu ministra za prehrano dr. Protića in predsednika prehranjevalnega urada za Slovenijo bivšega ministra g. Šnoja, dalje odpravnik poslov slovaškega poslanstva dr. Jožefa Čiekerja, mariborskega župana dr. Juvana in predsednika glavne zveze srbskih kmetijskih združenj, bivšega ministra dr. Vojo Djordjevića.

Davi sta se vrnila v Belgrad tudi finančni minister dr. Šutej in kmetijski minister dr. Čubrić.

Preskrba vojaškega osebja z živežem

Belgrad, 11. febr. m. Ministrski svet je na predlog vojnega ministra podpisal uredbu o preskrbi vojnih zalog v mobilnem in vojnem času z življenjskimi potrebščinami. Po tej uredbi se bo v mobilnem in vojnem stanju vršilo v vojni režiji ter po odredbah te uredbe preskrbovanje vojnega osebja: častnikov, vojaških uradnikov, podčastnikov, kapljev in redovov, mornarjev ter glasbenikov in drugega vojnega osebja v vojski s tistimi potrebščinami, ki jih bo primanjlovalo. Častnike in vojaške uradnike bo oskrbovala častniška zadruga po določenih uredbe o častniških združenjih. Zaradi zagotovitve sredstev za najbolj važne življenjske potrebe, o katerih govori ta uredba, se bo ustanovil v pripravnem stanju pri vojnem ministertvu sklad za dopolnilne preskrbe vojnega osebja z življenjskimi potrebščinami. Sredstva tega sklada se bodo porabila tudi za plačilo članskih vlog za rezervne in upokojene častnike in vojaške uradnike po čl. 16 te uredbe ter za dajanje posojil častniškim združenjem po čl. 15 prvega odstavka te uredbe. Potrebna denarna sredstva bo odobril ministrski svet na predlog vojnega in v soglasju s finančnim ministrom.

Belgrajske novice

Belgrad, 11. febr. m. Vodstvo demokratske stranke pripravlja ob obletnici smrti Ljube Davidovića 15. februarja zadušnico v Belgradu in po vsej Srbiji. Po zadušnici v svetosavski cerkvi bodo molitve tudi na Davidovičevem grobu.

Boji letal in topov v Albaniji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 11. februarja. AA. (Stefani.) Službeno poročilo št. 244 glavnega stana italijanskih oboroženih sil se glasi:

Grško bojišče: Delovanje patrol in topništva. Številni oddelki našega letalstva so živahno bombardirali ceste, skladišča, pomorska in letalska oporišča, železniške postaje in naprave. Na letališču Janine so bila poškodovana in uničena razna letala. V spopadih, do katerih je prišlo v teh ofenzivnih dejanjih, je bilo v plamenih zbitih 12 sovražnikovih letal.

Grška poročila

Atene, 11. februarja. t. (Atenska agencija.) Poročilo št. 107 grškega generalnega štaba se glasi:

Grške čete so izvedle uspešne operacije. Naše letalstvo je sestrelilo 3 sovražna letala, a izgub ni trpelo nobenih.

Sovražna letala so metala bombe na Vološ, kjer je bilo le nekaj žrtev med civilnimi ljudmi, nadalje na Janino, kjer je bilo nekaj oseb ranjenih. Na obeh krajih pa je gmohta škoda majhna. Sovražna letala so bombardirala tudi Prevezo, kjer ni nobene škode in nobenih žrtev, Lerino, kjer je malo žrtev, škode pa nobene, ter neko mesto v zahodnem delu Peloponeza (Patras), kjer je škoda neznatna, žrtev pa ni nobenih.

Vladni tolmači se častnikarjem na konferenci tiska razlagali, da Italijani nadaljujejo s svojimi napadi na srednjem in južnem odseku fronte. Vsi napadi so bili odbiti in je imel nasprotnik velike izgube. Posebno hudo je trpela brigada milicnikov. Na severu se razvija izredno srdit topniški dvojni okrog izvirov reke Skumbi in reke Devoli.

Atene, 11. februarja. (Atenska agencija.) Poročilo angleškega letalskega poveljstva se glasi: Na albanskem bojišču so naši bombniki z bombami zažgali zgradbe v Tepeleniju in Duki. V zraku so se srečali z veliko skupino sovražnih bombnikov, ki jih je spremljalo 20 lovcev, ki so hoteli bombardirati Janino. Razvila se je bitka, v kateri sta bila uničena dva sovražna

To nam vsem narekuje zdrava pamet!

Govor predsednika in ministra g. dr. Kulovca na zadnjem celjskem zborovanju je povsod vzbudil velik odmev. Njegove tehtne besede, kako je v teh kritičnih časih bolj ko kdaj treba gledati na hierarhijo vrednot, da se ne izgubimo v malenkosti osebnega in strankarskega prerekanja, so bile prav v tem trenutku ne le koristne, marveč celo potrebne. In človek bi se moral veseliti, ko vidi na vseh straneh tako živahen odmev. Zai, pa moramo reči, da je večina prizadetih strank dr. Kuloveve besede napak razumela in jih po svoje obrnila, kar je gotovo škoda, ker prča, kako malo dozorelosti je v nekaterih slovenskih in jugoslovanskih političnih krogih od one strani.

Dejstvo je, kar je dr. Kulovec najprej naglasil, da je danes v teh resnih časih polno vprašanj, ki so življenjskega pomena ne le za naš slovenski narod, marveč za vsa država kot našo skupno celoto. In ta velika načelna ter življenjska vprašanja bi morala danes stati na čelu vsega našega političnega prizadevanja ter hotenja. Ta dolžnost ne sloni zgolj na ramah slovenske večinske stranke, marveč na vseh skupinah in strankah, ki v slovenskem javnem življenju hočejo kolikorkoli pomeniti. Sicer res živimo v izjemnih razmerah, vendar je treba ohraniti zdrav pogled na stvarnost, ker razmere so prehodne, narod in država pa bosta ostala z vsemi svojimi življenjskimi potrebami ter zahtevami, katere niso od danes do jutri. Če se danes nekateri sklicujejo na demokratsko stališče, je to pravilno le, če demokratsko misel pravilno umevajo. Demokracija namreč nikoli in nikdar ni bila negacija reda ter hierarhije vrednot. Kjer pa je to stopnjo vrednot zanikala, se je izmaličila v zmedo, v kateri so glasni kričalci z ulice ustvarjali anarhijo. Zato pa je tudi danes demokratska zamisel res v krizi, ker se marsikje niso hoteli zavedati njene moralne odgovornosti. Zakaj demokracija ne nalaga zgolj pravice, da na primer opozicija sme kritizirati, temveč tudi veliko dolžnost, da mora opozicija tudi v svoji kontroli ter kritiki biti ustvarjalna in pozitivna. Skupnim potrebam celote, ki jo vodi večinska stranka, se podredi tudi opozicija. To ni mišljeno tako, da bi prenehala biti, marveč tako, da opusti svoje ozko strankarsko stališče ter se postavi na stališče važnih življenjskih vprašanj, katera pomagajo reševati v okviru narodne in državne skupnosti. V velikih časih ostati majhen, ni le tragika, marveč je lahko tudi zelo dejanje, če to dejanje izvira iz pomanjkanja dobre volje.

Nesrečo je preživel samo en zavirač, ki je bil na zadnjem vagonu. Moža pa doslej še niso našli in ni znano, ali je huje ali lažje ranjen.

Vzroki nesreče so doslej še neznani, toda kaže, da se je nesreča zgodila zaradi pokvarjenih zavor, ki so odpovedale na težkem terenu. Ker so bile v kompoziciji tovornega vlaka cisterne, je bil požar neizogiben. Železniška komisija iz Dragomana in bolgarsko predstavništvo iz Caribroda sta na kraju nesreče že od davi ob treh. Ponesrečenih uslužbencev še niso mogli najti in bo trajalo dalj časa, preden jih bodo izrekli iz pogorišča. Promet z Bolgarijo je prekinjen, prav tako so prekinjene telefonske in brzojavne zveze, ker so zgoreli drogovi in se stopile žice. Na kraju nesreče hitijo delavci popravljati progo in popravljati razbitine, da bi bil čimprej obnovljen promet med Bolgarijo in svetom.

Bolgarsko uradno sporočilo

Sofija, 11. febr. m. O veliki železniški nesreči, ki se je nočjo dogodila na bolgarskem ozemlju blizu jugoslovanske meje, je glavno ravnanstvo bolgarskih drž. žel. izdalo naslednje uradno poročilo:

»Sredi okoli 23.30 je tovorni vlak št. 139 na progi iz Sofije proti Caribrodu zaradi velike brzine, najbrž zaradi poškodb avtomatskih kretne zavozil med postajama Dragoman in Caribrod na napačen tir. Vsi vagoni tega vlaka, razen prvih štirih, so se iztrili. Na kraju nesreče je takoj prišla komisija ter izdala potrebne ukrepe, da se na tem mestu zgradi nova proga, dosevanja pa očisti. Promet se bo vršil s prestopanjem.«

Po poročilih, ki so prispela v Sofijo, se je nesreča zgodila na postaji Kalotina, ki je oddaljena samo nekaj minut od jugoslovanske meje. Tovorni vlak, ki se je ponesrečil, je imel v kompoziciji 40 vagonov cistern z bencinom, ki je pri nesreči eksplodiral. Kakor poročajo, je nesreča zahtevala 7 žrtev. Drugih podrobnosti o nesreči še ni.

Pomanjkanje dobre volje pa bi dokazoval, kdor bi na primer bil tako majhen, da bi danes stranki, ki ji predseduje minister g. dr. Kulovec, zanikal njeno večino v deželi, kjer jo ima že celih 40 let, ne zaradi svoje politične moči, marveč zaradi svojega programa in organizacijske sile. Toda ta stranka ima dolžnost zato, ker je večinska, biti lojalna in pravična, zlasti v teh časih. Njena glavna dolžnost pa je, puščati ob stran vse ali manj postranske cilje in namene ter dvigati na ščit tisto, kar je danes za narod in državo glavna stvar. Politika sporazuma je danes državna politika, ki jo narekuje potreba dneva. Ta politika sporazuma danes Slovencev narekuje v interesu slovenskega naroda in prav tako v interesu Jugoslavije novo ureditev države, ki naj izbriše grebe centralistične preteklosti, da se zagotovi boljša prihodnost naše doslej tako preizkušane državne skupnosti. Potrebno tega so priznavale spočetka skoraj vse stranke v naši državi, vsaj načelno, ker so se zavedale, da je to resna državna potreba. To je dr. Kulovev govor postavil med najvažnejše vrednote poleg tistih, ki so za vsakega Jugoslavana že same po sebi sporne: kraljevski dom, naša vojska, nedotakljivost naših meja in naša nevtralnost za ohranitev miru.

Namesto pa, da bi zdaj nekatere stranke to vprašanje obravnavale s tega vidika, so takoj začele govoriti o koncentraciji strank v vladi. To se pravi, da se jim je v tej hierarhiji vrednot zdelo najbolj važna njihova stranka ali stranke in pa vprašanje, koliko portfeljev naj bi dobila. To je zgrešena pot, ker danes ne gre za stranke, marveč za nekaj, kar je mnogo več vredno, to je naša celota. In hudo je treba obžalovati, da se je po sicer mirnem govoru g. dr. Andjeliničeva na zborovanju JNS oglasil tudi g. Pucelj, ki je zahteval dr. Kulovcu v odgovor »svobodno kritiko«. Povejte no le eno samo deželo v Evropi, kjer bi bila danes kakemu državotvorcu padla v glavo misel, da hoče »svobodno kritiko«. Ali se ne zavedate, gospodje, da živimo danes v takih časih, ko je vsako besedo treba dvakrat pretehtati, preden jo izgovorite, da z njo ne napravite škode svoji državni skupnosti in njeni nevtralni politiki? Ko bi tako zahtevo postavil na primer kak levičar, bi človek to že še razumel. Da pa je bila postavljena od strani stranke, ki je vedno naglašala svojo odgovornost, ki pa v odmerjanju svobode nikakor ni bila velikušna takrat, ko je vladala, dasi je vladala v mirnih in ne vojnih časih, to je za našo javnost težko umljivo. To je ravno narobe od tistega, kar je dr. Kulovec zahteval od vse naše javnosti, da jo treba položaj mirno presotati, odbijati vse ostrine političnega boja ter se izogibati vsemu, kar bi našo državno ali narodno skupnost spravljalo na ozki tir malenkostnih strankarskih zadev. Tako umevanje dejanskega položaja nam in vsem drugim narekuje zdrava pamet.

Osebnosti

Belgrad, 11. februarja. m. Na predlog prosvetnega ministra so s kr. ukazom odlikovani:

a) ravnatelj: Bogomir Remec, gimn. ravn. v p., z redom sv. Save 3. stop., Ivan Dolencec, ravn. gimn. v Novem mestu, z redom Jugoslovanske krone 4. stop., Josip Osana, ravnatelj l. drž. ženske realne gimn. v Ljubljani, z redom sv. Save 4. stop., dr. Franc Sušnik, ravnatelj učiteljskega v Mariboru, z redom sv. Save 4. stop.;

b) profesorji: Rudolf Južnič v Ljubljani z redom Jugoslovanske krone 4. stop., z redom sv. Save 4. stop. Franc Devetak, dr. Rudolf Kolarić, Franc Pachelner, Maks Preželj, dr. Mirko Rupelj, Ivan Škerlj, Ernest Tomec, Filip Terčelj, Vladislav Verlič — vsi iz Ljubljane, dr. Ignacij Fludernik, Simon Milač, Josip Pirnat, Ervina Ropas, Evgen Vauken — vsi v Mariboru, Franc Rojsek, dr. Pavel Strmšek, Pavel Holeček — vsi v Celju, Peter Prosen iz Novega mesta, Jakob Šolar iz St. Vida nad Ljubljano, z redom sv. Save 5. stop. Miroslav Adlešić, dr. Stanko Gogala — oba iz Ljubljane, dr. Pavel Blaznik, Franjo Četina — oba iz Celja;

c) Zmago Konečnik, tajnik v prosvetnem ministertvu v Belgradu, z redom sv. Save 5. stop.; d) iz ljudskošolskih vrst: z redom Jugoslovanske krone 5. stop. Ivan Strukej, ban, solski nadzornik v p., Peter Mavrič, solski referent v prosv. ministertvu, z redom sv. Save 5. stop. Boris Grad, solski nadzornik v Radovljici, Franc Erjavce, solski nadzornik v Ljubljani, Valentina Merljak, solska referentka v prosv. ministertvu v Belgradu, Marija Ažman, učiteljica v Šmarjah, Franc Bervar, solski upravitelj v Žužemberku, Martin Mavinč, solski upravitelj v Brusniceh, in Ivan Resman, solski upravitelj v Novem mestu.

Napredovali so profesorji in strokovni učitelji: v 7. skup. Bogomir Arsenak, Jože Dular, Ludvik Gabrovšek, Ivan Sajevic, Janko Sotošek — vsi iz Ljubljane, Konrad Stražar, Ferdo Kaučič — oba iz Maribora, dr. Miha Osthaber v Belgradu in Izidor Koch v Smederevu.

Gospodarstvo

Domači in inozemci

Plače industrijskih uradnikov na Hrvatskem

Iz najnovejše publikacije Ekonomskega instituta banovine Hrvatske o industriji banovine Hrvatske posnemamo, da je znašala skupna vsota vseh plač nameščenec v hrvatski industriji 149.16 milij. din, od tega je dobivalo 4872 domačih nameščenec 139.5 milij. din, 209 inozemskih pa 9.7 milij. din. Nadalje je iz teh podatkov razvidno, da je znašala povprečna mesečna plača za eno osebo 2446 din, toda domači nameščenici so prejeli 2386 din mesečno povprečno, inozemski pa 3860 din.

Plače inozemskih uradnikov so bile večje kot

povprečne plače domačih uradnikov v odstotkih v naslednjih strokah za toliko: kmetijska industrija za 63%, kar pomeni, da je bila povprečna plača inozemskega nameščenca za 63% višja kot povprečna plača domačega nameščenca, v industriji kamenja in zemlje za 15%, v kovinski industriji za 26%, v kemični industriji za 120%, v tekstilni za 86%, v usnjarski za 59%, v papirni za 73%, v električni za 139%, v raznih industrijah za 35% in v rudarstvu za 17%.

Povprečno je plača inozemskega uradnika za 62% višja kot plača domačega uradnika.

Zahteve Kmetijskih zbornic

Nedavno je zasedal v Belgradu izvršilni odbor vsedrjavne zveze kmetijskih zbornic. V vsedrjavno zvezo je pristopila tudi kmetijska zbornica drinske banovine iz Sarajeva. Odbor je nadalje razpravljal o financiranju zbornic s pomočjo taks na nekatere kmetijske proizvode, ki bi se pobirale pri izvozu in odkupu. Tozadevno je odbor že stvil predlog kr. vladi. Kot najvažnejši problem pa je naglasil potrebo reorganizacije preskrbe s prehrano pasivnih krajev. Zaradi dolgotrajne zime se je stanje prehrane v teh pokrajinah znatno poslabšalo. Ustanovam, ki skrbijo za preskrbovanje, bi bilo treba dati na razpolago potreben denar, da bi nabavile in poslale v pasivne in deficitarne kraje zadostne količine hrane.

Zahteve trgovstva

Dne 6., 7. in 8. februarja je bila v Belgradu seja Osrednjega predstavništva zvez trgovskih združenj pod predsedstvom g. Nedeljka Savića. Seje so se udeležili tudi številni delegati iz Slovenije s predsednikom Zveze trgovskih združenj g. Vidmarjem. Na seji je bila sprejeta naslednja resolucija:

1. Uredba o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije, kakor tudi uredba o kontroli cen naj se ukmeta, ker se je izkazalo v praksi pri obeh uredbah, da cilj ustavitve in preprečitve naraščanja cen ni bil dosežen. Nasprotno, z izvajanjem teh dveh uredb so povzročene trgovskemu stanu nepopisne težave, nepopravljive krivice in preganjanja, od česar pa je bila napravljena največja škoda pravilni preskrbi potrošnikov. Istočasno naj se sprejme uredba, s katero bi se čimbolj enostavno reguliral problem cen na temelju dnevnih nabavne cene poleg priznanega brutto zaslužka, ker bi edino to omogočalo trgovcem preskrbo potrošnikov. Nadaljevanje sedanega načina dovoljevanja cen bi privedlo do propasti gospodarstva.

2. Občinskimi aprovizacijam naj se prepove trgovanje ter se jim dovoli samo izvrševanje nadzorstva nad pravilno razdelitvijo pridobljenega blaga za potrošnike. V kolikor pa bi te aprovizacije same izvrševale nabavo in razdelitev blaga neposredno potrošnikom, naj opravljajo to izključno po nabavni ceni ob kritju stvarnih režijskih stroškov. Najodločneje smo proti nameravani dajitvi sredstev iz državne blagajne potrošniškim združenjem zaradi prodaje blaga državnim uslužbencem po cenah, nižjih od tržnih, ker to sploh ne bi bilo v zadostno pomoč uslužbencem, napravilo bi pa našim gospodarstvenikom ogromno škodo. Državnim uslužbencem bi se dalo danes pomagati samo s povišanjem plač.

3. Smatramo, da bi bilo treba načrt o ustanovitvi izvoznih in uvoznih zajednic takoj črtati z dnevnega reda zaradi tega, ker obvezna združenja, gospodarske zbornice in zveze kot organizacije interesiranih gospodarstvenikov zastopujejo za izpolnitev naloge, ki naj bi jo prevzele te zajednice. Obžalujemo obenem, da trgovske zveze in njih Centralno predstavništvo tudi tokrat niso bile povabljene na konferenco, ki je razpravljala o tem vprašanju.

4. V interesu vsega našega gospodarstva zahtevamo, da se iz vrst aktivnih gospodarstvenikov ustanovi že z ustavo določeni gospodarski svet, ki bi stalno s svojimi nasveti podpiral resorne ministre pri vodstvu zdrave gospodarske politike v naši državi.

Sorodni in istovrstni obrti

Obrtni zakon našteva v § 23. rokodelske obrte, to je tiste obrte, za katere je glede na posebno večino v ročnem delu potrebna strokovna izobrazba in ki se smejo izvrševati samo na osnovi predhodnega dokaza o izobrazbi, pridobljeni z učenjem in praktičnim delom po posebnih odredbah tega zakona. Strokovna izobrazba za rokodelske obrte se dokaže praviloma z izpričevalom o opravljenem pomočniškem izpitu po dovršeni učni dobi in izpričevalom o opravljenem mojstrskem izpitu po najmanj triletni pomočniški zaposlitvi.

Ta določila o izkazani učni dobi in zaposlitvi veljajo načeloma za pripustitev k pomočniškemu odnosu mojstrskemu izpitu pri vseh rokodelskih obrtjih z izjemo glede na vstetje dobe, ki jo posamezni kandidati prebijejo v strokovnih šolah, kar ureja posebna uredba, kakor tudi z izjemo glede na one, ki jih morem na izjemoma opustiti predložitve rednega potrdila odnosno poslovne knjižice, če takih izkazil iz opravičenih razlogov ne morejo predložiti. Pri izkazilu učne dobe in pomočniške zaposlitve predpisuje zakon še eno izjemo, ki se nanaša na sorodne odnosno istovrstne obrte.

Glede na način in značaj dela loči obrtni zakon vse rokodelske obrte v sorodne in istovrstne. Istovrstni obrti so obrti, ki so navedeni v isti točki § 23. obrt. z., ki vsebuje 88. takih točk in s tem 88 rokodelskih obrtov. Vendar je pod eno točko naštetih večkrat več obrtov, bodisi da je pri tem s posameznimi različnimi nazivi označena prav za prav ena obrt, bodisi da je pod isto točko označen s splošnim nazivom dotični obrt, pri čem pa mu je še ime za specialno stroko dotičnega obrta, kakor se je pač v dobi zadnjih let specializacija dotičnega obrta že razvila. Za primer prvih navedimo »košarje in pletake predmetov iz protja«, kot primer drugih pa »ključavničarje, gradbene ključavničarje, pohištvene ključavničarje«. Kandidat more torej delati izpit iz gradbenega ključavničarstva, ali pa pohištvenega, v kolikor sta ti dve stroki že specializirani. Kopa mojstrski izpit opravi recimo iz gradbenega ključavničarstva, more prestopiti tudi v pohištveno ključavničarstvo, ali pa izvrševati oba obrta istočasno, ne da bi za vsak obrt posebej moral delati izpit, ker sta oba obrta istovrstna in zadošča po določilih § 31., odst. 3. obrt. z., opraviti izpit iz enega

izmed teh v eni in isti točki § 23. obrt. z. navedenih rokodelskih obrtov.

Sorodni rokodelski obrti pa so oni obrti, ki so v § 23. obrt. z. navedeni pod drugimi, samostojnimi točkami, so pa bili od ministrstva za trgovino in industrijo s posebno uredbo proglašeni za sorodne. V sorodni rokodelski obrt sme prestopiti neki obrtnik le tedaj, če opravi predhodno mojstrski izpit iz dotičnega rokodelskega obrta, ki je bil njegovemu obrtu proglašen za sorodnega in v katerega želi zdaj prestopiti. Za prijavo k mojstrskemu izpitu za neki sorodni obrt dovoljuje obrtni zakon izjemo v tem, da se sme kandidat prijaviti k izpitu brez predpisanih dokazov o učenju in zaposlitvi, to iz razloga, ker je do zdaj izvrševani obrt po značaju in delu soroden onemu obrtu, v katerega hoče kandidat prestopiti. Zakon dopušča tudi, da se vstje že učenjem in pomočnikom, ki prestopijo ali iz nekega istovrstnega v drug istovrstni, ali pa iz sorodnega v drug sorodni obrt, v učno dobo odnosno pomočniško zaposlitev ves dotlej prebiti čas.

Določila § 31., odst. 2. obrt. z., da označi z uredbo tiste obrte, pri katerih je prestop dopusten, se je minister za trgovino in industrijo dvakrat poslužil. Prva uredba o sorodnih obrtjih je izšla v l. 1934., druga, s katero je bila prva razveljavljena, pa v l. 1936. (Službeni list 45. kos, z dne 3. junija 1936) in velja še danes. Oznakičev sorodnih obrtov se je izvršila po načelu, ki ga omeni obrtni zakon in smo ga zgoraj navedli, upoštevaje posamezne skupine rokodelskih obrtov, kakor kovinske, lesne, tekstilne, živilske, stavbne itd. Nova uredba o sorodnih obrtjih je bila potrebna iz dveh razlogov. Prvič je minister za trgovino in industrijo na podstavi § 23., odst. 2. obrt. z. predpisal uredbi o izpremembah in dopolnitvah spiska rokodelskih obrtov, s katero je bilo označenih iz vrste prostih obrtov nekaj novih rokodelskih obrtov, nekaj že starih rokodelskih obrtov pa na novo razporejenih, drugič pa se je v razdobju dveh let po prvi uredbi o sorodnih obrtjih pokazala potreba, da se sorodnost razširi še na nekatere obrte, dočim se za nekatere ukine. Iz tega razloga se je število točk v drugi uredbi povišalo za 12 v primeri s prvo uredbi.

V zvezi z že omenjenim »Uredbo o izpremembah in dopolnitvah spiska rokodelskih obrtov« je povedati še nekaj. Člen 5. te uredbi dopušča, da sme ban pri obrtjih iz točke 58. (brivci in frizerji), točke 73 a (pleskarji, sobni slikarji, obrtni slikarji industrijskih izdelkov) in točke 77. (portretni fotografir, pokrajinski fotografir) § 23., odst. 1. obrt. z. določiti za večja mesta, da je vzeti poedine obrte iz navedenih točk, kakor da so navedeni v posebnih točkah. To se pravi, da bi v posebej določenih mestih ti obrti medsebojno ne bili istovrstni, temveč sorodni in da bi za izvrševanje vsakega izmed teh obrtov bil potreben predhodno opravljeni mojstrski izpit.

Samo v primeru brivskega in frizerskega obrta je izšla zadevna odredba, s čimer sta ta dva obrta v primeri z drugimi rokodelskimi obrti zavzela poseben položaj v obrtnopravnem pogledu, v katerem pa se je zrcalil gospodarski položaj teh dveh obrtov v povojni dobi. To bomo skušali pokazati posebej v sledečem članku.

Razmah nemške industrije

Najvažnejši problem, na katere je naletela v preteklem letu industrija, so se pokazali zaradi vojnih zahtev v prvi vrsti pri preskrbi delovnih sil, potem surovin in šele na zadnjem mestu denarnih sredstev. Vpoklici pod orožje so napravili v milijonskih vrstah nemškega delavstva velike vrzeli, ki jih je bilo treba kolikor pač mogote zamašiti. Število moških zaposlenecv pa ni padlo v toliki meri, kolikor delavcev in nastavlencev je bilo poklicanih v vojsko. Samo moških je bilo dodatno mobiliziranih nad milijon delovnih sil. Sem spadajo na eni strani mladostniki, ki so zapustili o Veliki noči 1940 šolske klopi, na drugi pa rentniki, upokojenci in ostali, ki so se za čas vojne spet vrnili v poklicno življenje. A tudi nemška ženska je stopila na svoje mesto. Prejeto zimo je bilo manj žensk poklicno zaposlenih kakor pri izbruhu vojne, vendar je sedaj ta izpadek neke nadoknaden, temveč je še mimo tega zaposlenih novih 200.000 žensk. Zraven je treba pršteti še stotiseče inozemskih delavcev in vojnihi ujetnikov. V septembru je bilo v industriji in obrti zaposlenih 400.000 tujih delavcev in 200.000 vojnih ujetnikov. Tako se je posredilo preprečiti vsak zastoj v nemški vojni produkciji.

Poleg izdelave neposrednih vojaških potrebščin so se začele v velikem obsegu graditi produkcijske naprave. Nemčija razpolaga danes z največjo produkcijsko kapaciteto na svetu in jo misli tudi naprej ohraniti. To svojo pozicijo si je uvrstila, ko je dobila z zasedenimi in osvojenimi državami nove industrijske kapacitete in more saarsko pokrajino spet povsem izkoristiti. V razbremenitev lasne industrije daje naročila industriji zasedenih držav.

Tudi preskrba s surovinami se je izboljšala. Poleg prirastka šlezjskega premoga in lotariške rude so mnogo pripomogle tovarne štiriletko, da so se razširile surovinske podlage. K temu pridejo še surovine, ki jih nudijo v mnogo večji meri kakor pred vojno Sovjetska unija ter daljni in bližnji Vzhod kakor tudi kontinent sam. V prvi vrsti spada sem nafta iz Romunije in Rusije, železna ruda iz Švedske, bombaž iz Rusije, celuloza iz Skandinavije, bauxit iz Italije in južne Evrope. Posebej se je okrepila preskrba Nemčije z železom z lotariško mineto. V zadnjem letu so izkopali tu 15.000.000 ton rude, po rudarskih cenitvah pa se da ta količina še bistveno stopnjevati. Glede na tako ugoden položaj je Nemčija rešena železne stiske. Tudi premoga ima Nemčija v taki obilici, da ne krije le potreb lastne vojne produkcije v polni meri, temveč zalaga še Skandinavijo, Italijo in južno Evropo s svojim premogom. 1938. leta so nakopali na področju

velike Nemčije (brez zapadnih novih pokrajin) 233.6 milijonov ton črnega premoga, k tem je treba pršteti še 200 milijonov ton rjavega premoga, ki predstavlja v svoji kurilni vrednosti 50 milijonov ton črnega premoga. Poleg premoga in železa so tudi druge surovine, kakor nafta, lela, kavčuk, celuloza itd. v Nemčiji, čeprav ne v preobilici, vendar pa v zadostni meri na razpolago. Produkcija celuloze za umetno volno in svilo je cenjena za 1940 v količini 300.000 ton.

Financiranje nalog, ki jih je postavila nemškemu gospodarstvu vojna, je pa povzročalo najmanj težko. Čeprav je nemški kapitalni trg v preteklem letu prevzel celih 13.2 milijard mark državnih posojil in blagajniških zapisov, je bil razen tega zmnožen dati industriji zadostna sredstva na razpolago, da je mogla še razširiti svoje obrate. Tako je bilo mogoče v času med januarjem in oktobrom 1940 plasirati za celih 835 milijonov mark industrijskih posojil. Poleg tega je bilo izdanih za 641 milijonov mark novih delnic. Poznavalci menijo, da je nemška industrija v preteklem letu poleg obilnih lastnih sredstev porabila še okoli 2 milijardi mark, ki jih je še dodatno nudil kapitalni trg za izgraditev in preureditev svojih naprav. Še dosti večji je delež, ki so ga podjetja porabila iz lastnih sredstev. Gospodarjenje s surovinami in delovnimi močmi je omogočilo industriji, da je potrebna sredstva mogla črpati iz lastnih rezerv.

Delo na drž. proračunu za 1941. Na osnovi uredb o drž. računovodstvu, ki bo v kratkem objavljena, bo proračunsko leto izenačeno s koledarskim. Zaradi tega bo novi proračun tekkel od 1. aprila do 31. decembra 1941. — V zvezi s tem se je že začela izdelava proračuna za 1941 in je finančno ministrstvo obvestilo vsa ministrstva, da se mora novi proračun izdelati na osnovi največje varnosti. Neka ministrstva pa že sedaj izdelujejo proračune, n. pr. z investicijskim značajem nekaterih izdatkov. Vsi predlogi, ki gredo za povečanjem državnega proračuna, bodo ob priliki končne redakcije državnega proračuna črtani v vsej višini, t. j. za vseh 100%. Izjema bo napravljena samo v onih primerih, kjer se povečanje izdatkov nikakor ne more preprečiti.

Uvoz sladkorja za Hrvatsko. Ministrski svet je dovolil na predlog ministra financ, da sme Bogod uvoziti 1200 vagonov sladkorja v kockah ali kristalnega sladkorja brez plačila uvozne carine.

Naše državne finance. Kot smo že poročali, naši državni dohodki dosega v znatni meri v državno blagajno. Skupno so v prvih devetih mesecih proračunskega leta 1940-1941, torej v dobi od 1. aprila do 31. decembra 1940 znašali 11.590.1 milij. din, dočim so v odgovarjajočem razdobju leta 1939 znašali samo 9.334.8 milij. din. Izdatki pa so znašali v prvih devetih mesecih 1940-1941 10.130.1 milij. din, dočim so v odgovarjajoči dobi 1939-1940 znašali 8.829.1 milijonov din. Proračun za 1940-1941 je bil izvršen pri dohodkih s 105.01 (1939-1940 s 96.65%), pri izdatkih z 91.78 (91.21%).

Materije gnojila — carine prosta. Ministrski svet je izdal naslednje dopolnilo carinskih tarif: materije za gnojenje brez oziroma, po kateri številki carinske tarife se ocarinijo, so proste carine pod pogoji, katere predpiše minister financ v soglasju s kmetijskim ministrom. Tozadevni odlok je objavljen v »Službenih novinah« z dne 10. februarja.

Nova pooblastila za Osrednjo upravo za posredovanje dela. Minister za socialno politiko in ljudsko zdravje je prenesel na Osrednjo upravo za posredovanje dela vse posle, ki jih je doslej vodil odtok za posredovanje dela pri ministrstvu soc. politike in ljudskega zdravja. — Nadalje je minister za socialno politiko in ljudsko zdravje pooblastil Osrednjo upravo za posredovanje dela, ka sme sama neposredno ali po glavnih uradah za posredovanje dela izdajati, zamenjavati in obnavljati poslovne knjižice (legitimacije) za delavce in nameščenice, kar je bilo doslej prepuščeno ministrstvu. Predsedništvo Osrednje uprave je pooblašeno v svrhu izvrševanja tega odloka izdajati potrebna pravila in navodila. Odlok je stopil v veljavo dne 10. febr. z objavo v »Službenih novinah«.

Prepoved izvoza tekstilij. Minister za trgovino in industrijo je po zaslišanju sveta za zunanjo trgovino sklenil prepovedati izvoz volnenih stopal nogavic in vseh izdelkov iz volne, bombaža, jute in vseh naravnih tkanin. Pozivajo so vsi dosedanjí izvozniki volnenih stopal, da do 22. t. m. zaključno prijavijo ravnanje blaga za zunanjo trgovino vse količine izdelanega blaga volnenih stopal in stopal iz ostalega materiala, katere so namenili za izvoz. V prijavi je treba označiti kraj, kjer se blago nahaja v skladišču in je treba prijavo dati pri pristojnem okrajnem načelniku.

Opozorilo glede cen. Opazilo se je, da se številni proizvajalci (predelovalci), trgovci na veliko in malo ne drže obstoječih predpisov o kontroli cen in zahtevajo, oziroma plačujejo višje cene od tistih, ki so jih pristojne oblasti določile, odnosno maksimirale. Opozarjajo se zato vsi pridelovalci, proizvajalci in trgovci, da se morajo držati določenih cen in vseh drugih predpisov. Vsi tisti, ki se ne bi točno ravnali predpisov, bodo najstrožje kaznovani. Prav tako bodo kaznovane po zakonu vse osebe, ki širijo neresnične vesti v zvezi s kontrolo cen

in o nadaljnjih odredbah glede cen na splošno, kakor tudi glede cen posameznih predmetov. (Iz ministrstva za preskrbo in prehrano — odtok za kontrolo cen.)

Opozorilo glede nakupov. Ministrstvo za preskrbo in prehrano sporoča vsem trgovcem na veliko in vsem uvoznikom na veliko, naj nikar ne kupujejo od domačih proizvajalcev ali pa iz tujine blaga po višjih cenah, kakor so današnje, ker jim ne bo dovoljeno povečanje njihove dosedanje prodajne cene, izvzemši v izjemnih in skrajno opravičenih primerih. (Iz ministrstva za preskrbo in prehrano.)

Druga partija gume iz Francije. Te dni je prispela v našo državo druga partija gume, katero smo dobili iz Francije. Skupno s prvo partijo je znašal vseh uvoz 2200 kosov, od česar je dobila banovina Hrvatska 600 kosov, ostane pa bo razdeljen na ostale banovine. Druga partija vsebuje največje gume, in sicer predvsem za avtomobile.

Slovaška zunanja trgovina. Lansko leto je znašal uvoz na Slovaško 2.3, izvoz iz Slovaške pa 2.7 milij. kron, tako da je bila slovaška zunanja trgovina za 0.4 milijarde kron aktivna. Največji del slovaške trgovine je bil z Nemčijo in protektoratom. Povečala se je trgovina z balkanskimi državami. Najvažnejši izvozni predmet je les, katerega so lani izvozili za 1 milijardo kron.

Borze

Dne 11. februarja 1941.

Denar

Nemška marka 17.72—17.92

Ameriški dolar 55.—

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 10.505.701 din, na belgrajski borzi 11.715.000 din, od tega 280.088 in 358.000 mark, 165.250 švicarskih frankov in 8.757 dolarjev. — V elektih je znašal promet na belgrajski borzi 940.00 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt 174.57—177.77
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 1028.64—1038.64

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 215.90—219.10
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov 1271.10—1281.10

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark 1772.00—1792.00
Solun 100 drahem 38.— denar
Solun 100 drahem 37.60—38.85

Zürich, Belgrad 10, Pariz 8, London 16.15, Newyork 431, Bruselj 69, Milan 21.75, Madrid 40, Amsterdam 229, Berlin 172.50, Stockholm 102.625, Oslo 98.50, Kopenhagen 88.50, Sofija 425, Lisabon 17.27, Budimpešta 35, Atene 3.00, Carigrad 8.375, Bukarešta 2125, Helsingfors 8.75, Buenos Aires 101.50.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 479—482

v Zagrebu 481 denar

v Belgradu 478—479

Ljubljana Drž. papirji 7% invest. posojilo 101—102, agrarji 55—56, vojna škoda promptna 479—482, begluške obveznice 86—87, dalm. agrarji 81—82, 8% Blerovo posojilo 107—108, 7% Blerovo posojilo 101—102, 7% posojilo Drž. hip. banke 102 denar, 7% stab. posojilo 97—98, Delnice: Narod. banka 7.050 denar, Trboveljska 390—400, Kranjska industr. družba 142 denar.

Zagreb: Državni papirji: 7% invest. posojilo 101 denar, agrarji 55 denar, vojna škoda promptna 481 denar, begluške obveznice 86.50 denar, dalm. agrarji 82 denar, 6% šum. obveznice 81.50 blago, 4% severni agrarji 55.50 denar, 8% Blerovo posojilo 106 denar, 7% Blerovo pos. 101 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 103 denar, 7% stab. posojilo (97). — Delnice Nar. banka 7.000 denar, Priv. agrarna banka 214 denar.

Belgrad, Državni papirji: 7% invest. posojilo 101 denar, vojna škoda promptna 478—479 (479), begluške obveznice 85.50—86 (85.50), dalm. agr. 80.50—81 (80.50, 81), 6% šumske obveznice 79.75 do 80.50 (80), 4% severni agrarji 55.50 denar, 8% Blerovo posojilo 106 denar, 7% Blerovo pos. 101 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 103 denar, 7% stab. posojilo (97). — Delnice Nar. banka 7.000 denar, Priv. agrarna banka 214 denar.

Žitni trg

Novi Sad. — Ječmen bač, srem. 550—560, fižol, bač, ere, beli, brez vreče, kasa dupikat 2% 610—620. Tendence neizpremenjena. — Dne 12. februarja 1941 bo borza zaprta.

Sombor. Oves bač, srem., slav. 405—410, ječmen bač, okolica Sombor 63—64 kg 540—550, fižol bač, beli 2% 615—620. — Tendence neizpremenjena. Promet majhen.

Cene živil in kmetijskim pridelkom

Živilski sejem v Kranju dne 3. februarja t. l. Dogon: 36 volov, 20 krav, 13 telet, 7 kozličev, 70 svinj in 80 prašičev. Prodanih je bilo: 19 volov, 10 krav, 13 telet, 35 svinj in 49 prašičev. Cene so bile naslednje: voli 1. vrste 9.50, 2. vrste 8.75, 3. vrste 7.25; telice 1. vrste 9.50, 2. vrste 8.75, 3. vrste 7.25; krave 1. vrste 8.25, 2. vrste 7.25, 3. vrste 6.50; teleta 1. vrste 13, 2. vrste 12; prašiči špeharji 18 do 18.50, pršutarji 16—17 din za kilogram žive teže. Mladi prašički za reje, 7 do 8 tednov star, 250 do 300 din za glavo. — Goveje meso 1. vrste, prednji del, 16, zadnji del 18 din, 2. vrste, prednji del, 15, zadnji del 17 din; svinjina 24, slanina 26, svinjska mast 28—30, čisti med 36—40, neoprana volna 92 do 96 din, oprana volna 104 din za kilogram. — Ječmen 4.25 din, riž 4.25, oves 3.75—4, koruza 3.75, fižol 6 do 10 din, krompir 1.75—2, lucerna za krmo 1.50 do 1.75, seno 1.50, slama 1, jabolka 2. vrste 8—10 din, 3. vrste 6—8 din, pšenična moka 5.50—9, koruzna moka 6.50, ajdova moka 7.50—10, ržena moka 6.50 do 7 din za kilogram. — Trda drva 180—185 din za kub. meter, jelca 1.50—2 din za komad, mleko 2.50 do 3 din za liter, surovo maslo 48—52 din za kg.

Živilski sejmi

V Ptuj, dne 4. februarja in vinjski sejem, dne 5. februarja 1941: dogon: 67 volov, 258 krav, 8 bikov, 16 juncev, 56 telic, 2 teleti, 54 konj, 8 žrebet in 12 svinj. Prodanih je bilo: 47 volov, 156 krav, 7 bikov, 38 telic, 1 tele, 29 konj in 4 žrebeta. Cene so bile naslednje: voli 8.25—10 din, krave 5—8.50 din, biki 6—8.25 din, telice 7.50—9.50 din, teleta 7.50, pršutarji 12—13 din, debele svinje 14—15 din za kg žive teže. Konji 700 do 5000 din in žrebeta 1000—2000 din za glavo.

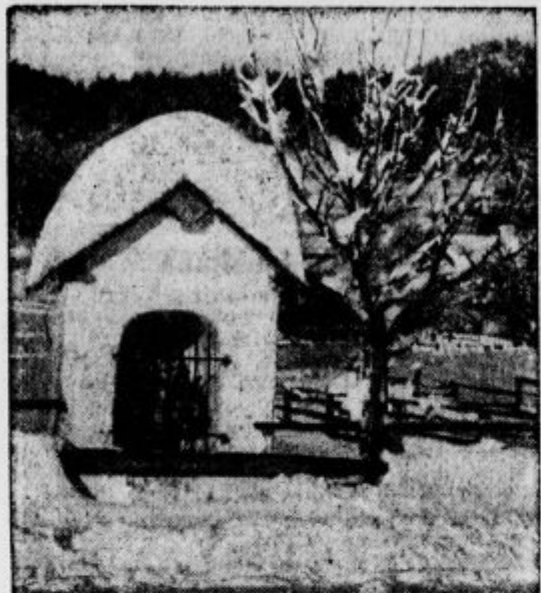
Svečane smučarske tekme v Cortini d'Ampezzo A. Marcellin (Italija), ki je bil drugi pri smuku, čestita J. Jenneweinu (Nemčija) (desno), ki si je zopet osvojil svetovno prvenstvo.

Življenje v naročju gora

Akademski športni klub si je letos poleg ostalih sekcij ustanovil še alpinsko sekcijo, katere namen je, izbrati iz kroga ASK-ovega članstva vse alpiniste in jih združiti v posebnem oddelku, ki bi naj potem počasi pričel sistematično obdelovati naše gore in pa vzbuditi med ASK-u dostopno akademsko mladino večje zanimanje za hribe z raznimi predavanji in izleti v planine.

Vsestransko delovanje ASK

ASK, ki se je osnoval pred šestimi leti in ki danes dejansko edini akademski športni klub, ki goji vse vrste športa in ki predstavlja slovenske katoliške akademike športnike, se je v teh letih vsestransko močno razmahnil. Njegova smuška sekcija ima lepo število tekmovalcev, ki imajo vsako leto svoje tečaje in treninge in ki na različnih tekmovanjih dosegajo zelo lepe uspehe. Ta sekcija organizira vsako leto razne klubske in medklubse tekme (zlasti spominske klubske tekme za zlati pokal dr. Korošca), včasih prireja

Gorjuše: Kapelica pozimi

tudi tekmovanja večjega formata: tako je leta 1937. organizirala mednarodne akademske tekme na Rošci, pri katerih je sodeloval tudi takratni svetovni akademski prvak v alpski kombinaciji Harrer, v prihodnje pa namerava organizirati državno akademsko smuško prvenstvo, v kolikor bodo razmere to dopuščale. Krepko se je razvila ASK-ova table-teniške sekcija, saj je njen član tudi prvak Slovenije v table-tenisu. Prav tako kaže velik razvoj lahkoatletška sekcija, ki ima v svojih vrstah mnogo mladih talentov, ki so dosegli že krasne uspehe na mednarodnih tekmovanjih. ASK je bil prav v zadnjem času sprejet tudi v Slovensko lahkoatletsko zvezo. Plavalna sekcija je oživela letos, ko so mladi, talentirani ASK-ovi plavalci pričeli z zimskim treningom in priredili tudi prvo klubsko prvenstvo v zimskem kopališču Ilirije. Tamkaj je bilo opaziti zlasti med damami mnogo obetajočih talentov. Za svoje člane ima ASK dvakrat tedensko tudi telovadbo, kar pride zlasti prav klubovim lahkoatletom, ki se na ta način najbolje pripravljajo za poletje. Vsem tem sekcijam se je pridružila še alpinska, ki je letos pričela s svojim delovanjem.

V soboto, dne 18. januarja t. l. je bilo v dvorani Akademskega doma na Miklošičevi cesti prvo planisko predavanje, ki je bilo zelo dobro obiskano. V naročju gora nas je povedel odlični slovenski alpinist plezalec Uroš Zupančič, ki je govoril o temi: »Začetki, razvoj, kriza in nova pota alpinizma«. Po predavanju nam je še v izbranih slikah prikazal Julijske Alpe, ki so gotovo naše najbolj masivne, najbolj skrivnostne in najbolj v dno duše zajemajoče, lahko bi jim rekli filozofsko-lirične gore.

Nova pota alpinizma

Uroš Zupančič, ki je znan tudi kot igralec iz naših slovenskih filmov »V kraljestvu Zlatorog« in »Triglavske strmine«, ki ju je snemala »Skala«, zastopa v razvoju alpinistike novo smer: ne biti več akrobatski, z vsemi mogočimi tehničnimi pripomočki zavarovani plezalec ekstremnih problemov, temveč alpinist z dušo in telesom, alpinist v ledu in skali, v vsakem letnem času, skalični alpinist, kakor so bili prvi osvajači gora.

V svojem predavanju nam je prikazal, kako se je razvijalo in raslo zanimanje za gore; kako

se je porodil alpinizem, ko so prvi osvajačevalci in ljubitelji hribov začeli zavzemati razne vrhove; kako se je širil krog teh ljudi, ki so bili v gorah doma in ki so počasi, sistematično pričeli zabijati prve kline v najtežje stene; kako se je končno tudi alpinizem, kakor vse drugo v življenju, kar se razvija, v eni veji izpridil in začel v ekstrem. Ko so različni, zlasti italijanski plezaleci, pričeli uporabljati vse mogoče tehnične pripomočke (razne zapletene kombinacije klinov in vrvi), ki so z njimi uganjali prave akrobatske vragolije, s katerimi pa gore niso premagali, temveč jo le prevarali. Potem nam je povedal, da se alpinizem zopet vrača na svojo staro, klasično pot, kakor so jo že pričeli tisti pravi gorjanci, ki s hribi čutili in jih ljubijo in jim ni alpinistično udejstvovanje neka športna panoga, v kateri je treba dosegati rekorde, kakor na vseh mogočih, pestrih športnih poljih, temveč neka visokovredna, etična vrednota. Navedel nam je imena znamenitih planincev in znamenitih vrhov, ki so jih ti osvojili. Seznanil nas je z zavojevalci Mont Blanca, nam prikazal borbo Whymperja, ki je preplezal Matterhorn, nas povedel preko skrajno težavnih sten v Zinnah do slovite stene Eigerja, ki je dolgo ponosno kljubovala vsem poskusom, ki so ji hoteli vzeti njeno deviško krono in ki je terjala žrtve med drznimi osvajačevalci. Vendar so vztrajni alpinisti z močno voljo vse premagali. Ukloniti so se jim morali vsi najtežji problemi šeste stopnje, vse rdeče, skrajno izpostavljene prevese, vsi krušljivi žlebovi, vsi mokri kamini in vsi v led zakovani vrhovi. Pričeli so prihajati tudi pozimi v zasnežene in zaledenele gore, ki še niso čule pesmi kladiv in klinov in v katerih se še zdaj zdi, kakor da bi jih bila šele pravkar izoblikovala vsemočna, ustvarjalna Roka. Mnogo jih namreč poznamo le še od daleč in zde se nam kakor podobne iz kraljevstva sanj.

Poudaril nam je svoje gledanje na alpinistiko: ko so bile gore ranjene s prvim klinom in ko je prvič vrv polzela med njihovimi skalami, so bile prevarane in onečaščene. Njihova sila se je zmanjšala. Le pozimi so se ohranile svoje elementarnost in svojo prvobitnost in le takrat je na njihovem obličju še prvotni, ledeni dih stvarjenja. Zato mora nova, bojaželjna mladina predvsem pozimi hoditi v njihovo kraljestvo, če hoče še doživljati njihovo prvobitnost in spoznavati njihovo skalnato in ledeno lepoto in če hoče še dosežati prvenstvene uspehe.

Alpinist z dušo in telesom

Človeka vleče v gore nekaka neznana, skrivnostna sila, ki se je ne da natančno razložiti. Kdorkoli je le enkrat doživel planine, ta jih ne bo nikoli več pozabil in vedno se bo znova in znova vračal med nje. Če bo še tako trdno sklenil, da ne bo več šel, bo kljub temu kar naenkrat prišel trenutek, ko ga bo zagrabilo in ne bo mogel strpeti doma med zatonili dolinskimi zidovi. Napolni si bo nahrbtnik, obul okovanke in bo šel po poti, po kateri so drugi pred njim že dolgo, dolgo hodili in po kateri bodo še dolgo, dolgo za njim hodili njegovi nasledniki. Ko bo pričel spoznavati od bliže, ko bo pričel slutiti, koliko lepote se skriva na raznih samotnih krajih, kamor le redko stopi človek, ko ga bo vsega pre-

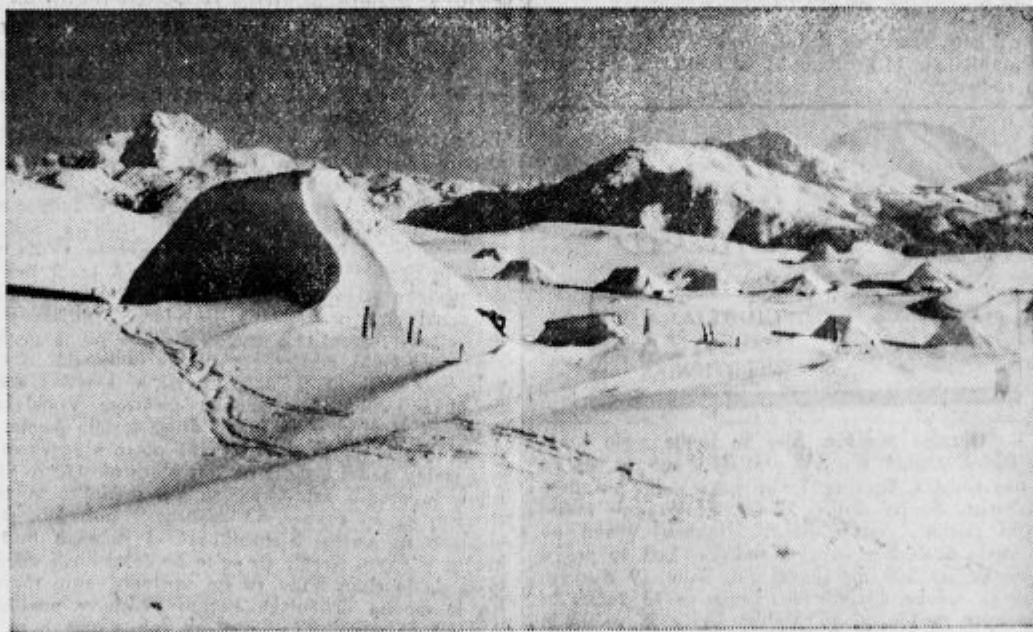
vzela mogočna sila gora, pa mu bo kmalu premalo hoditi po nadelanih potih in tako na cenen in prelahkem način, s pomočjo pritrdjenih kovinskih žic in v skalo vsekanih stopnic zmagovati veličastne velikane. Zaželel si bo borbe z goro, hotel se bo zagvozdit v deviško, nedotaknjeno steno in jo z velikim, hotenim naporom premagati. Hotel bo tudi on iskati in reševati najtežje probleme, se poizkusiti v skrajno težavnih, rdečih prevseh in na izpostavljenih grebenih rezev in se zmagovito priboriti do vrha, kjer mu bo zaplaval pogled, poln hrepenenja preko tisočkrat razčlenjene, v soncu se blesteče ali v meglo se zavijajoče verige gora, novim ciljem naproti. Vrh mu bo le počivališče pri njegovih vzponih in kraj, odkoder si bo lahko zarislal in postavil nove, še težje naloge, ki jih bo izvršil zopet z lastno voljo in močjo, z lastno vztrajnostjo in pogumom. Vrh mu bo tudi tisto mesto, odkoder bo s široko, odprtim srcem pil vase neopisljivo lepoto gora in kjer bo čutil najmočnejše in najjasnejše, kako mogočen je Tisti, ki nam je s svojo večno roko izoblikoval te masivne orjake in kako dobrotljiv je, na nam je dal gledati in spoznavati v tem svetu, ki je drugače vsakdanji kot blatna cesta, nekaj tako vzvišenoolepega in hkrati tako mehko-melodičnega kakor pesem, da nam je ustvaril te naše gore, ki v svojih okamenelih besedah imajo zapisanih že toliko tragedij in toliko srečnih trenutkov. To mu bo njegovo veliko alpinistično doživetje in takrat bo postal alpinist z dušo in telesom. Vrv in klini bodo njegovi zvesti spremljevalci in prijatelji, hribi bodo postali njegovo domovanje, če bo nesrečen, bo iskal pri njih tolažbe in sreče, če bo srečen, se bo radostil v svojem zadovoljstvu med njimi, če bo strit in onemogel, bo položil svojo pretrudno glavo k počitku v njihovem skalnatem in zaledenelem naročju. Ko bo že čisto vis in star, bo še s tresočim korakom prihajal v doline med svojimi gorami in misel mu bo šla še enkrat tja v mlade dni in še enkrat bo kakor v sanjah prehodil in doživel vso gorsko krasoto in ob spominu se mu bodo zalesketale v obeh solzé...

Gore so svet kraj,

kjer začuti človekova duša diš večnosti; ko se alpinistu misel zatopi v večerno razpoloženje, ko sliši pozvanjati iz bližnjih in daljnjih planin kравje zvonce, ko vidi, kako se globoko doli v dolinah dan gosti v modrosiv mrak in nato žarijo vrhovi v rdečerumeni luči, takrat ko rahel šelest večernega vetra poboža strmo v breg se vzpenja-joče smreke in ruševje na travnatih pobočjih, ko se morda kje prav od daleč začuje komaj slišno zvonjenje večerne Avemarije, tedaj se mu duša razširi v velikem spoznanju Onega Velikega, ki je nam malim in slabotnim vse to dal. Takrat za- sluti en delec tiste vseobsežne in neskončne lepote onostranstva. Sreče mu zadrhti in biseri hval- ležnosti mu zableščejo v očeh.

Z Velike planine na Triglav

Kdo je še med nami, ki ne pozna naših lepih slovenskih planin, ki so pravi dragulji naše domače zemlje? Naj se odloči in naj prej ali slej tudi on vzame nahrbtnik na ramena in naj gre počasi, s svetlostjo v duši in brez greha v srcu

Velika planina

Eržen Mirko:

Vtisi iz današnje Romunije

Redkim je danes dano, da lahko potujejo izven meje naše domovine. Hudi časi so, bi marsikdo rekel, pa temu manjka takega papirja, drugemu drugačnega. In čeprav ima kdo vse »predpogoje« za potovanje, mu gotovo mnogi dobrohotno sku- ajajo dopovedati, da je danes nevarno hoditi po svetu, da naj zlasti ne hodi v kraje dežel, kjer je ali pa še strelja kosmati gospod Mars s svojimi »člajfaji«. Za, tako rekoč, prepovedanim sadom se pa človeku itak vedno najbolj sline cene. Firbec te vleče in komaj čakaš, kdaj te bodo spustili z domačega dvorišča, da boš pogledal, kako se imajo kaj pri sosedu. Kar se tiče firbeca smo, mislim, ljubljanci po stari navadi kar precej enaki. Naj vsak iz radovednosti tole čita, eno bi pa želel vsa- komur, in to je, da bi ob koncu nekatere »vtise- malo premislil ter rekel in magari še zapel zra- ven: »Te Deum laudamus«, da smo v Jugoslaviji.

Ni tako nepoznana Romunija. Skoraj vsak dan slišiš kaj govoriti o njej. Odkar pa je po svetu za- čela vojna plesti svoje homatije, tudi ta dežela ni ostala neprizadeta, čeprav ne direktno. Kako je Romunija zabredla v današnji žalostni položaj, je marsikomu več ali manj znano. Nekakšno deželo nemira in notranje neurejenosti bi jo zdaj lahko imenovali, saj spet in spet lahko beremo o med- sebojnih obračunavanjih v njej, ki sličejo že na majhno državljansko vojno.

Kakor hitro zapelje vlak na romunsko ozem- lje, začneš pozorno opazovati, kje boš opazil ali slišal kaj takega, kar bi zadoštili tvoji radoved- nosti. Pa ti odpre vrata kupeja mrk železničar z visoko črno kučmo na glavi, na sedež poleg tebe položi kos papirja, stopi nanj, iztegne roke proti običajnim električnim žarnicam, jih odvijne, vtakne v žep, na njihovo mesto pa privije druge — temnomodre. Mirno brez besed odide in z istim molkom opravlja po ostalih oddelkih svoje delo naprej. Malo čudna se ti zdita prva »novost«,

skomignes z rameni, pa takoj veš, kaj pomenijo te modre svetilke. Po vsej Romuniji je v modi za- temnitev. V vlaku je komaj toliko svetlobe, da za silo razločiš predmete. Seveda se ti oči po- časi privadijo, če se pa voziš vso noč in tako na tesnem, kot se moraš, se pa tudi ti sam sebi zdiš čisto »zatemnjen«.

Ravnokar sem omenil, da se »moraš« voziti na tesnem. Vsak potnik ima na svojem voznem listku označeno mesto, kjer smeš položiti svojo zadnjo plat. Tu in edino tu smeš sedeti pa nikjer drugje in nihče drugi nima pravice do tega sedeža, pa če se ti pelješ ali ne. Ljudje, ki potujejo, si že kar teden dni vnaprej kupijo vozovnico, da se jim ni treba vso vožnjo prestavljati z noge na nogo in podpirati sten vagona. Nikomur ni privoščiti take »stojteče« vožnje, posebno še, ker je v vla- kih obupna gneča. Še pljuniti nimaš kam, pa naj bo to v prvem, drugem ali tretjem razredu. Vzrok za to hitro izveš. Več kot polovica rednih vlakov je v Romuniji ukinjenih zaradi različnih trans- portnih vlakov vojaškega značaja. Največjo gnečo pa delajo v vozovih ljudje najrazličnejši uniform, ki se vozijo z enega konca države na drugega in v vse mogoče smeri.

Zadovoljen sem bil, da sem na mehkem sedel in še celo pri oknu. Pokrajina je dolgočasna. Ka- mor pogledaš, sama ravnina ali pa majhni, komaj opazni griči. Sem ter tja vidiš skromne vasice, ki so s svojo revščino bolj nekaj posebnega. O kakšnih hišah, visoke tri do štiri metre ter spletne iz prekelj in blata; to so bivališča romunskega kmeta. Mogoče ima katera še »okna«, majhne od- prline, ki skozi nje komaj roke pomoliš. To rev- ščino občutiš tem bolj takrat, kadar prideš v ro- munsko mesto in se ti pokaže pravr nasprotje tega — silno razkošje. In te kolibe so razmetane sem in tja brez vsakega reda. Nobene poti ne vidiš med njimi, povsod jih obdaja le tisto masno ilov- nato blato. Ljudje hodijo leno tod okoli, kot kakšne senje, zamazani, raztrgani in brez vsakega življenja.

Splah je mentaliteta Romunov nekaj poseb- nega. Leni so, zakrknjeni, molčeči, nezaupljivi,

mrko te vsakdo gleda izpod čela, pri vsem pa so silno pretkani in če zagleda kdo tuja pred seboj, si ga najprej od vseh strani ogleda, potem pa po- izkuša, kako bi kaj izvil iz njega; če ne gre izlepa, pa na nedovoljen način.

Kot primer naj navedem tole. Po kosilu smo sedeli v jedilnem vozu. Bila nas je večja družba, popili smo 6 steklenic piva in štiri črne kave. Ko smo plačali, nam je gospod plačilni, čistokrven Romun, gladko zaračunal 8 steklenic in 7 črnih. Sprva tega niti opazili nismo. Ker se ti pa zdi čeha le previsoka, na tihem preračunaš in vidiš, da te je »opilil«. Pokličes ga in mu poveš, kako in kaj. On pa ti brez besede oproščena vrne točno toliko, kolikor je bil preveč vzel. Nič ne vzame svinčnika v roko, da bi še enkrat računal. Kar na pamet ve, koliko je dal v svoj žep. Vse to stori s tako brezbriznostjo, kot da bi mu samo muha morda nosa letela. Take reči se ti dogode v mednarodnem vlaku! Ni se to zgodilo samo pri naši mizi, tudi ostali tuji so lahko dvakrat šteli romunski drobci. Tudi ni bil to za nas zadnji pri- mer. V nekem lokalu sredi Bukarešte se je isti primer ponovil, a potem smo pa postali opretni.

Nekaj pa je pri tej stvari važno, in to je, da Romuni brez dvoma niso sami krivi teh slabih lastnosti. V Romuniji so do nedavnega s svojim denarjem gospodarili Zidje in ti so glavni vzrok za vse slabosti in za pomehkuženje tega naroda in za vso tamkajšnjo korupcijo. Romuni v bistvu niso tako slabi ljudje, kakor bi človek iz njih de- janj in različnih dogodkov lahko sklepal. Znano biti silno prijazni, brez hinavščine, znajo biti gostoljubni in ti izkazujejo vso pozornost, da si za trenutek kar presenečen. So pa zadnje čase precej molčeči in nekako potrti. Notranja kriza, ki vedno bolj vznemirja Romunijo, neprestani strah pred prelivanjem bratovske krvi in pa še razne pri- rodne neizgode so gotovo v največji meri povzro- čile to potrtost in nezaupanje do kogar koli, zlasti do tujecev. Če jih vprašaš, kako to, kako ono, so redkobesedni, a če ti že kaj povedo, neprestano, skoraj boječe pogledujejo okoli sebe, kakor bi pričakovali najhujšega.

Vožnja mineva, kakor sem že prej omenil, sil-

Kolce: Zimski motiv s Šije

v očiščujočo zarjo gora. Iz doline Črne po strmih ridah na valovito, mehko travnato Veliko planino, kjer pozimi kukajo pastirske bajte iz snega ka- kor očesa razigranih planšaric in kjer poleti od vseh strani ubrano pojo kravji zvonci v radost- nem akordu, ki zveni kakor uvodni motiv v čudo- viti simfoniji gora. Dalje preko ruševnatega Rze- nika in vetrnega Konja čez Presedlaj na Koro- šico in po gruščnatih serpentinah na Ojstrico, ki zaljubljen zre v doline pod seboj, čez razkane Škarje mimo samotne Babe na široko Planjavo in v drznih skokih na Jermanova vrata, pa še v zaletu preko Brane in kar po zraku mimo prave kiparske umetnine — Kotličev na grbavo Turško goro. Tu pa nam sape že zmanjka, zato za hipec prisluskujemo vznemljivi kladiv in klinov iz Šza- layevega grebena, kjer si mladi bojaželjni ple- zalec utirajo svojo zmagovito pot, nato si za drugi hipec zasentimo oči in iščemo v žlebovih Mrzle gore njihovih tovarišev. Spustimo se po grušču najprej doli do Turškega žleba, potem pa nazaj gori mimo Rink pod Skuto in veselo plezaje po ogromnih količinah kovinske žice na Skuto, se v lipo prevahimo preko Struce in si igrajoč se Strohshneiderja, opikamo noge na ostrih roglih dolgega Hrbita in Milinarskega sedla, dokler se z nosom krepko ne zaletimo v Grintavec, s kate- rega za trenutek skočimo malicat na Kočno. Nato pa po snežiščih, meleh in tratah in zavitih stazah zajahamo preko Kokrskega sedla na Greben. Mi- mogrede se spotaknemo ob Krvavec in pademo naravnost na glavo — v Savo pod mostom v Kra- nju. Drugače nam ne preostane, kakor da se, ker smo že blizu kolodvora, vsedemo v vlak in se peljemo v najlepši kotiček slovenske zemlje — v Tamar. Drugi dan nas že prijazno vzamejo v svoje mehke roke rdečelilne Ponce in nas kot snubca pošljejo v vas k Jalovcu, k najlepšemu vrhu naše domovine. Vendar pa nas ta kaj po- strani pogleda, če se preveč pogajamo za ženitev in nam nasuje v kuloarju obilo kamnitega dežja na neobgljene glave. Zato si gremo hitro ogledat naša, zdaj že precej necivilizirana lica v jezerece na Slemenu, odkoder še hudomušno pomežikamo Travniku, nakar si poskušamo osvojiti njegovo davno ljubezen — Moistrovko, a se isti hip ustra- šimo Prisojnikovega bodečega pogleda in zdrkne- mo globoko doli v Kočo na Gozdu. Drugo jutro ga, v svesti si greha, ponižno prosimo oduščanja na njegovem vrhu. V naslednjih dneh pa se raz- gubimo: eni čez Razor, Križ, Stenar, drugi čez Skrlatico in Martuljkovo skupino. Vendar se kma- lu najdemo zopet vsi veseli v železnem lonceu na Triglavu. Sreča se nam je smehljala vso pot in zdaj so Triglavski jezera in bohinjski hribi le za- nimiv izprehod. Za slovo še krstimo žide pri Sa- vici in se okopljemo v Bohinjskem jezeru.

Lepe so gore, kdorkoli je bil le enkrat v nji- hovem naročju, jih ne more nikoli več pozabiti in se vedno znova in znova vrača med nje, naj so mu pokazale in darovale srečo ali nesrečo, vedno bi jim ostal zvest do poslednje misli, do posled- njega diha. V ušesih in srcu mu bo vselej zve- nela večerna pesem zvoncev in samotnih meces- nov, črnih kaminov in rdečih žlebov, razklanih grebenov in mračnih sten. Pesem lepote, pomladi in hrepenenja... pesem zlatoozarjenih, v soncu se kopajočih, novo srečo slutečih gora, dh.

no počasi. Vlaki vozijo sicer s precejšno hitrostjo, precej boljše kot pri nas, ko se ti pa na kakšni postaji ustavijo, pa zlepa ne morejo oditi naprej. Ti besedi »ne morejo« čisto držita. Proga je za- trpana z dolgimi vlaki petrolejskih cistern, ki so namenjeni proti severu. Največ je tih — in to mislim, lahko povem, saj že naši časopisi poro- čajo — vlakov, ki prihajajo iz Nemčije. Preko 70 sem jih naštel takole približno v šestih urah, dokler se pač ni stemnilo. Na tem tiru stoji vlak s samim vojaštvom, na drugem in tretjem vlak, naložen z vsem mogočim vojaškim materialom: od navadnih trenskih voz, preko topov vseh vrst, moto- ciklov, navadnih zaseženih avtomobilov, avtobusov in kamionov do lažjih tankov in še na drugih tir- nih vlaki s skrbno zaplombiranimi in z nemško vojsko zastraženimi vagoni.

Take rači so za nas nevojskujoče se držav- ljane posebno zanimive in vredne, da si jih človek ogleda. A če preveč po ljubljansko firbec paseš ter začneš kolegu kaj z vnoom pripovedovati, se ti hitro približa kakšna uniforma in prične vleči na uho, kaj boš rekel. Sreča, da naše mile govornice nihče v teh krajih ne razume!

To so torej ovire, zaradi katerih na mnogih postajah čakaš in čakaš, preden se premakneš na- prej. Če vprašaš sprevednika, kdaj prideš v Bukarešto, ti skomigne z rameni in gre po svoji poti. Čisto nekaj vsakdanjega je, da imajo brzi in ekspresni vlaki stalno »vsaj« 3 ure zamude in še več. Čim bolj se pelješ proti središču Romu- nije, tem večji je promet. Videti je, kakor bi res že bili sredi vojne. To misel ti pa podpirajo pač še posledice zadnjega katastrofalnega potresa, na- poln porušena poslopja kolodvorov, železniških skladišč in ostalih hiš, ki jih doseže tvoj pogled ob progi. Podrto je kakšno nadstropje, zidovi so nevarno razpokani, dimnikov ni, tam pa je spet poslopje od vseh strani podprto z debelimi tra- movi, da je videti kakor kakšna stonoga. Zalostne so te nevsakdanjosti in gotovo ni nikogar, ki bi ob pogledu na vse to našim sosedom kaj takega privoščil. Take in podobne slike, ter včasih še grozotnejše se ti vrste vseskozi ob progi.

(Dalje.)

Drobne novice

Koledar

Sreda, 12. februarja: 7 ustanovnikov; Evalija, devica in mučenica; Damijan, mučenec. — Lunina sprememba: ščip ob 1.26; Herschel napoveduje mrzlo, če ne bo jugozapadnik. Četrtek, 13. februarja: Katarina Riči, devica; Gregorij II., papež.

Letopis

12. februarja 2804. I. je umrl v Königsbergu filozof Immanuel Kant, ustanovitelj transcendentalnega idealizma in kritizma. Skušal je ustvariti vez med Leibnitzovim in Wolfom dognatizmom in angleškim empirizmom ter obadva dopolniti. Po Kantu ni odvisna misel od predmeta, temveč predmet od misli, — to je višek in zaključek posvetljenega racionalizma v filozofiji. Vero in religijo je Kant postavil izven ozko začrtanih meja znanosti na dejstvo absolutno merodajnega pravnega zakona (kategorični imperativ) in jo tako odtegnil matematično-prirodoslovni spoznavni kritiki.

12. februarja 1809. I. se je rodil v Shrewsburyju Charles Robert Darwin, angleški prirodoslovec, čigar razvojna teorija tako zvani darvinizem — danes sicer v znanstvenem svetu opuščena — je imela na razvoj prirodnih znanosti velik vpliv. Dolgotrajna opazovanja na številnih potovanjih se mu dala snov in potrebno znanje za delo »O izvoru in vrstah po prirodni izbiri, kjer je svojo teorijo znanstveno postavil in utemeljil. Kljub spoznanju, da se njegova teorija ne krije z razodetjem, se ni brljal za njene svetovno-nazorske posledice; prepričan je bil namreč, da z njo ni prizadel verskega čustva, ker je videl v razvoju nekaj tipov prav isto vzvišenost ustvarjenja kot v ustvarjenju vsake posamezne vrste. Umrl je v Downu pri Beckenhaneu v grofiji Kent 19. aprila 1882 leta.

12. februarja 1931. I. je sveti oče papež Pij XI. prvič govoril vsemu svetu preko radia.

Novi grčbovi

† Maks Goričar

V Šostanju, kjer je prebival pri sorodnikih, je včeraj zjutraj umrl g. Maks Goričar, duhovnik ljubljanske škofije. Rajni se je rodil 22. okt. 1877 v Mozirju. Po dokončanih srednješolskih študijah se je odločil za duhovniški stan in je bil v mašnika posvečen 25. julija 1901. Kot kaplan je služboval v Vidmu ob Savi, v Sv. Jurju ob juž. žel., pri Sv. Magdaleni v Mariboru in v Šmartnem pri Velenju. Nato je vstopil v samostan in služboval v Dubrovniku, v Rimu, v Gradcu, v Sopronju in na Dunaju. Potem je bil sprejet v ljubljansko škofijo, a je pomagal v pastirstvu pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah, v Novi cerkvi pri Celju in v Mozirju. Leta 1935 je bil na lastno prošnjo imenovan za izseljenskega komisarja v Düsseldorfu v Nemčiji, kjer je plodno, požrtvovalno in nesebično delal med našimi slovenskimi izseljenci, ki so ga ohranili v toplem spominu kot dobrotljivega gospoda, ki se je mnogo žrtvoval za njihove pravice. Tudi pred svojo nastavitvijo v izseljenski službi se je kot zasebnik mnogo brljal za izseljenje in je na lastne stroške več let zaporedno prihajal med slovenske izseljence v Franciji in ostajal pri njih po več mesecev ter jim stal o bstrani. Se sedaj je delal načrte, kako bi prišel do slovenskih izseljencev v zahodne kraje, ter se trudil, da bi dobil potne listine. Toda vojne razmere so rešitev njegove prošnje zavlačevale. Sedaj ga je prehitela smrt in Bog ga je poklical k Sebi, da mu poplača vse, kar je storil zanj in za duše njegovih in nesebičnih duhovniških službi.

Med našimi izseljenci bo novica o njegovi smrti žalostno odjeknila. V imenu mnogih, ki jim je bil dobrotnik, in mnogih, ki so ga poznali in cenili, mu želimo večni mir in pokoj pri Bogu. Sorodnikom pa izrazimo naše globoko sožalje.

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala gospa Ana Stuchly roj. Maschke. Pogreb bo v četrtek ob 3 popoldne v Zal, kapela sv. Andreja.

na pokopališče k Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

— **Otvoritev postajališča Kočna.** V nedeljo, dne 16. februarja bo otvorjeno po prihodu vlaka št. 914 ob 14.25 med postajama Jesenice in Dobrava-Vintgar novo postajališče Kočna. V Kočni bodo imeli redni postanke sledeči vlaki smeri Jesenice—Bistrica—Boh. jez.: vlak št. 930 ob 8.8, vlak št. 914 ob 14.15, vlak št. 928 ob 12.23 ter sledeči vlaki smeri Bistrica—Boh. jez.: —Jesenice: vlak št. 921 ob 5.12, vlak št. 925 ob 13.57 in vlak št. 919 ob 19.41. Odprava potnikov in prtljage iz postajališča Kočna se bo vršila v vlaku.

— **Oni iz ljubljanske okolice,** ki želijo prisostvovati uprizaritvi Finžgarjeve »Naše krvi« v veliki dvorani »Unionca« v Ljubljani v petek 14. t. m. zvečer, naj ne računajo, da bodo mogli dobiti vstopnice zvečer pri blaginji. Ker je zanimanje za to proslavo izredno živahno, naj si kupijo ali vsaj rezervirajo pravočasno vstopnice v trgovini Štiglič v Frančiškanski ulici. Članstvu katoliških prosvetnih in mladinskih organizacij toplo priporočamo, da si ogledajo predstavo ter s svojo udeležbo pokažejo hvaležnost velikemu oblikovalcu slovenske besede ter prekaljenemu prijatelju naše mladine.

Za doma kuhano mlo prodaja lužni kamen in ostale dodatke drogerija Kanc

Ljubljana — Zidovska ulica 1
Preizkušeno navodilo na razpolago

— **Namesto venca na grob pok. Golla Viktorja** so darovali za obč. reveže občine Dravograd: Oseba je železniške postaje in progovne sekcije Dravograd-Meža 410 din, Ivan Veržun, Meža 400 din, Zechner Martin, Dravograd 100 din. Srčna hvala!

— **Zveza slovenskih skavtov.** Na seji zvezne uprave dne 8. februarja 1941 je odločil vse funkcije v zvezni upravi in izstopil iz Zveze slovenskih skavtov g. Tršek Ivan.

— **V osmrtnici Čepirlo** v nedeljski številki »Slovenca« se mora pravilno glasiti Ana Čepirlo, roj. Zwitter, in ne Čepirno, roj. Cvitter.

— **Za zboljšanje položaja dimnikarskih pomočnikov.** Na prošnjo organizacije dimnikarskih pomočnikov je razpisalo mestno županstvo v Ljubljani za 11. februarja 1941 prvo poravnalno razpravo. Zastopniki dimnikarskih pomočnikov so zahtevali, da se urede delovni pogoji z enotno kolektivno pogodbo ter draginji odgovarjajoče zvišajo dosedanje plače za vse pomočnike na območju dravske banovine. Zastopniki delodajalcev so izjavili, da je zvišanje plač odvisno od zvišanja dimnikarske tarife ter ne more biti govora o višjih plačah, dokler se jim tarifa ne poviša. Ker presega spor območje mestnega poglavarstva, bo mestno županstvo odstopilo zadevo v reševanje kr. banski upravi. Enako se bodo zastopniki pomočnikov obrnili na kr. bansko upravo s prošnjo za nujen razpis pozajanj, ker ogroža stalno naraščajoča draginja zlasti obstoj starejših dimnikarskih pomočnikov z družinami, pa tudi dohodki mlajših pomočnikov niso zadostni.

Kvalitetna optika

LJUBLJANA PASAŽA NEBOTIČNIKA

— **Okrajna sodišča,** kjer se ljudje malo tožarijo. Bežen pogled v sodno statistiko pokaže, da so pri nas sodišča, kjer se ljudje prav malo pravdajo in tožarijo. So pa druga, ki izkazujejo prav čedno število raznih civilnih pravn. Najmanj pravn eo lani imela naslednja okrajna sodišča: Lož 45 pravn za zneske od 500 do 12.000 din, dalje 19 manjših zadev za zneske do 500 din. Cerknica 73 manjših in 30 manjših in 1 menično. Velike Lašče 56 večjih in

16 manjših. Žužemberk 72 večjih in 10 manjših. Ra-deče 91 večjih in 16 manjših. Vsa ostala okrajna so-dišča so zaznamovala največkrat nad 200 večjih pravn.

— **Do nadaljnjega je prekinjeno razpošiljanje** knjige Andersenove pravljice navadne naklade, prvič ker tiskarna pogodbe ni izpolnila, kakor bi bilo potrebno, drugič zaradi ponovne hude slikarjeve obolenosti. Ravnotako je do nadaljnjega ustavl-jeno razpečevanje iste knjige luksuzne (po nazivu bibliotetske) naklade.

— **Se vedno »lirska«** t. l. Prevaljah je bila dne 7. februarja t. l. pred kazenskim okrajnim sodiščem razprava proti Veržunu Ivanu, lesnemu trgovcu v Dravogradu, po § 383. k. z., ker si je samolastno pribavil imovinsko korist s tem, da je dal izkoptati iz svojega zemljišča vodovodne cevi, ki so bile zarubljene za posestnico Rok Marji, in jih dal odpeljati v Dravograd, Veržun Ivan je zatrjeval, da so cevi, za katere je izvedenec ugotovil, da so vredne 60.000 din, njegova last, ker je on kupil zemljišče na dražbi lirske rudarske družbe za 400 din. Sodišče se z zagovorom Veržuna, da bi mogel pridobiti z zneskom 400 din zemljišče in še zarubljene cevi v znesku 60.000 din, ni strinjalo ter ga je obsodilo na 240 din denarne kazni ali štiri dni zapore, pogojno za dobo enega leta. Obdolženec Veržun je prijavil priziv zaradi krivde ter kazni, prav tako pa tudi vršilec dolžnosti državnega tožilca zaradi preizkušene odmer-jene kazni.

— **Za 163 ukrađenih vreč — 8 mesecev strogega zapore.** Mali kazenski senat v Ljubljani je včeraj obsodil Toneta T. s Črnege vrha na 8 mesecev strogega zapore zaradi raznih tatvin, ki jih je bil zagrešil lani v Škofji Loki. Pred božičnimi prazniki je ukradel Tone najprej Francetu Marguču letni površnik, nato pa raznim strankam 163 vreč. Oškodovane stranke so vreče računale po 35 din. Senat pa je zavzel stališče, da te vreče, ki so bile etare, niso bile toliko vredne, marveč samo po 15 dinarjev. Odnesele je Tone tudi nekemu nanjarju 1 avinsko kožo. Tone je vse tatvine gladko priznal, ne da bi kaj olepšaval. Tone je bil od finančne direkcije tudi že večkrat kaznovan zaradi tihotapstva. Čez mejo je nosil saharin in cigarete. Iz Italije pa je k nam tihotapil dežnike in vino. Za zad-nje tihotapstvo je bil od finančne oblasti kaznovan na 84 dni zapore.

VSAK PO SVOJIM MOČEH

in zmnožnostih, najmanj pa z redno članarino pomagajmo »Slovenski stražici« v Ljubljani!

— **Za cerkveno tatvino — 1 leto robije.** Ze zaradi vlovov na večletno ječo obsojeni Janez R. je pobral leto 8. januarja iz cerkvenega nabiralnika v ljubljanski okoličnici 150 din. Po tatvini je bil kmalu zasačen in je moral denar vrniti cerkvi. Kazenski senat ga je zaradi te cerkvene tatvine obsodil na 1 leto robije. Janez R. je kazen sprejel.

Po državi

* **Starčina okrajnega sodišča v blaznosti stre-ljal na ljudi.** Te dni je predstojnik okrajnega so-dišča v Vladočinem Hanu Dragoljub Stamenkovič pred sodnijskim poslopjem areal bivšega poslanca Miladina Veličkoviča in ga vprašal, kaj bo iz straš-nega procesa, ki mu ne da ponoči spati. Veličkovič mu je odgovoril, da ne ve, kateri proces misli, na-čar je Stamenkovič potegnil iz žepa samokres in dvakrat ustrelil na Veličkoviča. Ta se je opotekel in padel nezavesten na tla. Kakor se je pozneje ugo-tovilo, k srečini bil nevarno ranjen. Stamenkovič je nato s samokresom v roki divjal v sodnijsko po-slopje. Najprej je vstopil v sobo sodnika Stojana Simonoviča. Z besedami: »Sedaj pridete vi na vr-stolo« je dvakrat ustrelil nanj, pa ga k sreči tudi ni nevarno poškodoval. Nato je sodni staršina namer-il orožje na praktikanta Božidaria Andjelkoviča. Prvi strel je zgrešil, z drugim strelom pa je prakti-kantu prestrelil žilo v stegnu, da bi kmalu izkiva-vel. Stamenkovič je nato divjal v sosedno sobo, da bi »obračunal« s sodnim pisarjem Vojislavom Antičem. Prvi strel ni zadel, druga krogla pa mu je prestrelila srce, da je nesrečni pisar s peresom v roki mrtev padel s stola na tla. Stamenkovič je nato iskal še drugih žrtev, pa so vsi uradniki in tudi stranke, ki so čakale na zaslišanje, pobeignili pra-vočasno na cesto. Stamenkovič si je nato pogljal kroglo v glavo. Krogla pa se je ob čelni kosti odbila, tako, da je sicer hudo, pa ne smrtonosno ranjen. Ko je močna orožniška patrulja vdrla v poslopje, je našla Stamenkoviča ležati na tleh, v rokah pa je še vedno krčevito držal samokres. Stamenkoviča in njegove ranjene žrte so takoj odpeljali v Vran-je v bolnišnico. Stamenkovič je zaradi strela na obeh očeh oslepel. Stamenkovič je že dalj časa kazal znake hude živčne bolezni. V njegovi listnici so našli poslovilno pismo, ki se začne z besedami: »Strašno kazensko postopanje, ki eo ga proti meni naperili moji podrejeni, me silijo, da podvzamem pro-tekrepe.«

* **Na dosmrtno ječo obsojen.** Pred okrajnim sodiščem v Petrinji se je te dni zagovarjal Mijo Mrmič, uslužbenec pošte Belgrad II., ki je za-grešil veliko število goljufij in poneverb, na-zadnje pa je umoril svojo lastno ženo, da bi se lahko poročil z drugim dekletom. Med razpravo ni niti ena priča izgovorila le besedico v korist obtoženca, vse so ga obtoževale, celo njegovi naj-bližji sorodniki. Senat je obsodil Mrmiča na do-smrtno ječo in na trajno izgubo častnih državljanskih pravic.

* **Drzen roparski napad v turškem delu Sara-jeva.** 17-letni Saban Hadić iz Pazariča je prišel v Sarajevo, da bi nakupil živila. V mestu se je sešel s svojim evakom Sahidom Hasanovićem, ki ga je povabil, naj z njimi obiše nek lokal v turški četrti. Ko sta oba šla po ozki ulici, v kateri ni bilo nič ljudi, je Sahid napadel svojega svaka in ga začel daviti. Ko je napadeni padel nezavesten na tla, je Sahid potegnil nož, s katerim ga je večkrat zabodel v vrat, nkar ga je izprol in vrgel v Miljacko. Sahid je dobil pri svojem evaku 1000 din. Hitel je na kolodvor in sedel v prvi vlak. Saban je prišel v mrzli vodi spet k zavesti in začel klicati na po-moč. Iz vode ga je rešila policija. Na podlagi nje-govega pripovedovanja se je policiji posrečilo pri-jeti roparja Sahida v vlaku. Izročili eo ga sarajev-skemu okrajnemu sodišču.

* **Ciganka izdala vlomilsko tolpo.** Sarajevska policija je te dni prejela vlomilsko tolpo, ki sta jo vodila policiji dobro znana vlomilca Ahmed Kučuk in Ludovik Hamel. Zagrešili so celo vrsto vlovov. Med drugim eo vlomili tudi v trgovino trgovca Bačija v Metkoviču in odnesli veliko manufakturnega blaga. V prvih dneh januarja eo pokradli iz stanova-nja sarajevskega trgovca Cefirja dragocenosti v skup-ni vrednosti 35.000 dinarjev. Te dragocenosti je Kučuk prodal za 200 dinarjev prekupčevalcu Hamdiji Murtiču, v čigar hiši so našli vse dragocenosti. Ku-

Proti nevarnosti

okuženja po ustni du-plini jemljite okusne

Oglas reg. S. br. 15510, 27. V. 1939.

Ljubljana, 12. februarja

Gledališče

Drama. Sreda, 12. febr.: Krog s kreda. Red A. Četrtek, 13. febr.: Othello. Red B. — Petek, 14. febr.: Zaprti. (Generala.) — Sobota, 15. febr.: Zaprti vrata. Premiera. Red premierski.

Opera. Sreda, 12. febr.: Hlapec Jernej. Red Sreda. — Četrtek, 13. febr.: Ples v maskah. Red Četrtek. Gostovanje Josipa Gostiča, tenorista zagrebške Opere. — Petek, 14. febr.: Ob 15 Vesele žene windsorske. Izven. *Ljudska predstava po glo-boko znanih cenah od 24 din navzdol.* — Sobota, 15. febr.: Ples v maskah. Izven.

Radio Ljubljana

Sreda, 12. febr.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček ves-elih zvokov (plošče) — 12 Zvoki iz Bolgarije (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Na-povedi — 13.02 Harmoniko igra Edv. Kovač — 14 Napovedi in poročila — 17.30 Bizet: Arle-žanka, suita (plošče) — 18 Razlika med značaji (dr. St. Gogala) — 18.20 Pevske vaje: Pojie z namil (vodi Luka Kramole) — 19 Napovedi in poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Plošče — 19.50 Uvod v prenos — 20 Prenos iz Ljubljan. opere: v 1. odmoru: Glasbeno predavanje (V. Ukmar); v 2. odmoru: Napovedi in poročila.

Drugi programi

Sreda, 12. februarja: Belgrad: 20 Opera. — Zagreb: 21.30 Sremske narodne. — Praga: 19.55 Simf. koncert. — Sofija: 20 Schumannove skladbe. Beromünster: 19.15 Mendelssohnove skladbe. — Budimpešta: 20.10 Orkestr. koncert. — Italijanske postaje: 20.30 Trio. — Sottens: 20 Zbor in orkester. Švedske postaje: 21 Janačkova opera »Jenufac. Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovensčini. — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovensčini za Južno Ameriko. — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovensčini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

Proslava sedemdesetletnice pisatelja F. S. Finžgarja, ki bo v petek 14. t. m. ob osmih zve-čer v veliki dvorani hotela »Unionca, obeta biti močna manifestacija katoliške prosvete za ne-precenljive vrednote, ki jih je slavjenec podaril svojemu narodu. Opozorjamo, da se dobijo vstop-nice v predprodaji v trgovini Štiglič v Franči-škanski ulici, ter pripravljamo, da si jih v pred-prodaji tudi nabavite.

Predavanja

Šentjakobsko prosvetno društvo bo 13. febru-erja ob 8 zvečer v farni dvorani prirediti skioptič-no predavanje »Zvezde žarijot. Predaval bo gosp. prof. Šusteršič.

Ljudska univerza, mala dvorana Filharmoni-rije, Kongresni trg. Danes ob 20 bo pokazal svoje barvne posnetke pod devizo »Izbor planinskega cvetja« univ. asistent g. Janko Branc. Dopolnilno tolmačenje k slikam bo imela ga. prof. Beta Hu-dales.

Sestanki

Filharmonična družba v Ljubljani bo imela svoj redni letni občni zbor v ponedeljek, dne 10. marca 1941 ob 18 v Hubadovi dvorani Glas-bene Matice v Ljubljani, Vegova ulica. Poleg običaj-nih poročil je na dnevnem redu tudi sprememba društvenih pravil.

Naše dijaštvo

AKD »Kladivo«. V sredo ob 8. zvečer predava župan g. Majerskič o temi: »Kakšen naj bo bodoči družabni red!« — Vabljeni.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Izgubila se je v ponedeljek zjutraj zlata dam-ska zapesna ura od Bavdkove ulice po Tovarni-ški ulici. Ker ima ura spominsko vrednost, prosim poštenega najditelja, da jo vrne proti nagradi na naslov Prosvetna zveza, Miklošičeva 7/L

čukova uslužbenka 13 letna ciganka, ki je pred krat-kim zapustila to službo, je izdala skralivske vlo-milske tolpe policiji in tako pripomogla, da eo bili vsi vlomilci aretirani.

»Gospod, vi telefonirate že cele pol ure.«
»Se motite! Jaz ne telefoniram, ampak imam tukaj samo sestanek s svojo nevesto.«

Proračun ljubljanskega okrajnega cestnega odbora

Cestna doklada znaša 10% — Izdatki 3,680.950 dinarjev

Okrajni cestni odbor Ljubljana, po obsegu naj-večji v Sloveniji, ki upravlja in vzdržuje banovinske ceste v dveh sodnih okrajih, ljubljanskem in vrhni-škem ter še del cest od škofjeloškega okraja, je preteklo soboto 8. t. m. na plenarni seji pod pre-dsedstvom načelnika, župana dr. Adlešiča pregledo-val in obravnaval osnutki proračuna za tekoče pra-računsko leto, ki se sedaj za enkrat začneja 1. aprila t. l. in končuje 31. decembra t. l. To v smislu od-redbe oerednje vlade, da mora biti proračunsko leto skladno s koledarskim. Plenumu je bil zato predlo-žen novi proračun, nanašajoč eo na izdatke in do-hodke za 9 mesecev. Proračun je bil z malimi iz-premembami sprejet. Predložen bo banski upravi v pregled in odobritev.

Vpoštevanje vse težavne gospodarske in poli-tične prilike, dobro se zavedajoč, da nikakor ne gre še močnejše obremenjevanje prebivalstva v okraju, je okrajni cestni odbor dosledno vztrajal pri tem, da eo cestne doklade, ako tudi pritiskajo mnoge razmere za povišanje, ne emejo v nikakem oziru zvišati niti za 1 procent, niti za dinar. Cestna do-klada ostane, kakor druga leta, tudi za leto 1941 neopremenjena in znaša 10% na državne neposred-ne davke. Okrajni cestni odbor vzdržuje 410 km banovinskih, subvencioniranih in dovolznih cest na železniške postaje, ko nasprotno mariborski cestni odbor vzdržuje za nekaj km manj banovinskih cest, a pobira za njih vzdrževanje 25% cestno doklado.

Banska uprava je odboru predlagala, naj velavi v proračun stvarnim potrebam odgovarjajoče po-stavke za vzdrževanje banovinskih cest. V tem po-gledu je odbor vstavil za 83% višji znesek, ki ga je dala banska uprava odnosno ga je dotirala. Pri-spevek banke uprave za vzdrževanje cest znaša 1.402.000 din. Znesek pa, ki bi ga rabil cestni odbor za te namene, pa je za 1.115.000 višji. Banška upra-va je dalje zahtevala, da eo proračun sestavi samo

za 9 mesecev, kakor smo že omenili. Pri tako ob-sežnem delu in poslovanju je prispevek banke uprave 1.402.000 din prav minimalen, zato je jasno in logično, da okrajni cestni odbor ni mogel pod nobenim pogojem zagotoviti kak poseben in obsežen gradbeni program, da bi v tem letu začel s kakimi večjimi deli, marveč je postavil načelo, da in treba najpoprej posvetiti posebno pozornost vzdrževanju in urejevanju dobrih cest, za kar je določena glavna postavka 700.000 din za dobavo gramozu. Ia še ta znesek je skromen! Treba bo na vseh koncih in krajih varčevati!

Okrajni cestni odbor skrbi za gramoz v lastni režiji. Na razpolago ima sedaj 2 drobilca kamna in 5 kamnolomov. V proračunu eo dalje določene po-samezne postavke za subvencioniranje in dovolzne ceste, ki vodijo na železniške postaje. Posameznim občinam je določil okrajni cestni odbor primerno zneske za občinske ceste, za mesto Ljubljano zne-sek 600.000 din za 9 mesecev.

Pri sestavi proračuna je okrajni cestni odbor vodila glavna zamisel, da se morajo v tekočem letu v prvi vrsti dokončati vsa že pred leti začeta grad-bena in druga cestna dela, nato naj bi šele odbor pristopil po točno izdelanem programu k uredni-čenju načrtov, k gradbi mostov in moderniziranju mnogih cest. Za vsa gradbena dela, ki eo še nedo-vršena in jih namerava okrajni cestni odbor to leto končati, je določena postavka 961.000 din.

Celotni izdatki so v letošnjem proračunu okr.-cestnega odbora določeni za dobo 9 mesecev v zne-ku 3.680.950, ko eo lani znašali za 12 mesecev 4 mi-lijone 876.524 din. Kljub težavnim gospodarskim pri-likam eo izdatki niso zvišali V kritje izdatkov so v proračunu navedeni razni dohodki, med drugim tudi 10% cestna doklada na državne neposredne davke. Davčna podlaga za to doklado znaša 22 mi-lijonov 812.000 dinarjev.

LJUBLJANA

Ravnanje z odrezki krušnih kart in z boni

Mestni preskrbovalni urad je dobil od Predvoda navodila o ravnanju z odrezki krušnih kart in z boni. Kakor je znano, bodo trgovine in pekarnice v bodoče dobivale le toliko moke, kolikor bodo mestnemu preskrbovalnemu uradu predložile odrezkov od nakazne za moko in kruh. — Trgovine in pekarnice zbirajo odrezke in bone za oddajo moko in kruh. Te odrezke je treba sortirati po količinah, ki jih odrezki predstavljajo. Odrezki za 10 kg moke naj se zavijejo v ovoje kakor renar, manjše odrezke naj pa nalepijo na pole. Skrbeti je treba, da bodo odrezki zbrani v zavoj ali nalepljeni tako, da bo vsaka enota predstavljala 10 kg moke. To je potrebno zaradi pregleda in hitrega poslovanja. Vsaka enota odrezkov, ki predstavlja 10 kg moke, mora imeti pritrjen listek s štampiljko trgovca in označbo števila odrezkov in teže moke, ki jo odrezki predstavljajo. Trgovci in peki jamčijo za to, da so odrezki pravilno sešeti in navedbe v vlogi pravilne. V vsakem primeru zlorabe bo Prevod dotičnemu trgovcu ali peku ustavil nadaljnjo dobavo moke. Najkasneje do 14. t. m. in vsakega naslednjega meseca pa morajo trgovci mestnemu preskrbovalnemu uradu vrniti vse one krušne nakaznice, ki jih stranke niso vzele. Prav tako je do 14. vsakega meseca mestnemu poglavarstvu treba izročiti vse glave kart, ki jih morajo trgovci oddati konsumentu ob prevzemu novih kart za prihodnji mesec.

Janez Okorn pri Abrahamu

Z Abrahamom se je srečal danes g. Janez Okorn. Rodil se je 12. febr. 1891. leta v Ljubljani, kot eden izmed desetih otrok, že umrlega očca znanega krojaškega mojstra »Dragelna«. Nihče ne bi g. Janezu prisodil, da si je naložil že peti križ na rame, tako mladosten je. Že dolgo let marljivo in vestno opravlja službo skladiščnika v Jugoslovanski tiskarni, v prostem času pa je navadno pri svoji mami ali pa med prijatelji, ki ga radi vidijo v svoji sredi, saj je tako ljubezniv, odkrit in nedosegljivo dovopen. Ob srečanju z Abrahamom mu kličejo številni prijatelji in tovariši: »Bog živi našega Janeza še dolgo let ob strani sivolase 85 letne mame Mice, ki ji je otroško vdan in ki tako lepo skrbi zanj.«

ŽIMO IZ LASTNE PREDILNICE KUPITE NAJČENEJE PRI ŽIMA, GOSPOSVETSKA C. 1

I Opozorjamo na razstavo Klementičevih slik v Jakopičevem paviljonu. Razstava bo odprta samo še do nedelje, 14. februarja. Zato pohitite z obiskom! Razstavljenih je okrog 60 resnih slik. Premoženjsko toplo priporočamo, da bi tudi odkupili kakšno sliko.

I »Naša kric je brez dvoma naša najprezentativnejša narodna igra. V časih, ko je naš narod ječal pod tuji oblasti in hrepenel po svobodi, je budila v ljudstvu samozavestnost in ponos. V letih, ko smo si pod svobodnim soncem začeli urejati svoj dom, nas je »Naša kric« krepila in prilivala ognju ljubezni do svobode. V dobi, ki jo bo morda zgodovinar označil kot somrak narodov, je Finžgarjeva »Naša kric« klicar k zvestobi do rodne grude, klicar k pogumnim dejanjem in samozavestnemu gledanju na življenje. Naša prosvetna društva z uporičivostjo »Naše kvice brez dvoma najlepše proslavijo pisateljevo sedemdesetletnico, saj je ta igra vznikla iz njegovega velikega slovenskega ponosa. — Uprizoritev, ki ji bomo priča v petek, 14. t. m., v veliki dvorani »Uniona«, bo pa še posebej zanimiva, ker prireditelji ne bodo imeli na razpolago običajnih inscenacijskih sredstev, temveč bodo morali postaviti v ta namen nov in izviran scenski okvir. — Prosvetno društvo Trnovo, ki je prevzelo vso pezo petkove uprizoritve, zasluži, da doživi s predstavo, ki je obenem počastitev velikega ljubljana, popoln uspeh. Pripravi smo, da se bodo ta večer zgrnili v veliko dvorano »Uniona« člani vseh ljubljanskih katoliških prosvetnih organizacij.

I Članski sestanek Lovskega društva Ljubljana bo v petek, 14. t. m. ob 20. v gostilni »Činkole«, Poljaneka cesta z namenom, da se sestavijo za občni zbor, ki bo 17. t. m. predloži glede izpopolnitve društvenega odbora. Članov zveznega odbora in namestnikov ter delegatov in namestnikov za glavno skupščino Zveze. Pridite, važni! Odbor.

I Namesto venca na grob g. Josipa Platnerja je daroval g. profesor Janko Mlakar 300 dinarjev za zimsko pomoč.

I Zahvala. Skritemu častilu pok. g. dr. Korošca, ki je poklonil po g. univ. prof. dr. Lukmanu Akademski Elizabetni konferenci 1000 din namesto cvet-

ja na grob velikega pokojnika, kakor tudi g. dr. Lukmanu samemu za znesek 100 din namesto šopka v počastitev pok. voditelja, se iskreno zahvaljujemo. — Akademski Elizabetni konferenci.

I Podpornemu društvu za gluhonemno mladino so darovali: Vera dr. Papeževa v spomin obletnice smrti nepozabnega soproga in društvenega predsednika dr. O. Papeža 300 din, neimenovani dobrotnik iz Kamnika namesto cvetja blagopok. g. Zupanovi 100 din, ga Zinka Storožica iz Ljubljane 100 din, neimenovani dobrotnik iz Kaštelov pa v Sklad Doma gluhih 100 din. Vsem skupaj prisrčna hvala!

I 22.000 kg ješprenja si je mestna občina ljubljanska zagotovila za svoje prebivalstvo in ga že prodaja na Vodnikovem trgu po 7 din kilogram. Ta ješprenj je odličen za slavi naš ričet, še bolj pa zato, ker ga mestna občina prodaja po 2 din ceneje kot ga je treba plačevati v trgovinah, zato ga pa tudi vsakdo dobi samo 2 kg naenkrat. S prodajo krompirja, fižola in ješprenja je mestna občina zagotovila prebivalstvu najpotrebnejša živila po nizkih cenah ter je s temi svojimi žrtvami zlasti revnejše sloje obvarovala pred pomanjkanjem, vse prebivalstvo pa je obvarovala pred predrago draginjo krompirja, fižola in ješprenja s tem, da je mestna občina kupila večje množine teh najpotrebnejših živil in jih sama prodaja na živilskem trgu z izgubo ter je s to svojo žrtvijo prebivalstvu prihranila težke milijone, prav tako se je založila tudi s premogom, da bodo tudi revnejši sloji preskrbljeni s kurivom. Kdor hoče kupiti ta premog, mora prav tako kakor po krompir v Mestno hranilnico, kjer plača premog in dobi nakaznico, ki z njo vsako sredo in soboto popoldne dobi premog na mestni pristavi v Povšetovi ul. št. 12 na Poljanah. Vsakdo mora prinesiti vrečo seboj. Da ne bo zmede, opozarjamo, da razen nedelj in praznikov lahko med uradnimi urami vsak dan v Mestni hranilnici plačate premog in dobite nakaznico zanj, premog pa dobite na mestni pristavi samo ob sredo in soboto popoldne s to nakaznico, če prinesete vrečo s seboj.

I Zadnji dan za krušne karte. Mestni preskrbovalni urad opozarja vse zamudnike, ki si doslej še niso priskrbeli krušnih kart, da jih dobe nepreklicno samo še danes, v sredo, 12. t. m., dopoldne in popoldne v II. nadstropju Mestnega doma. Preskrbovalni urad mora sedaj naglo napraviti zadnji pregled krušnih kart, da najde tiste ki so se po večkrat prijavili za karte ali tudi karte po dvakrat in celo po večkrat dobili.

I Tatvine pred trgovinami se množe. Pri nas je vpeljana navada, da trgovci pred vhodi v trgovine razstavljajo blago na posebnih obešalnikih. S takih obešalnikov je neznan tat odnesel izpred trgovine I. Strojanski Pred Skofijo 6 odelj, vrednih okrog 900 din. Najbrž je isti tat izkoristil tudi priliko pred trgovino Ide Wagner Pred Skofijo, kjer je odnesel 9 parov novih ženskih in 6 parov otroških čevljev v skupni vrednosti 1200 din. — 9000 din je ukradel neznan tat v zadnjem tednu Jožetu Zakrajšku iz kovčka, ki je bil spravljen v spalnici na Ižanski cesti.

MARIBOR

Iz mestnega proračuna za l. 1941

Razmerje partij proračuna s celoto v odstotkih, mestne davčine, mestni dolгови, pobiranje takse za uporabo javnega sveta

Maribor, 11. februarja.

O novem proračunu mestne občine mariborske smo že obširno poročali. Kakor smo že objavili, znaša novi proračun 56.409.230 din, sedanj pa je bil 48.265.140 din. Od tega odpade na mestno upravo 24.157.640, na podjetja pa 32.311.590 din. Proračun je za 8.204.090 din višji od sedanjega in sicer je proračun mestne uprave za 2.731.070 din, mestnih podjetij pa za 8.204.090 din višji. Prvi elaborat proračuna je izdelala mestna finančna uprava, nato pa ga je obravnavala in redigirala posebna komisija članov mestnega sveta z županom na čelu. Končno »frizuro« pa bo dobil proračun na seji finančnega sveta, ki ga bo potem predložil plenarni skupščini občinskega sveta. Sestava novega proračuna je zadela na izredne težave, in sicer predvsem zaradi odloka fin. ministra, da se mora budgetirati samo za 9 mesecev. Kakor je na eni strani umestno in praktično, da se proračunsko leto izenači s koledarskim, tako je prehod težak in zvezan z velikimi nevednostmi: vseh izdatkov se ne more deliti na tri četrtine, cela vrsta izdatkov dosega 12 mesečni proračun se po svoji naravi izrazi že v prvih devetih mesecih ter se morajo zaradi tega vstaviti v 9 mesečni proračun s celim zneskom, dočim se morajo vsi dohodki deliti na tri četrtine in se ne smejo vzeti z 12 mesečnim učinkom. Posebno velja to za tehnična dela ter so zaradi tega s proračunom najbolj prizadeta mestna podjetja. Nadaljenje težave pa povzročajo sedanje izredne razmere, ki nalagajo mestni občini ogromna bremena, dočim so viri dohodkov ostali prejšnji ter nekateri celo nazadnje. Najbolj je pri sedanjih razmerah prizadeto socialno skrbstvo. Kljub vsemu temu pa se je moglo proračun uravnovesiti brez večjih pretresljev ter se je celo predvidela možnost zboljšanja gmočnega položaja mestnih uslužbencev in delavcev za slučaj nadaljnjega naraščanja draginje.

Zanimivo je razmerje posameznih partij proračuna s celotnim proračunom v odstotkih: pri izdatkih je razmerje sledeče: Osebnih izdatki 13,63% (v oklepaju razmerje v lanskem letu 14,20 odstotka), splošna mestna uprava 2,34% (3,17%), osebna in imovinska varnost 1,21% (1,26%), finančna stroka 12,49% (14,32%), tehnična stroka 3,03% (2,23%), zdravstvo 3,21% (3,62%), socialno skrbstvo 8,92% (7,14%), šolstvo 1,94% (2,24%), znanost in umetnost 0,62% (0,54%), obrt, trgovina in turizem 0,31% (0,53%), mestni veteranski sklad 0,32% (0,30%), sklad za protiletalsko obrambo 0,13% (—), razno 0,26% (0,31%), prehodno 0,79% (0,94%), mestni podjetja 50,80% (49,20%). Do dohodki: splošna mestna uprava 0,05% (0,08%), mestne davčine 30,71% (31,60%), finančna stroka 7,11% (8,65%), tehnična stroka 1,82% (0,81%), socialno skrbstvo 0,08% (0,10%), mestni veteranski sklad 0,32% (0,50%), sklad za protiletalsko obrambo 0,13 odstotkov (—), razno 1,77% (1,92%), prehodno 0,79% (0,94%), mestna podjetja 57,22% (55,60%).

Glede davčin, ki mariborske meščane najbolj zanimajo, pa smo že svojačasno poročali, da ostane v glavnem vse pri starem. Predvideno je s proračunom iste oklade in davčine, kakor v tekočem letu. Zaradi naraščajočih potreb socialnega skrbstva se je morala zvišati socialna davčina od 10 na 15%. Celokupni donos te davčine se porabi za pobiranje brezposelnosti. Nadalje je povisana trošarina na pivo od 0,60 din na 1 din pri litru, s čimer pa splošnost ni prizadeta. Maribor je imel dosedaj najnižjo trošarino na pivo, ker porabirajo vsa ostala mesta in občine že dolgo 1 din od litra. Za razširjenje vodovoda je predvidena v

Natančno pregledovanje 70.000 krušnih kart je pa tako ogromno delo, da mestni preskrbovalni urad nikakor ne bo mogel več podpirati malomarnih zamudnikov, ki bi prišli po svoje krušne karte šele v četrtek ali celo pozneje. Seveda mora vsakdo prinesiti seboj legitimacijo in sploh do kazni o svoji upravičenosti, da dobi krušno karto. Kdor torej ne pride po krušno karto v II. nadstropje Mestnega doma vsaj danes, v sredo, 12. t. m., popoldne, krušne karte ne bo dobil.

I Jug zopet pobira sneg. Ze v ponedeljek je začel pihati jug, tako da se je v kratkem značala toplota zvišala za precej stopinj nad ničlo. Tudi noč od ponedeljka na torek ni bila posebno mrzla; sicer je bilo ponoči jasno, vendar je bil večeraj jutraj mrzaj komaj poldrugo stopinjo pod ničlo. Cez dan je nekoliko pomagalo južnemu vremenu tudi sonce, ki je včasih prodrlo megleno kopreno. Ker je seveda snega po ulicah še skoraj povsod dovolj, južno vreme mestnim delavcem seveda ne bo moglo odvzeti dela. Še ves čas ga pridno vozijo v Ljubljano. Na prisojnih straneh pa je večeraj sonce z jugom vred že doseglo, da je začela nastajati praznina plundra, ki jo ponekod zamenjajo tudi že velike luže. Ne vjerjamo sicer, da bi južno vreme obstalo toliko časa, da bi izginil sneg. Vsekakor pa kaže, da smo najhujše zimske čase že pretekli, čeprav nam topla sapica še ne prinaša prave pomladi.

I Poziv lastnikom vozil. Uprava policije v Ljubljani poziva lastnike avtomobilov, avtobusov, motociklov, kočij in biciklov, da čimprej prijavijo svoja vozila za leto 1941 in da pravočasno plačajo takso na svojo vozovniško izkazn., v kolikor tega namreč letos še niso izvršili. Rok za letno prijavo vozil in za plačilo redne takse je samo do 28. t. m. Po tem času t. j. od 1. marca dalje bodo morali zamudniki plačati poleg redne še kazensko takso po tarifi 100 zakona o taksah. Prijave za bicikle pa se sprejemajo na vseh postajah tuk. polic. straže samo do 18. t. m.

I Tatovi koles so pridno na delu, saj so zadnje dni zopet štirje oškodovanci prijavili upravi policije, da so jim bila ukradena kolesa. Tudi to pot sta počivali dve kolesi pred gostilno, tretje je bilo ukradeno izpred kina Matice, četrto pa izpred vile na Vrtači. Ukradena kolesa so bila vredna več kot 3200 din.

I Zrtve žeparja je postal na Vodnikovem trgu Konrad Brezovšek. Ne da bi Brezovšek čutil, mu je žepar izmaknil črno usnjato listnico, v kateri je bilo okroglo 1500 din.

I Tatvine pred trgovinami se množe. Pri nas je vpeljana navada, da trgovci pred vhodi v trgovine razstavljajo blago na posebnih obešalnikih. S takih obešalnikov je neznan tat odnesel izpred trgovine I. Strojanski Pred Skofijo 6 odelj, vrednih okrog 900 din. Najbrž je isti tat izkoristil tudi priliko pred trgovino Ide Wagner Pred Skofijo, kjer je odnesel 9 parov novih ženskih in 6 parov otroških čevljev v skupni vrednosti 1200 din. — 9000 din je ukradel neznan tat v zadnjem tednu Jožetu Zakrajšku iz kovčka, ki je bil spravljen v spalnici na Ižanski cesti.

MARIBOR

Iz mestnega proračuna za l. 1941

Razmerje partij proračuna s celoto v odstotkih, mestne davčine, mestni dolгови, pobiranje takse za uporabo javnega sveta

Maribor, 11. februarja.

O novem proračunu mestne občine mariborske smo že obširno poročali. Kakor smo že objavili, znaša novi proračun 56.409.230 din, sedanj pa je bil 48.265.140 din. Od tega odpade na mestno upravo 24.157.640, na podjetja pa 32.311.590 din. Proračun je za 8.204.090 din višji od sedanjega in sicer je proračun mestne uprave za 2.731.070 din, mestnih podjetij pa za 8.204.090 din višji. Prvi elaborat proračuna je izdelala mestna finančna uprava, nato pa ga je obravnavala in redigirala posebna komisija članov mestnega sveta z županom na čelu. Končno »frizuro« pa bo dobil proračun na seji finančnega sveta, ki ga bo potem predložil plenarni skupščini občinskega sveta. Sestava novega proračuna je zadela na izredne težave, in sicer predvsem zaradi odloka fin. ministra, da se mora budgetirati samo za 9 mesecev. Kakor je na eni strani umestno in praktično, da se proračunsko leto izenači s koledarskim, tako je prehod težak in zvezan z velikimi nevednostmi: vseh izdatkov se ne more deliti na tri četrtine, cela vrsta izdatkov dosega 12 mesečni proračun se po svoji naravi izrazi že v prvih devetih mesecih ter se morajo zaradi tega vstaviti v 9 mesečni proračun s celim zneskom, dočim se morajo vsi dohodki deliti na tri četrtine in se ne smejo vzeti z 12 mesečnim učinkom. Posebno velja to za tehnična dela ter so zaradi tega s proračunom najbolj prizadeta mestna podjetja. Nadaljenje težave pa povzročajo sedanje izredne razmere, ki nalagajo mestni občini ogromna bremena, dočim so viri dohodkov ostali prejšnji ter nekateri celo nazadnje. Najbolj je pri sedanjih razmerah prizadeto socialno skrbstvo. Kljub vsemu temu pa se je moglo proračun uravnovesiti brez večjih pretresljev ter se je celo predvidela možnost zboljšanja gmočnega položaja mestnih uslužbencev in delavcev za slučaj nadaljnjega naraščanja draginje.

Zanimivo je razmerje posameznih partij proračuna s celotnim proračunom v odstotkih: pri izdatkih je razmerje sledeče: Osebnih izdatki 13,63% (v oklepaju razmerje v lanskem letu 14,20 odstotka), splošna mestna uprava 2,34% (3,17%), osebna in imovinska varnost 1,21% (1,26%), finančna stroka 12,49% (14,32%), tehnična stroka 3,03% (2,23%), zdravstvo 3,21% (3,62%), socialno skrbstvo 8,92% (7,14%), šolstvo 1,94% (2,24%), znanost in umetnost 0,62% (0,54%), obrt, trgovina in turizem 0,31% (0,53%), mestni veteranski sklad 0,32% (0,30%), sklad za protiletalsko obrambo 0,13% (—), razno 0,26% (0,31%), prehodno 0,79% (0,94%), mestni podjetja 50,80% (49,20%). Do dohodki: splošna mestna uprava 0,05% (0,08%), mestne davčine 30,71% (31,60%), finančna stroka 7,11% (8,65%), tehnična stroka 1,82% (0,81%), socialno skrbstvo 0,08% (0,10%), mestni veteranski sklad 0,32% (0,50%), sklad za protiletalsko obrambo 0,13 odstotkov (—), razno 1,77% (1,92%), prehodno 0,79% (0,94%), mestna podjetja 57,22% (55,60%).

Glede davčin, ki mariborske meščane najbolj zanimajo, pa smo že svojačasno poročali, da ostane v glavnem vse pri starem. Predvideno je s proračunom iste oklade in davčine, kakor v tekočem letu. Zaradi naraščajočih potreb socialnega skrbstva se je morala zvišati socialna davčina od 10 na 15%. Celokupni donos te davčine se porabi za pobiranje brezposelnosti. Nadalje je povisana trošarina na pivo od 0,60 din na 1 din pri litru, s čimer pa splošnost ni prizadeta. Maribor je imel dosedaj najnižjo trošarino na pivo, ker porabirajo vsa ostala mesta in občine že dolgo 1 din od litra. Za razširjenje vodovoda je predvidena v

proračunu anuiteta 350.000 din za posojilo 4 milijone dinarjev. Anuitete po 350.000 din pa ni mogoče kriti drugače, kakor s povišanimi dohodki od oddaje vode. Zato predvideva proračun zvišanje tarife za večjo porabo vode od 2 na 3 din za kub. meter, v okolinskih občinah pa od 3 na 4 din. dočim ostane vodarina in cena vode pri normalni porabi nespremenjena. S tem so prizadeti samo tisti lastniki zgradb, ki uživajo trajno davčno prostost ter dotični, ki vodo prekomerno porabljajo. Stanovanjske hiše s poviškom niso prizadete. Končno je s predloženim proračunom uvedena nova občinska taksa, tako imenovana »uporabnina«. To takso bodo plačevali oni, ki uporabljajo javni svet pod zemeljsko površino ali pa zračni prostor nad javnim zemljiščem, predvsem pa bodo to mestna podjetja, ki imajo vse svoje napeljave pod zemljo.

Mestni dolгови znašajo s stanjem konec leta 1940-41 68.231.361,19. Mestna občina ima samo fundirana posojila, takozvani »leteči« ali »viseči« dolgov pa nima. S koncem leta 1939-40 so znašala vsa mestna posojila 65.307.863,23, v proračunskem letu 1940-41 pa je bilo realiziranih skupno 6.500.000 din dolgov, odplačanih pa 3.576.502,04 dinarjev, tako da ostane končno zgoraj omenjena vsota. V proračunu je dana možnost za najetje posojila 2 milijona din za začetna dela na mestni tržnici in 4 in pol milijona din za razširjenje vodovoda. Mestna občina vrši anuitetno službo v redu in zelo točno.

V predloženem proračunu je dana tudi možnost, da mestni svet zviša mestnim uslužbencem draginski prispevek ter jim na ta način tudi v še težjih razmerah omogoči primerno existenco. Celokupni osebni izdatki z aktivnimi prejemki, pokojninami, vdovninami, miloščinami znašajo 13,63 odstotkov (14,20) celoga proračuna. Osebnih izdatki mestne uprave same znašajo 16,85% (18,64), mestnih podjetij pa 11,22% (11,54).

m Obiščite »Mariborsko menzo« na Slomškovem trgu nasproti stolne cerkve. — Se priporoča Marija Drčar.

m 400-letni jubilej Družbe Jezusove bomo proslavili v Mariboru jutri zvečer s skioptičnim predavanjem o Preaca DJ iz Ljubljane Mariborsko občinstvo vljudo vabimo, da se v obilnem številu udeleži tega predavanja.

m Orkestralni odsek Glasbene Matice. Drevi ob 20 redna vaja v običajnih prostorih. Udeležba obvezna.

m Enodnevni tečaj v trenj rezl v vinogradu bo na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru v ponedeljek, 3. marca. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen in bo trajal od 8—12 ter od 14—18. Za hrano si skrbijo tečajniki sami.

m »Prešernov večer« pripravila mariborsko gledališče. Prireditelj bi moral biti že meseca decembra, pa je bila zaradi žalovanja ob smrti slovenskega voditelja dr. Korošca preložena, pomeje pa so jo ovirale druge prireditve. Vršila se bo v kratkem

m Zveza Maistrovih borcev ima drevi v Narodnem domu tovariški sestanek. Vabijo se vsi tovariši borci in neborci iz nepozabnih let 1918-19.

m Vse članice DK in kat nameštence iskreno vabljene k duhovni obnovi, ki se vrši v nedeljo, 16. februarja ob pol 8 jutraj pri oo. jezuitih.

m Prijave za sladkor. Mestni preskrbovalni urad poziva vse trgovce, obrt. itd., ki so dobivali sladkor od tukajšnjih veletrgovcev, da javijo svojo potrošnjo na osnovi potrošnje iz leta 1938-39, in sicer: trgovci pri Združenju trgovcev za mesto Ma-

ribor, ostali obrati, to so slaščičarni, industrije, lekarnari itd. pa pri mariborskem mestnem preskrbovalnem uradu, Orožnova 2-L. Prijave je predati z dne 12 t. m., najkasneje pa do 13 t. m. dopoldne. m Trdka »Sofra«. T. Soklič se ni izpremenila v delniško družbo in se ne preseli v Belgrad, pač pa bo še naprej, kakor doslej, ostala in poslovala v Mariboru.

m Živalna gradbena delavnost na vidiku. Sedaj ko se bliža epomlad, se pripravljajo tudi načrti za prihodnjo gradbeno sezono, ki se bo pričela, čim bo sneg skopnel ter bo nastopil »zidarski patron sv. Jožef«. Svoječasno smo poročali, da je bila lanske sezona ena najvišjih v zgodovini mariborskega mesta. Obeta se nam pa tudi prav tako živalna prihodnja gradbena sezona. Predvsem bosta dokončani dve veliki stanovanjski zgradbi — Hutterjev stanovanjski blok ter palača Vzajemne zavarovalnice. Na novo pa je prijavila tekstilna tovarna Ehrlich gradnivo velikih stanovanjskih objektov v območju »vojega tovarniškega kompleksa med Jezdarsko in Zolgerjevo ulico. Pri nakupu tega kompleksa se je podjetje obvezalo, da bo v vseh pet let zgradilo po en stanovanjski objekt, dokler ne bodo prazna stavbišča popolnoma zazidana. Glede na to, da bo podjetje svojo obljubo kar naenkrat izvršilo ter bo sezidalo več stanovanjskih objektov hkrati, ker se na ta način gradbeni stroški znatno znižajo. Tovarnar J. Hutter bo nadaljeval izgradnjo »vojega tovarniškega kompleksa« ter bo letos gradil ogromno skladišče, ki bo imelo 2600 kvadratnih metrov zazidane površine.

m 4 metre globoko je padel 68-letni mestni zidar Franc Kranjc ter si zlomil roko in poškodoval glavo.

Gledališče

Sreda, 12. februarja: Zaprti. Četrtek, 13. febr. ob 20: »Sumljiva oseba«. Red C.

CELJE

Celje pred novimi smučarskimi tekami

Smučarske tekme ZFO, medmestne tekme obveznikov telesne vzgoje iz naših avtonomnih mest in smuške tekme nad Frankolovim

Celje, 11. febr.

Po uspehih smučarskih olimpijskih dneh v Celju, ki bodo ostali v kroniki Slovenske zimskošportne zveze na najvidnejšem mestu in ostali tudi Celjanom v najlepšem spominu, je naše Celje zopet pred številnimi smučarskimi prireditvami.

Fantovski odsek Celje I. priredi v nedeljo 16. febr. dopoldne in popoldne smučarske tekme v Zagradu. V nedeljo ob 7 jutraj bo skupna sv. maša v župnijski cerkvi, ob 8 pa skupen start za smuk. Ob pol 10 start mladcev na 2 km dolgi progi, ob pol 11 start članov na 8 km dolgi progi, ob 1 popoldne start mladcev za slalom, ob tri tečet na 2 pa start članov. Razglas izida bo pol štirih pri Kolencu. K smučarskim tekmam so vabljeni tudi drugi bližnji odseki.

V nedeljo 16. febr. bo v Celju pri Celjski koči medmestno patrolno tekmovalje obveznikov iz Maribora in Ljubljane, Ptuja in Celja. Patrolni tek bo na 6 k m dolgi progi iz Celjske koče preko Vinote. Prijavljenih je že 26 tekmovalcev iz Ljubljane, 25 iz Maribora, 25 iz Celja in 8 iz Ptuja.

Pričetek medmestnih tekem bo v soboto, ko bo ob 2 popoldne smuk pri Celjski koči. V nedeljo ob 10 bo patrolni tek, ob 1 slalom. Po uspehih posameznih odsekov v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Celju je pričakovati, da bodo medmestne tekme obveznikov borbeno in zelo zanimive. Ljubljanska reprezentanca ima odličnega tekača Magušerja, ki je bil na KID tekmah v veleslalomu na 8. mestu. Znani so tudi Celjani Dvorsak Fric, Uršič Dominik in Stoklas Ernest. Prav tako je pričakovati, da bodo tudi mariborski obvezniki postavili na medmestnih tekmovaljih v Celju odlične tekmovalce. Za patrolni tek so znani tudi Kos, Stoklas in Pšeničnik. Tehnično vodstvo nad izvedbo prireditve je prevzel celjski odsek OTV po dvodstvom referenta Pleterška Ferija.

V nedeljo bo v kapeli g. Ramšaka pod Stenico nad Frankolovim ob 10 sv. maša za smučarje z blagoslovitvijo planincev in njihovih palic, smučk in drugih planinskih potrebščin. Ob 11 bo tekma v smuku izpod Kiselce v Frankolovo, kjer bodo doživeli letos že drugi smučarski praznik. Smučarje vabimo, da se udeležijo prijateljskih tekem tudi v tem kraju, kjer so krasi in dosedaj neznani, toda lepi in izvrstni ter edinstveno izpeljani smučarski tereni.

Dr. Alfonz Kunst

specialist za bolezni zob in ust, zopet redno ordinira. Celje, Aleksandrova trg 6.

c Proračunska seja celjskega mestnega sveta bo v petek 14. jan. ob 5 popoldne.

c Občni zbor Vincencijeve konference bo drevi ob 8 v prostorih Javne kuhinje na Slomškovem trgu. Vabljeni člani in prijatelji konference!

c Zaključna prireditev Družabnega kluba bo v soboto, 15. febr. ob 8 zvečer v Narodnem domu. Vabljeni!

c Ljudsko vseučilišče priredi v ciklusu zdravstvenih predavanj zaključno predavanje v četrtek, dne 13. t. m. ob 8 zvečer. Predaval bo primarij dr. Lujo Thaler iz Zagreba o najnavadnejših vsakdanjih zastrupljenjih.

c V celjskem gledališču uprizore drevi že drugi sinoci sijajno uspešno dr. Rudolfa Doboviška burko s petjem »Habakuk«.

c Sportni klub SK Jugoslavija ima v nedeljo, dne 16. februarja ob pol 9 dopoldne v klubovi sobi v Delavski zbornici svoje letno zborovanje.

c Občni zbor krajevne Kmečke zveze v Celju je bil v nedeljo v Prosvetnem domu. Udeležilo se ga je nekaj članstva iz celjske okolice. Zborovanje je obiskal tudi senator g. Alojzij Mihelič, ki ga je članstvo navdušeno pozdravilo. Predsednik g. Češko Jožef iz Zagrada je v svojem lepem poročilu grajal nedelavnost in nezavednost članstva, ki bi s pozitivnim delom lahko mnogo več dosegli. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor s predsednikom Čečkom Jožefom na čelu.

c V Novi vasi pri Celju je umrla žena cinkarniškega vratarja, 63letna Kolar Rozalija. V celjski bolnišnici je preminula 39 letna Hernavs Marija iz Dobrine pri Zusmu.

c Zemljiška knjiga za sodni okraj Celje

KULTURNI OBZORNIK

G. Verdi: Ples v maskah

Ob 40 letnici njegove smrti

Stirideset let je preteklo 27. januarja, odkar je v Milanu ugasnilo življenje moža, iz katerega je privrelo toliko glasbene lepote, zajete v operne umetnine, ki so si, rekel bi, prav zaradi skoro neke naivno-elementarne svojiskosti, utrle pot do najširših množic že takoj ob svojem krstu; niti danes ni obledela njihova vedno osvežujoča toplina, ki jo je skladatelj dahnul v široko se razpredajoče melodije: Verdijeva melodična črta je čudovito izpeljana in dognana v svoji napetosti, v njej je poglavitna moč avtorjeve izraznosti, ki sloni na elementarno pristnem doživljanju čustvovanja. Verdi je preprosto iskren in človeško pristen v svojem muzikalnem izrazu; njegova glasba prehaja v poslušalca v nekakem intimnem vzdušju, sprosti v človeku mnogokaj zatajevanega čustva, ki se ob dotiku z Verdijevo melodično zgane v močno doživljanje in zajame z vso gorkoto estetske zadovoljivosti. Prav v tem je silnost Verdijeve muzike, ki je našla pot v milijone in milijone src; tu pa je morda najbližja človekovi elementarnosti, kajti Verdi govori iz srca v srce, z ljubeznivostjo svojega duha. Zato je njegova glasba vedno tako živo sveža, neutrudljivo učinkujoča na široke množice, vedno znova in znova se rade prepustijo čustvovanju in lepoti, ki veje iz Verdijevih umetnin. Poleg mogočnega stvaritve »Requiem« in nekaterih drugih del, je Verdi zapustil svojemu narodu skoraj trideset opernih del. V prvi dobi svojega ustvarjanja je — po prvi uspehi operi »Oberto« (Milan, 1839) in po neuspehu s komično opero »Un giorno di Regno« (Milan, 1840) — ugasil vrsto oper, ki so bile prežete domovinske ljubezni in revolucionarnosti, ki se je takrat izražala v klicu po svobodi in teptanju narodovih pravic. Tako je 1842. uprizorjena opera »Nabucco«, bila sprejeta z mogočnim navdušenjem, ki je Verdiju po prejšnjem neuspehu zopet vilo poguma za nadaljnje delo, ki ga je utelstil v »Lombardi« (1843), leto kasneje pa v »Ernani«. Bolj političnega kakor umetniškega značaja so bili uspehi nadaljnjih del kakor so: »I due Foscari«, »Giovanna d'Arco«, »Attila«, »Macbeth«, »La battaglia di Legnano« in vrsta drugih. Po letu svobode pa je Verdi krenil v svojem ustvarjanju na novo pot. Iz pretežno zunanega, za tisti čas nekako nujno nastalega gledanja v oblikovanju, ki je imelo namen navduševati za politično idejo, je Verdi sedaj obrnil svoj pogled v človekove globine. V tej dobi so nastala tri pomembna dela: »Rigoletto« (1855), »Il Trovatore« (1853) in »Traviata« (1863); zlasti zadnja se odlikuje po svoji psihološki poglobljenosti in jasni muzikalni izraznosti. Prav to troje del mu je prineslo svetovno slavo in še danes je poleg drugih del stalno na svetovnih odrih. Med nadaljnjimi so še pomembna dela »Ples v maskah« (»Un ballo di maschera«, 1859), »Moč usode« (»La forza del destino«, 1862), ki jo je napisal za Petrograd in za Pariz »Don Carlos« (1867). Močan porast v oblikovanju predstavlja »Aida« (1871), umetnina, ki v svoji lepoti ne bo nikdar klonila času in pozabljenju. Po 16 letnem premoru se je zopet oglasil. Z novim delom »Othello« (1887) kaže

združitev wagnerjanske romantične dognanosti s svojisko melodioznostjo. Ta novi slog je vnesel tudi v svoje zadnje delo — komično opero »Falstaff«. Kakor imajo zgodnja njegova dela še poseben pomen za italijanski narod, tako nudijo poznejše in zadnje stvaritve vsemu človeštvu glasbeno lepoto, ki jo je oblikoval njegov genij.

Obletnice njegove smrti se je spomnilo tudi naše operno gledališče, ki je na novo uprizorilo njegov »Ples v maskah« v režiji g. D. Zupana, pod dirigentom g. A. Neffatom, inscenatorjem inž. Franzom ter zborovodjem R. Simonitijem.

V splošnem potek na odru ni bil na dosežani višini predstav. Režija je nekoliko premalo poskrbela za razgibanost in doslednost v premikanju; res, da delo samo sili v statiko, predvsem prva slika in prav tako četrta, toda vendar bi bilo treba vsaj malo mimike vliči v množico poslušancev in v 4. sliki malo več doslednosti v premikanju paža in Amelije, zlasti paža — ob pogovoru z rožmarinom. Najboljša je druga slika, pri vedeževalki, tretja slika pa kljub svoji napetosti zapusti prav hladen vtis, kajti notranji napetosti premalo ustreza dramatsko mlačna dejavnost. — Najslabša je vsekakor zadnja: ples. Poleg nekaj brezizraznega vrvenja, ki prav nič ne nudi, je silno šibka tudi koreografska zasnova baletnih točk, ki so še slabo zaplesane. Tudi je neprepričljivo med množico postavljena dvojica Riccardo-Amelija. V celoti daje potek vtiš okornosti in razrahljanosti, pri tem pa je morda krivda tudi v manj posrečeni razdelitvi prostora, kar je sploh odprta rana našega pretnega odra. Toda treba si je pomagati na kak drug način, kakor je to vidno v drugih primerih. Najboljša sta bila v celoti orkester in zbor, dočim so nas zlasti nekateri solisti manj zadovoljili. V četrth sliki je prav lepo zapel svojo arijo g. Janko kot Renato, dočim je bil do tu manj zadovoljiv. Riccardo, g. Franc, je tudi v tej predstavi pokazal trud in prizadevanje za lepoto tona samega in za strnjenejšo muzikalno prednašanje Verdijevih melodij. Amelija, g. Laboševa, pa ni nudila kvalitete niti v preozko tehničnem niti muzikalno oblikovalnem pogledu na taki stopnji, kakor smo jo slišali v »Fidelio« in na zadnjem koncertu. Ta vloga je v pevskem oziru pretežka za mlado pevko, ki ne zmora višin. Ogreti ne more spriči močno vibrirajočega, čeprav po barvi toplega tona. Kajti Verdi ljubi čistost in uglajenost v niansiranju melodij. Igralsko pa je od »Fidelie« sem znatno napredovala. Ga. Španova je pela vedeževalko Ulriko; igralsko je dobra, nekatera mesta so pevsko zadovoljila, povečini pa je motila zlasti predodprta nišina, kjer je ton prešel že v barvno obledelost. Oskar, paž ge. Ivančičev, v celoti pevsko ne ustreza, le na nekaj mestih kolorature je bilo boljše. Silvana je pel g. Dolničar dovolj dobro, če izvajem zaradi premočne sape nekaj detoniranih visokih tonov. Prav dobra igralsko sta gg. Lupša in Zupan. Prvi je tudi pevsko dober. Sodnika je pel g. Jelencar in slugo prav tako zadovoljivo g. Škabar.

sil.

Ljubljanska drama: Gostovanje Klaičeve skupine

V petek, dne 7. februarja, je gostovala v naši Drami Klaičeva potujoča igralska skupina. Pri nas v Sloveniji, kjer ima tako rekoč vsak večji kraj svoje gledališče, potujoče igralske družbe ninajo posebne pomena; zato jih tudi skorajda ne poznamo. Drugače je pri Srbih in tudi pri Hrvatih. Tam neredko opravljajo potrebno in hkrati pomembno kulturno delo, saj zanašajo s svojimi gostovanji med ljudi smisel za gledališče sploh. To velja zlasti za tiste kraje, ki odra še ne poznajo. Ena izmed takih skupin je tudi Klaičeva igralska družba, ki je na svoji turneji širrom po državi zašla tudi v Ljubljano.

Prvotni namen in prosvetni značaj je narekoval Klaiču in njegovim tudi spored, ki očividno ni bil našutudiran posebej za naše prilike, ampak je prirejen tako, da ustreza bolj splošnim potrebam občinstva in je primeren tudi podeželju. Igrali so tri enodejanke, izmed katerih je eno (Jazbec pred sodiščem) napisal Peter Kočič, drugi dve (Muha, Analfabet) pa Branislav Nušić. Čeprav so vse tri stvari namenjene v prvi vrsti zabavi, vendar ne moremo reči, da bi bil spored za nas v celoti nezanimiv. »Jazbec pred sodiščem« spada na primer med najpopularnejše in kar klasična dela srbske literature in je stalno na sporedu srbskih gledališč. Maksimalno je imel sedaj edino priliko, da vidi to zanimivo delo na odru in celo v izvirniku. Manj je mogel nuditi literarno zahtevnemu človeku Nušić, ki ga mnogo bolj poznamo, vendar sta bili tudi njegovi dve šali na našem odru prvič uprizorjeni. Občinstvu, ki išče v gledališču predvsem razvedrila, pa je spored vseskozi ustrejal.

»Jazbec pred sodiščem«, čigar odlomek imamo tudi lepo preveden v novi slovenski članki za četrti razred srednjih šol, je nekak bosanski »Hlapec Jernej«. Avtor Peter Kočič nam je v tej dramatski alegoriji, kakor bi to satiro zaradi pomanjkanja dejanja lahko imenovali, na duhovito ironičen in hkrati bridko resen način prikazal »pravico« avstrijskega režima v Bosni. Glavni junak David Strbac ni le humorističen tip in lokav prihuljenec, ampak zraste v simbol trpečega milijona duš in jezikov naroda, ki ga predstavlja. Nušičevi dva »mali igrski sta« v bistvu šaloigr, čeprav se vsaj »Analfabet« približa rahli satiri na nevednost in zaostalost provincialnega uradništva.

Med nastopajočimi igralci je bil najzanimivejši pač Klaič, ki je imel tudi v vseh treh igranih glavno vlogo. Posebno v vlogi Davida in kot srečni načelnik v »Analfabetu« je pokazal, da je sposoben in uporaben igralec. Izmed ostalih dveh igralcev je obrnil pozornost naše predvsem Korparič, ki je igral doktorja in prvi in praktika v drugi igri, kjer je iznajdljivo in plastično odigral precej dolgo pantomimo. Medlejši vtis je napravil Suteršič, vendar je bil prav dober pisar Sveta v »Analfabetu«. Obe igralci, Braličeva in Jankovičeva, sta imeli manj prilike, da pokažeta svoje sposobnosti. Za obe je sicer značilna jasna izgovorjava, vendar je bila Jankovičeva, ki je videti odsko krepkejša, vsaj v drugi igri preglušna.

Cepprav s stališča umetnosti gostovanje Klaičeve skupine ni bilo pomembno, je bilo vendar v marsikatero zanimivo. Predvsem smo zadovoljni, da smo videli »Jazbeca pred sodiščem«, katerega pa bi vendar hoteli kdaj slišati še v klenem slovenskem prevodu. Zaradi narečja je občinstvu ušlo

mnoho duhovitih poudarkov. Kar zadeva Nušića, smo sicer videli že bolje igranega, vendar pa še nikoč pristnejšega. Tudi to je bila pozitivna postavka tega gostovanja. Zal pa je bilo gledališče skoraj prazno. Klaič, ki ima zasluge za populariziranje našega slovstva med svojimi rojaki (Cankar), bi bil že zaradi tega zaslužil več pozornosti. Kajpada je treba slab obisk pripisati deloma tudi na rovaš dejstva, da je bila isti večer premiera v operi. Posebej pa je treba poudariti, da so bili med obiskovalci, ki jim za zabaven večer menda ni žal, večinoma Slovenci, medtem ko so v Ljubljani bivajoči Hrvati in Srbi skoraj popolnoma izostali.

France Vodnik.

Nemški recitacijski večer

V ponedeljek zvečer je v Mikličevi dvorani priredil lektorat Nemške akademije, Monakovo, recitacijski večer, katerega je izpolnil s svojimi recitacijami dr. Viljem Althaus iz Berlina. Recitator ima prijeten glas, kateremu pa je škodovalo naporno potovanje zadnjih dni, tako da ni mogel podati v vsem obsegu svojega umetniškega znanja. Ima prijeten organ, lepo izgovorjavo in skuša svoja predavanja tudi lepo ilustrirati. Prvi del njegovega večera je bil posvečen nemški literaturi, katero je podal v svojem prezezu. Od Goetheja in Claudiusa pa do Fontana in Storma, je dal nekaj značilnih primerov nemške lirčne pesnitve, med katerimi so najbolj zgale poslušalce zadnje pesmi z bolj patriotično noto. Slišali smo nekaj primerov iz mlade nemške lirike, ki je kaj značilna. Za popolnost naj navedemo, da je recitiral tele avtorje: Goethe, Claudius, Ploenicke, Meyer, Fontane, Storm, Morgenstern, pennikina Fischer, Rilke, Keller, Weintreber, Menzel, Broeger in Brockmeyer. Drugi del večera pa je bil humorističnega značaja. Od starejših pa do novejših avtorjev humorističnih kratkih sestavkov in pesmi smo imeli priliko slišati nekaj značilnih stvari, ki kažejo na nemški stvariteljski duh na tem polju. Drugi del večera je žel več odobravanja kot prvi del.

Večeru je prisostvovala polna dvorana, med katero je bilo tudi nekaj začetnikov naših oblastev. Prisostvoval pa je tudi nemški generalni konzul v Ljubljani g. dr. Brosch s soprogo.

Uro s pokojnim Kozarčaninom

Ko sem pred leti urečal njegovo ime pod poročili o slovenskih delih v Hrvatski reviji, je vzbudil moje zanimanje. Zato sem stopil v moderno tiskarno Hrvatskega dnevnika, da bi se pomenil z njim o nekaterih vprašanih iz hrvatskega slovesnega življenja. Domesla sva se, da pridem naslednji dan ob dveh popoldne ponaj bova zavila kam le bilo je prav štiri tedne pred njegovim pogrebom, ko sva se sešla v uredniški sobi, kjer sva tudi ostala, kjer ga je vezala služba. Presenetila me je njegova prazna delovna miza, saj smo pri naših uredniških vajeni celih papirnatih gred. Ko sva se pomenila o njegovih slovenskih prijateljih in znanjih, sva prešla na pomenek o madžarsko-hrvatskih slovstvenih vezeh, o številnih prevodih, ki jih imajo Hrvati. Spoznal sem, da dobro pozna sodobno madžarsko slovetvo. Najbolj me je zanimalo njegovo gledanje na današnje hrvatsko literaturo, ko mi je pripovedoval o smerih, skupinah, močeh in slabostih, o revijah itd. Pa sva bila kmalu — pri slovenski literaturi, ki ga je vselej tako zanimala. Dejal je, da se je zanimanje pri nas in pri njih tako obetajoče ovesležilo. Hrvati so izdali slovensko število Savremeniha, Slovenci pa nismo še odgovorili s podobnim dejanjem. — Nato mi je odkril, da prevaja Zu-

Smučarske tekme obveznikov telesne vzgoje

I. Razpis medmestnih tekem obveznikov obvezne telesne vzgoje v smučskem patrolnem teku.

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje v izvedbi občinskega odseka obvezne telesne vzgoje pri mestnem poglavarstvu v Celju za dne 16. februarja 1941 dopoldne ob 10 smučski patrolni tek na 6 km. Tekmovanja se lahko udeležijo samo patroli, sestavljene iz obveznikov obvezne telesne vzgoje s področja mestnih poglavarstev Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj, ki so stari manj kot 20 let. Tekmovalci morajo imeti turne smuči. Vsaka patrola sestoji iz 4 članov, od katerih je eden vodja patroli. Patroli startajo skupno v presledkih po 3 minute. V cilj mora prispeti vsaka patrola z najmanj 3 člani, v razdalji od prvega do zadnjega največ 100 metrov. Za čas patroli se vza ne čas zadnjega člana, ki prispeva v cilj. V primeru, da odstopi en član patroli, se čas, ki ga je dosegla patrola, sestoji iz 3 članov, doda še ena četrtina doseženega časa. Start patroli bo pri Celjski koči ob 10 dopoldne. Prijave je poslali do 12. februarja 1941 odseku obvezne telesne vzgoje pri mestnem poglavarstvu v Celju. Zrebanje se bo vršilo v pisarni odseka za obvezno telesno vzgojo pri mestnem poglavarstvu v Celju dne 14. februarja 1941 ob 18. Tehnični vodja tekem je šef odseka za obvezno telesno vzgojo pri mestnem poglavarstvu v Celju Pieteršek Ferdinand. Vrhovni sodnik tekem je šef odseka za obvezno telesno vzgojo pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani prof. Dobovšek Marijan.

Zmagovalno moštvo prejme prehodno darilo, ki preide v trajno last onega občinskega odseka za obvezno vzgojo, ki si ga osvoji dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledkih. Vsi tekmovalci prvih treh plasiranih patrol prejmejo diplome.

Rezultati tekem bo objavljen v nedeljo, dne 16. februarja 1941 v tedenski listi »Slovenski narod« v Celju, Komenskega ulica ob 18.

II. Razpis medmestnih tekem obveznikov obvezne telesne vzgoje v alpski kombinaciji za moštva in poedince.

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje v izvedbi občinskega odseka obvezne telesne vzgoje pri mestnem poglavarstvu v Celju za dne 15. in 16. februarja 1941 pri Celjski koči tekovanje v alpski kombinaciji za moštva in poedince. Tekmovanja se lahko udeležijo le obvezniki obvezne telesne vzgoje s področja mestnih poglavarstev: Maribor, Ljubljana, Celje in Ptuj, ki so mlajši od 20 let. Moštva so sestavljena iz štirih tekmovalcev, od katerih se za plama vzamejo časi prvih treh najboljših tekmovalcev istega moštva. Proga za smuk je dolga 1500 m in ima 330 m višinske razlike.

Start je na vrhu Tolskega vrha (338 m) v soboto, dne 15. februarja 1941 ob 14.

Start za slalom bo v nedeljo, dne 16. februarja ob 14. K slalomu se pripuste vsi tekmovalci moštev in oni posamezniki, ki so dosegli pri smuku največ 50% slabši čas od najboljšega.

Start se bo vršil po telefonu. Prijave je poslali do 12. februarja 1941 občinskemu odseku obvezne telesne vzgoje pri mestnem poglavarstvu v Celju. Zrebanje bo dne 14. februarja ob 18 v pisarni občinskega odseka za obvezno telesno vzgojo pri mestnem poglavarstvu v Celju. Tehnični vodja tekem je šef občinskega odseka pri mestnem poglavarstvu v Celju Pieteršek Ferdinand, vrhovni sodnik pa šef občinskega odseka obvezne telesne vzgoje pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani prof. Dobovšek Marijan. Zmagovalno moštvo prejme prehodno darilo, ki preide v trajno last po dvakratni zaporedni ali trikratni zmagi v presledkih ter se bo hranilo v dotičnem občinskem odseku obvezne telesne vzgoje. Zmagovalci v alpski kombinaciji prejmejo trajno darilo, drugi in tretji prejmeta diplomi. Člani zmagovalnega moštva tudi drugi in tretji, prejmejo diplome.

Rezultati bodo objavljeni v nedeljo, dne 16. februarja 1941 ob 18 v tedenski listi »Slovenski narod« v Celju, Komenskega ulica.

Klasična kombinacija LZŠP

Ljubljanska zimsko-športna podzveza razpisuje je podzvezno prvenstvo v klasični kombinaciji za seniorje in juniorje in sicer:

V soboto, 15. febr.: tek za juniorje na 10 km, tek za seniorje na 15 km. Letniki 1923 in 1922 startajo v juniorski skupini.

Start ob 15.30 pri gostilni Kovač v Dravljah; cilj istotam.

V nedeljo, 16. februarja, tekovanje v skokih na skakalnici v Mostcu ob 15. Skače se najprvo v kombinaciji, nato samostojni skoki.

Prijave se sprejemajo do 14 v gostilni Kovač. Zrebanje pol ure kasneje ob navzočnosti klubskih zastopnikov. Pravico do štarta imajo vsi verificirani juniorji in seniorji včlanjeni v Ljubljanski zimsko športni podzvez. Tekmuje se po pravilih SZSZ. Prijavnine ni. Prvi trije plasirani v vsaki skupini prejmejo častna darila. Prvenstvo se izvrši v izvedbi Smučarskega kluba Ljubljana. Razpisatev rezultatov in razdelitev daril se vrši v nedeljo zvečer ob 19 v gostilni Stepič.

Občni zbor Kolesarske podzveze Ljubljana

Na rednem občnem zboru Kolesarske podzveze Ljubljana, ki je bil dne 9. februarja t. l. v prostorih kavarne Vospensnik v Ljubljani, je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik: Pleško Stanko, I. podpredsednik: Lazar Ferdo, II. podpredsednik: Butinar Joško, I. tajnik: Slibar Mirko, II. tajnik: Zganjar Srečko, blaginjak: Sanein Ivo, I. tehn. referent: Zerjal Oskar, II. tehnični referent: Pogarar Franc. Člani odbora pa so: Valant, Miklavčič, Gregorič, Trkan, Znidarič, Lorbeck, Abulnar, Gabrijelič in Schwentner. Člani nadzornega odbora: Vospensnik in Erkoj. Za častnega člana pa je bil imenovan g. Plankar Ivan, člana razsodišča: Ciglar, Rome.

pančičevu Veroniko Deseniško, ki jo nameravajo igrati v Zagrebu. Govoril je o težavah takega dela in dejal, da nameni prevod izročiti pesniku samemu v pregled. — Povedal je še, da pravkar pripravlja študijo o Bevku, ki bi Hrvatim prvič obširneje predstavila tega pisatelja.

V pogovoru o najnovejših uspehih v slovenski literaturi je bil naprošen, naj bi mu pokredoval nekatere knjige in ko sem mu to z veseljem obljubil, je z nasmehom dejal, da je se zadovoljil pri meni.

Na dan njegove nepriznane smrti sem se mu namenil pisati Naj mu bodo namesto tistega pisma v spomin te vretice!

V. N.

Medklubska skakalna tekma

Športni klub Ilirija v Ljubljani razpisuje za dne 16. februarja 1941 na svoji 25 m skakalnici na Javorniku s pričetkom ob pol 15 medklubska skakalna tekma za seniorje, juniorje, naraščaj in mladino. Pravico do nastopa imajo vsi verificirani in predverificirani tekmovalci Slovenske sportne zveze. Prijavnine ni!

Tekmuje se po pravilniku ZSSJ in pravilih SZSZ. Vsak tekmovalac nastopa na lastno odgovornost. Prijave z navedbo rojstnih letnikov tekmovalcev je poslali na naslov: Šport Zdravko, Javornik št. 183, najkasneje do 12 ure na dan tekovanja. Mesto objave rezultatov ob 17. Prvi trije v vsaki razpisani skupini prejmejo spominke plakete.

Hrvatska visoka šola za telesno vzgojo

Hrvatska visoka šola za telesno vzgojo v Zagrebu dobiva vedno bolj vidne oblike in se bo pričela že 1. marca t. l. Sedaj je izdalo vodstvo omenjene šole pogoje za sprejem slušateljev, katerih bodo sprejeli v prvi semester 25. Letos se bo šola pričela izjemoma 1. marca sicer bo pa njen pričetek vsako leto 1. oktobra ter bo imela dva semestra: zimskega in letnega, šola pa bo trajala dve leti. Za sprejem se zahteva velika matura na srednji šoli in starost največ 28 let. Potem so navedeni še nekateri drugi pogoji za sprejem, kar pa za nas ni take važnosti, temveč se nam zdi bolj važno to, kdaj bomo tudi mi Slovenci dobili tako visoko šolo ali vsaj poseben oddelek za telesne vaje na ljubljanski univerzi.

Kako velikega pomena bo za ves šport in telesno vzgojo na Hrvaškem omenjena visoka šola, bo pokazala že najbližja bodočnost. Za belgrajsko visoko šolo za telesno vzgojo je sedaj dobil se Zagreb svojo in bi bil skrajni čas, da tudi mi Slovenci, ki imamo toliko in tako odlične športnike čimprej dobimo nekaj sličnega v Ljubljani, kar bo vso slovensko telesno vzgojo dvignilo na zaželeno višino in kar nam bo dalo kader sposobnih športnih voditeljev, za naše šole in telesno vzgojno društva.

»Sportska revija« št. 47 z dne 6. februarja ima tole vsebino: Fritz Gillard in prvaki v umetnem drsanju v Belgradu. Naliv golov v tekmovalcu hrvaški hliga-klubov za prvenstvo. »Concordija« na čelu hrvatskih klubov, Bačka pa je zadnja. Poslednji športni dogodki v Novem Sadu, Osijeku in Sloveniji. Zopet sprememba sistema tekovanja za državno prvenstvo šola za nogometaše. »Kondicijac« in razni drugi športni članki poleg številnih športnih posnetkov.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Planina ženska lahkoatletska sekcija. Važen sestanek vseh članic ženske atletske sekcije bo v četrtek 13. t. m. ob šestih zvečer v Akademskem domu.

SK Slavija. Drevi ob 20 bo redna odborova seja v posebni sobi gostilne »Puc« na Sv. Petra nasipu 71. Ker je to zadnja seja pred občnim zborom in je zaradi tega zelo važna, prosim vse gg. odbornike za polnoštevilno udeležbo točno in sigurno. Naprošajo se tudi vsi gg. odborniki, ki še nimajo poravnane članarine, da jo ob tej priliki poravnajo. Zahetek točen! — Tajnik.

Smučarski klub Ljubljana priredi na skakalnici v Mostcu skakalni tečaj za neorganizirano mladino. Tečaj je vsak popoldne od pol 15. dalje. Istočasno je trening klubovih skakačev. Prijave na skakalnici sprejema trener Bogo Šramel.

ZFO

Razpis za lepak mladinskih dni

Zveza fantovskih odsekov v Ljubljani razpisuje nagradno tekovanje za najlepši lepak za letošnje Mladinske dneve v Ljubljani in Belgradu. Geslo te prireditve je:

»Poklonitev mladine, včlanjene v Zvezi fantovskih odsekov in v Zvezi dekliških krožkov, na čelu slovenskega naroda mlademu kralju ob nastopu vladanja.«

Osnutki in merilu 90 cm x 120 cm naj bodo izdelani v čim manj, a čim učinkovitejših barvah, primernih za tisk v osetu. Nagrade za najboljšo osnutke so tri, in sicer: I. nagrada 1500 din; II. nagrada 1000 din; III. nagrada 500 din.

Osnutke je treba poslali do 15. februarja na Zvezo fantovskih odsekov — propagandni odbor, Ljubljana, Miklošičeva 7-I.

Tekmovalni red

za obvezne okrožne tekme fantovskih odsekov je izšel v 14. snopiču Našega dela. Letošnja tekmovalna tvarina obsega sledeče panoge: načela, poslovniki, proste vaje, redovne vaje s petjem in ocena o rednosti, delavnosti ter moči odseka. Tekme bodo v mesecu aprilu in maju in se vrše za vse odseke enega okrožja na isti dan in v istem kraju. Važna je določba, da ne sme odsek, ki se tekem ne udeležijo, prirejati javnih tedenskih nastopov na prostem do prihodnjih okrožnih obveznih tekem. Ta določba je prav posebno važna v letošnjem prireditvenem letu.

Priprave za te tekme se bodo pričele že na marčnem okrožnem svetu, kjer morajo odseki izročiti »staležne liste rednih članov« okrožnemu odboru, da bo izpolnil tekmovalne preglednice. Na tem okrožnem svetu (9. in 16. marca) se določi tudi kraj, dan in ura tekem in izbere sodniški zbor.

Za tekme ocenjuje rednost odseka Zveza, delavnost odseka pristojna podzveza in moč odseka pristojno okrožje. V tekmovalnem redu so našle točke, po katerih se bo to ocenjevanje vršilo.

V knjižici so objavljena tudi vprašanja iz poslovnika in vadnika ter so obenem pripisani šš iz Osnutka poslovnika in Vadnika, na katerega se nanaša vprašanje.

Prosvetna tvarina je povzeta iz Našega dela. Poleg vprašanj, ki so v današnjih časih za naš narod odločilne važnosti so v kratkih sestavih pripisani tudi odgovori. Tako se vrste poglavja kako smo Slovenci postali narod, Poslanstvo slovenskega naroda, Naše narodne manifeste, Usoda velikih in malih narodov, Pomen vere in morale v narodnem življenju. Kmečki stan v zgodovini slovenskega naroda, Odnos delavskega stanu do naroda, Pomen katoliškega duhovništva v slovenskem narodnem življenju, Kultura in narodnost, Naša svoboda, Narod v samoobrambi in Slovenci in Jugoslovanci.

Slede naloge iz redovnih vaj, ki so tako postavljene, da je doobra obdelan »Vadnik«, kolikor ga fantje rabijo.

Knjižice so razposlane vsem edinicam in je sedaj naloga vseh, da se na tekme čimbolj pripravijo in tako dosežejo dobre uspehe.

Kaj je z letošnjim kongresom Kristusa Kralja?

Kakor znano, ima biti Kongres Kr. Kr. vsako drugo leto. Vrsté se ti kongresi z mednarodnimi evharističnimi, ki so istotako vsako drugo leto. Letos konec julija bo že dve leti, kar smo imeli VI. kongres Kr. Kr. v Ljubljani. Torej ima biti VII. letos.

Med vojsko pa so nekaj rekli — počivajo muze. In počiva še marsikaj drugega. Evharistični kongres, ki bi bil imel biti preteklo leto v Nici, je moral izostati. Jasno je, da imajo zdaj Francozi dosti drugih skrbi, da na kongres še misliti ne utegnejo.

Za kongres Kr. Kr. se je odločila Španija, in sicer mesto Saragosa. Španija sicer ni v vojski, a daleč naokrog po svetu divja vojni vihar. Zato se je zdelo, da je tudi kongres v Saragosi negotov. Tembolj, ker je celo poštna zveza med nami in Španijo pretrgana. Na nekaj pisem, ki ko bila poslana iz Ljubljane v Saragoso, po navadni in po zračni pošti, ni bilo nobenega odgovora.

Zato se je v Švici sami sprožila misel, naj bi bil morda — da popolnoma ne izostane — namesto v Španiji letos nekaj zasilen kongres v Švici, in sicer v Luganu.

Pred par dnevi pa je po več mesecih vendar prišlo pismo iz Španije, da Kongres v Saragosi na vsak način bo. Četudi ne bo mogel biti toliko mednarodno, bo pa naroden, ker Španija sama ga potrebuje. Vabijo pa tudi nas, naj se ga po možnosti udeležimo.

Poklic, ki ne pozna brezposelnosti Piloti, klic našega časa

In zračna vojna traja dalje... Dogodki nad Anglijo, Rokavom in Nemčijo, dogodki v Libiji, Eritreji, Keniji, Abesiniji, Albaniji, ob Sredozemskem morju do Gibraltarja pa do Sueza vsako jutro privlačujejo naše pozornost bralcev časopisov. Med tem pa se skoraj vsak dan nadaljuje, morda že kar nekam neopazeno, pa vendar z nezmanjšano srčnostjo in neizprosno velik dvoboj v zraku nad Anglijo glavnih nasprotnih sil v tej vojni, nad Anglijo in Nemčijo, oziroma nad ozemljem, ki ga ima Nemčija zasedena.

Skoda, prizadeta v letalski vojni je velika. Prav tako velike so izgube letal, motorjev, letališč, pomožnih priprav vseh vrst. Toda vsakdo ve, da se v dveh delih sveta noč in dan kuje novo orožje, izdelujejo nova letala, novi motorji, vsak ve, da tako Nemci kakor Angličje pošiljajo v boj vsak dan več novih letal, kakor pa so jih izgubili. Glavno vprašanje se tiče nebeča drugega. Dokler bo kaj jekla in aluminija, dokler bo v obeh državah še kaj svobodne zemlje, tako dolgo bodo delali nova letala. Vprašanje pa je, če bodo imeli ves čas in v istem obsegu tudi dovolj pilotov. Veliko vprašanje je, ali bo mogoče imeti vedno dovolj človeškega materiala, dovolj smelih mož letalcev, teh pravih in največjih junakov moderne vojske, katerih življenje visoko gori v zraku je odvisno od majhnega ventila na letalu... Dovolj je tovarni, ki vsak dan izdelajo vsaj po eno letalo. Ni pa nobene šole za pilote, iz katere bi prišel vsak dan en pilot, izvidnik, mehanik, strelce.

Ne moremo reči, da je angleški pilot boljši od nemškega ali obratno. Morda pa lahko rečemo, da so izgube te ali one strani večje, kar zavisi od tega, kje je več bojev. Če so zračni boji nad angleškim ozemljem, imajo zelo verjetno večje izgube nemški letalci, ker se angleški sestreljeni letalci, če se rešijo s padalom, zopet lahko bore na novih letalih, nemški pa postanejo vojni ujetniki, so torej izločeni iz svoje armade. Kadar so boji nad nemškim oziroma francoskim ozemljem, je prav obratno. V splošnem je bilo doslej največ bojev nad angleškim ozemljem, zato je vprašanje nemškega letalskega naraščanja morda nekoliko bolj pereče, čeprav ni dvoma, da je imela Nemčija v začetku vojne neprimerno več letalcev kakor Anglija. Nemčija mora zato izobrazbo svojih letalcev zelo pospešiti, kar pa vsebuje nevarnost, da nimajo dovolj časa za izkušnje v vodstvu bojnih letal prve linije.

Kanadske letalske šole, ki so za angleški letalski naraščaj mnogo pomembnejše kakor letalske šole na angleškem otoku samem, računajo pri vsakem letalcu z učno dobo 7 do 9 mesecev. Večji del, to je 25 tednov, je posvečenih praktičnim vajam. Vsak učenec mora biti v zraku najmanj 150 ur. Ko je ta tečaj končan, prilejejo pilota na Angleško, kjer pa še dolgo ni dodeljen tistemu krdelu, ki je določeno za boj, temveč je dodeljen letalskim skupinam, ki se vadijo, tako da traja skupna njegova izobrazba eno leto. V zraku mora biti vsaj 200 ur. Ko je vse to končano, potem šele je dodeljen bojnim letalom, ki se spoprimejo z nasprotnikom v zraku.

Prvi v Kanadi izučeni piloti so prišli na Angleško novembra in bodo lahko posegli v boje šele sedaj v začetku leta 1941. Občutnejše so bo

Če in vkoliko se bomo mogli ga udeležiti, je seveda odvisno od poteka in razvoja vojske in takratnega mednarodnega položaja. A žal zadnje tedne za to dolgo pot odločiti se, bo prepozno. Zato naj, kogar to veseli, že zdaj misli na to in v ta namen — varčuje. Potovanja za 9 dni je preračunano na približno 5000 din, za 14 dnevno pa približno na 8000 din. Seveda je s potom v Saragoso združen tudi obisk Lurda.

Priglasje sprejema Prosvetna zveza. Nekaj je že pripravljenih. Morda se do takrat vojni vihar že kaj poleže.

Mednarodno delo za kraljestvo božje je zdaj nemogoče. Mednarodno je zdaj samo bombardiranje, napadanje in razdiranje. Pač pa bo po končani vojski prišla ura za mednarodno sodelovanje katoličanov. Treba bo na duhovnih razvalinah odpadla od krščanstva graditi novo tavnbo — pravice, reda in miru na temeljih krščanstva.

Za to se je treba zdaj pripravljati. V smislu sklepov našega kongresa se je v ta namen ustanovila v Ljubljani pod predsedstvom gospoda knezskofa centrala Regnum Christi. Ta ima izvršiti predpripravo za to veliko delo bodočnosti. To je naša velika in častna naloga. Medtem ko okoli nas divja krvava vojska, ki hoče uničiti vse, pripravljajmo mi v miru, da potem na teh razvalinah z združenimi močmi skušamo svet osvojiti za Kristusa.

poznala kanadska pomoč verjetno šele spomladi, če bodo prišli tisti učenci, ki so se začeli vaditi pred enim letom, v Evropo in bodo poslani na bojišče.

Angleški imperij ima v načrtu, postopoma izobraževati čim več pilotov, tako da bi prišlo nekako sredi leta 1941. Vsak mesec kakih 650 dobro izvežbanih pilotov. Če pomislimo, kako veliko je bojišče, na katerem se Anglija mora boriti, to število ni preveč veliko. Na žalost ne vemo, koliko letalcev izučijo v istem času v Nemčiji. Pravijo, da nemški vodilni krogi ne polagajo toliko važnosti na to, da so izurjeni piloti res v vsakem pogledu prvovrstni, ker bi tako učenje zahtevalo preveč časa, pač pa gledajo na to, da povprečno izvežbajo čim večje število pilotov. Številke ne vemo, ker Nemci nimajo navade mnogo govoriti o svojih načrtih, pač pa na tihih pridno delajo, nato pa presenetijo svet z novimi, nepričakovanimi novostmi in uspehi.

Piloti, piloti, to je klic vojskovodij modernega časa. Med letalci brezposelnosti. Pilote povsod iščejo, tako v bojujočih in nebojujočih se državah, pa tudi po končani vojni jih bodo ne samo ohranili, temveč z lučjo iskali in z zlatom plačevali. Le to je žalostno znamenje naših dni, da je najbolj iskani poklic brez svoje krivde tisti poklic, ki poruši največ življenja in življenjskih dobrin.

Litija

Prosvetni večer. V četrtek 13. t. m. ob pol 8 zvečer bo v Ljudskem domu v Litiji III. prosvetni večer. Predaval bo g. profesor dr. Roman Savnik: O sodobni Grčiji. Krasne skioptične slike.

Kranj

Koncert slovenske mladinske klavirske glasbe bo danes zvečer ob 20.30 v dvorani »Narodnega doma«. Na sporedu so najnovejše skladbe naših domačih skladateljev, ki jih bo izvajala priznana pianistka ga. Marta Osterc-Vajlalo. Vstopnice so v preprodaji v trgovini g. Hlebsša.

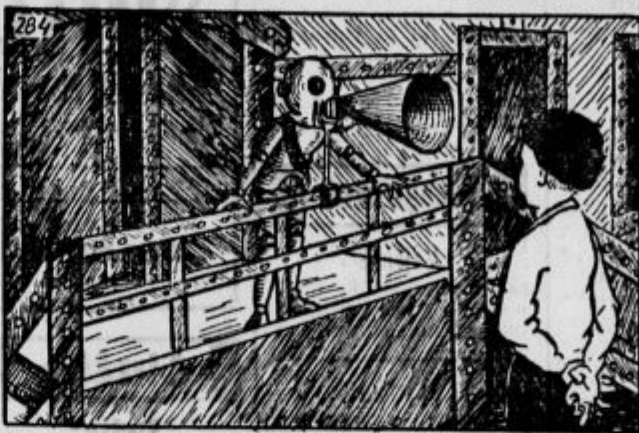
Vincencijeva konferenca je imela te dni v Marijanišču svoj letni obračun. Občni zbor je vodila prva podpredsednica, ker je predsednica gđ. Roosova, ki že nad 40 let deluje pri Vincencijevi konferenci, obbolela. Iz poročil posnemamo, da je v preteklem letu konferenca po svojih odbornikah skušala vsestransko lajšati bedo siromašnih otrok in družin. Odbornice so o veliki noči, ob miklavževanju, o božiču in nešteti drugih prilikah hodile od vrat do vrat in trkale na dobra srca. Vemo vsi, kako je to nehalno in mučno delo. Toda z zadovoljstvom moramo ugotoviti, da so odbornice ravno v Kranju nabrale silno veliko blaga, živili in tudi denarja za reveže. Tako izkazuje blagajna dohodkov 41.818 din, izdatkov pa 39.809 din. Iz teh podatkov moremo ugotoviti, koliko se je razdelilo blaga, živili in tudi denarja v gotovini med potrebne. Poročilo o Marijanišču je podala s. prednica. V Marijanišču je 21 otrok, ki ne hodijo v šolo in za katere nihče ne plačuje, nadalje je 22 deklic, ki hodijo v šolo in se ravno tako preživljajo od dobrih src. Vseh teh 43 otrok

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(283) Mihec mora najprej pred župana, ki se mu ginjeno zahvaljuje in ga poveljuje za vse, kar je dobrega storil njegovim ujetim meščanom. Toda Mihec noče nič slišati o zahvali in plačilu. Vse bolj ga zanima to, zakaj vsi nosijo je-klene oklepe.

(284) Župan z veseljem ugodi njegovi želji ter mu razloži, da je podnebje v deželi tako neugodno — menja se neprestano iz velike vročine na hud mrz — da bi nežna bitja kot so, tega ne mogli prenesti in bi kaj kmalu izumrli.

Kamnik

»Prisegam«, se je imenovala igra, ki jo je v nedeljo vprizoril tukajšnji Dekliški krožek. Zanimanje ni bilo posebno, ker ima igra samo ženske vloge. Toda toliko večje in ugodnejše je bilo presenečenje onih, ki so privedetv vseeno obiskali. Ne samo pisatelj g. p. Zakrajšku gre hvala, ki je tej igri dal tako razgibano vsebino, polno smeha in ganljivih prizorov, polno napetosti in dovptnosti, tudi dekliški krožek je rešil nelahko nalogo izredno posrečeno. Navdušenje gledalcev se je stopnjevalo bolj in bolj. Tako lahko prištevamo to privedetv med najbolj uspele v dosedanj sezoni in bi bilo želeli, da se igra ponovi.

Ovsiše

Dne 9. februarja letos je priredilo Prosvetno društvo na Ovsišah v šoli znano igr »Za srečo«. Igra je bila prirejena za same ženske vloge, ki so jih v glavnem vse dobro rešile. Bile so vse vloge posrečeno razdeljene, le mati, ki je pokazala precej igralске sposobnosti, bi bila le bolj za mlade dramske vloge. Teta pa se je prav dobro vživela v igro. Prav tako so bile vloge prijateljice posrečene. Nekaj od teh je nastopilo prvič in so se pokazale prav dobro. Le tako naprej — Glavna zasluga za vse to delo pa gre režiserju g. Joštu. Le škoda, da mu je tako malo odmerjenega prostega časa. Pod vodstvom g. organista so zapeli pred igro nekaj pesmi. Kot maloštevilni zbor so zapeli zelo dobro, le tenorjev manjka. Občinstvo je do poslednjega kotička napopolno sobo. V nedeljo dne 16. t. m. se igra in petje ponovi.

Grahovo pri Cerknici

V nedeljo, 9. februarja t. l. je priredil pevski odsek Prosvetnega društva iz Cerknice v šolski sobi v Grahovem pevski koncert. Nastopili so z mešanim in ženskim zborom. Vse prednašane pesmi so žele od strani občinstva odkrito pohvalno in priznanje. Njihovo požrtvovalno prosvetno delo pa je hvalevredno tudi zato, ker pomaga lajšati najpotrebnejšim gorje v teh težkih časih. Vse prostovoljne prispevke je namreč zbor poklonil za revno deco tuk. šole. Šolsko upraviteljstvo so darovalcu za velikodušen dar najlepše zahvaljuje.

BOLNIŠKE ODEJE

Poseben oddelek:

Banovinske Sarajevske tkalnice
preprog, Zagreb, Gundulićeva 3
Zahtevajte ponudbe

Edgar Wallace:

35

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

»Zadnji dve noči sem čisto malo spala, je to žila ženska, in ne vem zakaj...«

»Ali vi sploh kaj veste?« je nahlulil. »Vi me morate samo ubogati... ste razumeli?«

Skoraj dvajset let je služila pri njem in se bala je njega. Potem, ko je zastoj godrnjala, je začela zdaj ihteti, nakar jo je jezen nagnal iz sobe.

Ob sedmih zjutraj se je ogrnil dr. Tappatt v debel volnen plašč, ker ga je zeblo na hladnem jutranjem zraku. Potem je razžiril oknice in odprl okna. Nato je še enkrat pregledal hišo, natožil drva na ogenj, vzela dva velika kosa mesa in ju odnesel psom, ki so ga pričakovali na dvorišču z zamočlimi laježem. Okleval je z mesom in se hudobno veselil, da so psi čakali čim dalj. Ozrl se je na vse strani, potem pa stopil proti dvoriščnim vratom, obrnil ključ, dvignil zapah in odprl. Ravno pred njim je stal neki človek. Doktor Tappatt se je vznemiril.

»Dobro jutro, gospod Tappatt!« reče Mihael Dorn. »Mislim sem si, da vas bom videl, če le pridem dosti zgodaj.«

»Mož Bog!« vzkligne Tappatt. »Saj to je nepričakovano veselje, Mr. Dorn!«

»Všeč mi je, da tako mislite... ali je Miss Riddle dobro spala?«

Doktor naguba čelo.

»Miss Riddle? Kdo pa je to? Ah, da... to je tista mična mlada dama, ki sem jo spoznal v hiši lady Moron... A kaj me vprašujete tako neumno?«

Oba sta obmolnila za nekaj minut.

»Zakaj me ne povabite, naj vstopim? Gotovo ste že čisto pozabili na staro angleško-indijsko gostoljubnost,« reče potem Mihael ironično.

Tappatt je stal na vratih z ošabnim rdečim obrazom; roke je tiščal v žepih.

»Toda, jaz se ne spominjam, da bi midva kdaj bila prava prijatelja, Dorn. Nasprotno, imela sva večkrat neprijetna nasprotja.«

»Vseeno... ali me boste vi povabili notri... ali...«

»Ali?« povnovi dr. Tappatt.

»Ali se bom pa sam povabil. Neko čudno veselje me je prišlo, da bi malo pregledal to vašo hišico, kako je urejena znotraj.«

Tappattov grdi obraz je preletel nasmeh.

»Ali prihajate z dovoljenjem ali brez dovoljenja policije preiskavat mojo hišo?« je vprašal vljudno.

»Zaenkrat nimam še nobenega pismenega dovoljenja, toda jaz in vi sva stara kršila zakona, Tappatt, in se nikoli nisva dosti brigala za formalnosti.«

Medtem je Dorn že stopil skozi vrata; Tappatt je opazil, da se niti malo ne boji psov; to ga je zelo vznemirilo.

»Ne morem se vam upirati,« je rekel in odprl hišna vrata. »Vstopite!«

Detektivu ni bilo treba dvakrat reči. Brezbržno je stopil v hišo in takoj krenil proti doktorjevi delovni sobi, kot bi že bil kdaj tam. Doktor je šel za njim.

»No torej, kaj želite?«

»Želim preiskati hišo. Jaz sem namreč na sledi gospe Pinder in njent hčerki Lois Margeriti Riddle in se mi vse tako zdi, da sta tukaj.«

Tappatt odkima z glavo.

»Bojim se, da ste na krivi sledi. Nobena od teh dveh dam ne staneje v moji hiši. V tem času nimam nobenega pacienta.«

»Saj niti nimate dovoljenja, da smete zadrževati paciente,« reče Mihael. »Potrudil sem se in prečital vse uradne spise, ki so na razpolago sredi noči. Zbal sem se namreč, da je oblast zelo naglo spregledala in pozabila razne vaše prestopke; a na svoje veselje sem se prepričal, da

so vaši spisi tudi na tukajšnjem komisariatu popolnoma v redu.«

»Saj nisem vložil še nikake prošnje,« odvrne Tappatt kratko. Vsako vprašanje o njegovem poklicu mu je bilo silno neprijetno. »Ne razumem torej, zakaj bi vam moral pustiti brskanje po hiši. Vi imate prav tako malo pravico kot detektiv, kakor jaz z dovoljenjem za zavod umobolnih. Kar se mene tiče, lahko svobodno začnete s preiskovanjem... dajte, pogledjte pod mizo ali pod divan,« je postal sarkastičen. »Mogoče sem tukaj skrli kakšnega nesrečnika.«

Dorn odide iz sobe, napravi nekaj korakov po hodniku in se ustavi pred nekimi vrati, ki so bila takoj pri stopnicah, ter pritiska na kljuko.

»To je soba moje služkinje.«

»In kje je zdaj ona?« vpraša Mihael.

»V kuhinji.«

Mihael vstopi v sobo, odgrne zavese in vse pregleda. Njegovega razpoloženja ni bilo mogoče določiti. Toda pripravljenost, s katero mu je dr. Tappatt dovolil preiskavo hiše, je bila zelo sumljiva. Zadeva se je drugače razvijala, kot je pričakoval.

»Zgoraj sta še dve sobi — hočete tudi te videti?«

Dorn pritrdi in odide z doktorjem gor.

»To sobo bi porabil za bolniško sobo, če bi imel srečo, da bi dobil paciente.«

Odprl je vrata sobe, v kateri je bivala Loisa. Bila je prazna; postelja ob zidu je bila skrbno pregrnjena. Mihael vstopi, pregleda še kopalnico in odide ven brez vsake besede. Večina žensk izbira določen parum, ki ga potem stalno uporablja. Vedel je, da se Loisa parfumira z despicom... in tukaj je zdaj zaznavno začutil ta vonj.

Druga soba ni bila lepa kakor prejšnja, a je bila prav tako prazna. Vedel je, da se nahaja med stropom in streho malo podstrešje, kjer bi se lahko skrli samo tisti, ki bi mu bilo dosti do tega, da ne bi bil najden.

Zato se je zadovoljil le s površno preiskavo. V drugem delu hiše bi se komaj moglo stanovati. Na nekaterih mestih se je videlo nebo skozi velike luknje v strehi in grede zgornjega nadstropja so bile od dežja in vlage čisto gnile. Propadanje je bilo že tako daleč, da že otrok ni mogel brez nevarnosti stopiti na pod.

»Kam se pride tukaj?« je vprašal Mihael, ko je preiskoval pritišje. Pokazal je na stopnice, ki so vodile navzdol in se končavale pred nekimi vrati.

»To je neke vrste klet... lahko si tudi to ogledate,« reče Tappatt ravnodušno.

Mihael odrine vrata in vstopi v nekakšno sobo. Le malo zraka in svetlobe je prihajalo skozi lino v zidu, sicer pa ni bilo nobenega okna; niti kake druge odprtine ni bilo videti. Le na vratih je Dorn zapazil okence. Z žepno svetilko je osvetlil prostor in zagledal v nekem kotu staro posteljo in poleg nje navaden umivalnik. Stopil je k ležišču, privzdignil zložene odeje in zopet odšel ven k doktorju.

»Zračna soba,« je rekel suho. »Je to tudi bolniška soba?«

»Eh, marsikateri revež, ki mora spati pod vedrim nebom, bi bil srečen, če bi imel takšno sobo,« odvrne dr. Tappatt.

Mihael se je jezno nasmejal.

»Ali ste že bili kdaj v ječi, Tappatt? Najbrž ne,« je rekel, ko je šel z njim po stopnicah navzgor.

Nihče ni vedel bolje od Dorna, da je doktor večkrat komaj, komaj ušel roki pravice. Toda na ta način ga je hotel le opomniti.

»Ne, nisem imel te sreče.«

»Do sedaj še ne,« prida Dorn. »Celice v Dartmooru so precej bolj zdrave kakor ona luknja v kleti, o čemer se boste vsekakor še lahko prepričali... Dosti svežega zraka, dosti svetlobe, pa tudi hrana je dobra.«

Tappatt je beeno požiral, rekel pa ni nič.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

ALOJZIJ PLANINSEK,

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

javlja izid žrebanja z dne 11. februarja
V. razreda 41. kola:

100.000 din št. 3002, 47711,
80.000 din št. 27021,
50.000 din št. 5395, 81429, 84491,
30.000 din št. 14024,
24.000 din št. 93052,
20.000 din št. 5532, 77845, 82524,
16.000 din št. 31454,
10.000 din št. 6148, 14511, 29030, 36314, 51496,
53840, 67144, 77711, 77843, 91036,
8.000 din št. 4254, 20083, 31558, 34214, 36912,
42666, 52398, 61890, 63749, 64778,
70397, 84298, 89614, 96302, 97605,
6.000 din št. 5568, 6743, 10414, 19363, 22506,
25046, 29677, 29702, 32812, 34866,
36241, 50008, 62831, 65659, 67390,
72249, 73931, 75784, 84747, 93527,
96723,
5.000 din št. 2297, 4841, 5283, 6533, 6748,
17417, 18656, 22243, 24879, 28984, 33071, 33246,
37693, 41351, 47234, 49108, 51381, 52350, 62281,
63901, 67167, 69285, 72386, 74668, 75427, 82679,
88642, 85239, 90208,
4.000 din št. 1829, 3834, 3886, 4585, 4906,
8849, 11742, 14329, 18050, 19353, 22468, 23196,
25596, 27581, 31057, 31108, 35714, 41773, 41898,
53353, 57460, 57773, 58009, 63324, 63480, 64047,
70222, 70517, 71876, 73101, 78359, 79253, 81535,
81754, 86341, 88391, 91742, 91767, 93414, 98682.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število
dobitkov po 1000 din.
Ker so bili dobitki javljeni telefonično, ev.
pomota ni izključena.

Prihodnje žrebanje bo jutri, 12. februarja.
Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec
sreče«, naj sreče takoj predložijo v izplačilo.

Novim naročnikom so sreče še na razpolago.

Mali oglasi

Službe

Istejo:
Kontoristinja
in blagajničarka, s 6 let-
no prakso in potrebnimi
šolami, išče službo za
tako. Ponudbe v upravo
»Slov.« pod »Kontoristi-
njo«.

Prodajalka

izurjena v trgovini z me-
šaninam blagom, pridna in
poštena, ki bi pomagala
v gospodinjstvu, išče slu-
žbo. Jerina M., pri Kve-
der, Hradskega c. 64,
Ljubljana. (b)

Vajenci

Vajenko
za frizersko stroko sprej-
mem. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 2063.

Vajenka

išče mesto v kakršni koli
trgovini. Učila se je že
10 mesecev v trgovini z
mešaninam blagom. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 1824. (v)

Pouk

Akademik
uspešno poučuje matema-
tiko in ostale predmete. -
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 1690. (u)

Italijanščina!

Pouk v konverziji in v
slovnici. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Italijan-
ščina« št. 1882. (u)

IGLE

kakor tudi vsi nadomestni deli za domače
in industrijske stroje stalno na skladišču
VIKTOR BABIC, ZAGREB
Martićeva ulica 4 — Telefon 58-21

V temi

boste ostali, če nimate

»PITON«

KARBIDNO SVETILKO

ki daje povsod in vselej odlično
razsvetljava.

Varujte se potvorbi!

Edini izdelovalec:
„BALKANMETAL“, Subotica
tovarna kovinske robe

Zak. zaščit

Službe

Dobe:

Modistinja-prodajalka
se išče za stalno. Saloni
Sedej-Strnad, Prešernova
ulica. (b)

Upokojenec

samec, vajen vrtnarstva
se sprejme. Hrana, sta-
novanje v hiši. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»Zanesljiv« št. 2036. (b)

Mlinarja

starejšega, s prakso in
spricvali, išče valjni
mlin v okolici Ljubljane.
Pogoj: vreden in stalen
v mlinu. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »1200« št.
2034. (b)

Dva strojna mehanika
dobita takoj mesto v me-
hanični delavnici v ve-
jem industrijskem obra-
tu na Gorenjskem. Po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod »Mehanika« št. 2066.

Naročajte in širite
»Slovenca« !

Letovišča

Turiste

pošiljamo letoviščem, to-
plicam, penzionom, hote-
lom in zdraviliščem. —
Kdor jih sprejme na 5 do
10 mesečno odplačilo, do-
bi pojasnilo od Narodne
štedilnice, Beograd, Cika
Ljubina 18. (r)

Kupimo

VSAKOVARNSTNO

ZLATO

SREBRO - PLATINO

BRILJANTE

SHARAGE SAFIRJE RUBINE

NAKITE TER UMETNINE

PO NAJVIŠJIM CENAM

STARA TVRDKA

JOS. EBERLE

LJUBLJANA, TYRŠEVA 2

HOTEL SLOH

Prodamo

Fige

prvovrstne za žganjeku-
ho po 7 din franco Ljub-
ljana nudi vsako množino
Franc Prelesnik, Sušak.

Denar

Do 20.000 din posojila
proti prvomestni vknjižbi
iščem. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 2039.

Kolesa

Tricikelj

lahak in močan, do 200
kilogramov nosilnosti —
ugodno napredaj. Meha-
nična delavnica Suštar-
stič, Tyrševa 13, pri Fi-
govcu. (l)

Stroji

Mizarski stroj

poravnalni in skobelni -
kombiniran ali vsak zase
kupim. Kočar Ludvik —
Rova, p. Radomlje. (str)

Posestva

»REALITETA«

zavod za nakup in pro-
dajo nepremičnin je sa-
mo v Ljubljani, Preše-
rnova ulica 54, I. nadst.
Telefon 44-20.

Stavbne parcele in hiše
naprodaj. Vižmarje 46.

Hišo z delavnico

in nekaj vrta, po mož-
nosti v bližini glavnega
kolodvora v Ljubljani —
kupim. Posredovalci iz-
ključeni. Ponudbe upra-
vi »Slovenca« pod značko
»Do 450.000 din 1935«.

Razno

Kupujem in prodajam
umetnine. Demšar, Kolo-
dvorska 20.

Gumbnice, gume, plise,
monogrami, entel, ažur,
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Františkanska ulica
nasproti hotela Union
Vezanje perila, krasna
predtiskana žen. roč. del.

Od Morave do Save,
od Donave do Drave
proti kašlju vzemi

Karamele Rave

Zavitki Din 5.— V apotekah

VEČJE INDUSTRIJSKO PODJETJE
v dravski banovini išče za svoje obrate

inženjerja strojne ali elektrotehnične stroke

s prakso in s starostjo ne preko 35 let
za takojšnji ali čimprejšnji nastop.

Ponudbe z lastnoročno pisanim curriculum vitae
je poslati brez originalnih spricval pod šifro
»STROJNI INŽENJER« na upravo lista.

Nabava železniških pragov iz hrastovega in bukovega lesa

Državni železnici je potrebna večja količina pragov iz hra-
stovega in bukovega lesa v sledeči velikosti:

2,60 — 16/26 — 16 2,50 — 15/25 — 16
2,30 — 14/22 — 14 1,60 — 14/20 — 14
1,40 — 13/18 — 14

Poleg tega 15.000 komadov hrastovih pragov v velikosti
1,70 — 15/25 — 16

Ponudbe za vsako količino se lahko dostavijo vsak delavnik
Ekonomskemu oddeljenju generalne direkcije državnih železnic ali
Gradbenemu oddeljenju direktij državnih železnic v Zagrebu,
Ljubljani in Sarajevu, taksirane z 10 din. Pravtam se tudi dobijo
tehnični pogoji za pragove G. d. št. 53.382/40.

Ponudba mora vsebovati točne količine in cene po dimen-
zijah, kakor tudi to, da bodo pragovi ustrezali in dostavljeni v
roku po pogojih G. d. št. 53.382/40 ter da je ponudnik pripravljen
položiti kot začasno kavcijo 5% od ponudbene vsote, če bo njegova
ponudba sprejeta.

Za to nabavo veljajo vsi predpisi Zakona o drž. računovodstvu
iz Ekonomskega oddeljenja generalne direkcije drž. železnic
G. d. št. 7.067/41.

VEČJE INDUSTRIJSKO PODJETJE
v dravski banovini išče za svoje obrate

INŽENJERJA gradbene stroke

s prakso in s starostjo ne preko 35 let
za takojšnji ali čimprejšnji nastop.

Ponudbe z lastnoročno pisanim curriculum vitae
je poslati brez originalnih spricval pod šifro
»GRADBENI INŽENJER« na upravo lista.

Zahvala

Za vse izkaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob nenadomestljivi
izgubi našega predobrega soproga, očeta, brata, tasta in starega očeta, gospoda

Wirth Franca

kakor tudi za poklonjene vence in cvetje, se vsem in vsakomur najtopleje zahvaljujemo.
Iskreno zahvalo izrekamo č. gg. duhovščini za spremstvo, g. dr. L. Porekarju, č. sestri
Hedvigi iz bolnišnice Ormož za skrb in nego ob času njegove bolezni. Posebno zahvalo
izrekamo gasilskim društvom, mestni godbi in vsem prijateljem in znancem, ki so ga
spremili v tako častnem številu k njegovemu zadnjemu počitku.

Ljutomer, dne 12. februarja 1941.

Rodbine Wirth, Kerne, Zitek, Martinušič.

Naš ljubi brat, stric in svak, gospod

Maks Goričar

izseljenski duhovnik

nas je po dolgem trpljenju za vedno zapustil. — Telo dragega pokojnika bodo v
četrtrek, dne 13. februarja ob 9 dopoldne v hiši žalosti v Šoštanju blagoslovili,
nato pa odpeljali v Mozirje, kjer bo pogreb ob pol 11 dopoldne.

Šoštanj, dne 11. februarja 1941.

Rodbina Peunik

Dotrpela je naša dobra, nepozabna mamica, stara mamica,
sestra in teta, gospa

Ana Stuchly roj. Maschke

po dolgi, mukapolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere.
Na zadnji poti jo spremimo z Zal, kapelica sv. Andreja,
v četrtrek, dne 13. februarja ob pol treh popoldne na
pokopališče k Sv. Križu.

Zadušnice se bodo brale v več cerkvah.
Naj ji bo lahka zemlja!

V Ljubljani, dne 11. februarja 1941.

Zalujoči ostali

LJUBLJANA

Ravnanje z odrezki krušnih kart in z boni

Mestni preskrbovalni urad je dobil od Preveda navodila o ravnanju z odrezki krušnih kart in z boni. Kakor je znano, bodo trgovine in pekarno v bodoče dobivale le toliko moke, kolikor bodo mestnemu preskrbovalnemu uradu predložile odrezke od nakaznice za moko in kruh. — Trgovine in pekarnice zbirajo odrezke in bone iz oddane moko in kruh. Te odrezke je treba sortirati po količinah, ki jih odrezki predstavljajo. Odrezki za 10 kg moke naj se zavijejo v ovoje kakor renar, manjše odrezke naj pa nalepijo na pole. Skrbeti je treba, da bodo odrezki zbrani v zavoje ali nalepljeni tako, da bo vsaka enota predstavljala 10 kg moke. To je potrebno zaradi pregleda in hitrega poslovanja. Vsaka enota odrezkov, ki predstavlja 10 kg moke, mora imeti pritrjen listek s štampiljko trgovca in označbo števila odrezkov in teže moke, ki jo odrezki predstavljajo. Trgovci in peki jamčijo za to, da so odrezki pravilno sesteti in navedbe v vlozi pravilne. V vsakem primeru zlorabe bo Prevod dotičnemu trgovcu ali peku ustavil nadaljno dobavo moke. Najkasneje do 14. t. m. in vsakega naslednjega meseca pa morajo trgovci mestnemu preskrbovalnemu uradu vrniti vse one krušne nakaznice, ki jih stranke niso vzele. Prav tako je do 14. vsakega meseca mestnemu poglavarstvu treba izročiti vse glave kart, ki jih morajo trgovcem oddati konsumenti ob prevzemu novih kart za prihodnji mesec.

Janez Gkorn pri Abrahamu

Z Abrahamom se je srečal danes g. Janez Gkorn. Rodil se je 12. febr. 1891. leta v Ljubljani, kot eden izmed desetih otrok, že umrlega očca znanega krojaškega mojstra »Dragelna«. Nihče ne bi g. Janeza prisodil, da si je naložil že peti križ na rame, tako mladosten je. Že dolgo let marljivo in vestno opravlja službo skladiščnika v Jugoslovanski tiskarni, v prostem času pa je navadno pri svoji mamici ali pa med prijatelji, ki ga radi vidijo v svoji sredi, saj je tako ljubezniv, odkrit in nedosegljivo dovipen. Ob srečanju z Abrahamom mu kličejo številni prijatelji in tovariši: »Bog živi našega Janeza še dolgo let ob strani svolase 85 letne mamice Micke, ki ji je otroško vdan in ki tako lepo skrbi zanj«.

ŽIMO

IZ LASTNE PREDILNICE
KUPITE NAJČENJEJ PRI
»ŽIMA«. GOSPOSVETSKA C. 1

I Opozorjamo na razstavo Klementinčevih slik v Jakičevem paviljonu. Razstava bo odprta samo še do nedelje, 14. februarja. Zato pohitite z obiskom! Razstavljenih je okrog 60 res lepših slik. Premožnejšim toplo priporočamo, da bi tudi odkupili kakšno sliko.

I »Naša kric je brez dvoma naša najprezentativnejša narodna igra. V časih, ko je naš narod ječal pod tujimi oblastniki in hrepenel po svobodi, je budila v ljudstvu samozavestnost in ponos. V letih, ko smo si pod svobodnim soncem začeli urejati svoj dom, nas je »Naša kric« krepila in prilivala ognju ljubezni do svobode. V dobi, ki jo bo morda zgodovinar označil kot somrak narodov, je Finžgarjeva »Naša kric« ključar k zvestobi do rodne grude, ključar k pogumnim dejanjem in samozavestnemu gledanju na življenje. Naša prosvetna društva z uprizoritvijo »Naše kric« brez dvoma najlepše proslavijo pisateljevo sedemdesetletnico, saj je ta igra vznikla iz njegovega velikega slovenskega ponosa. — Uprizoritve, ki ji bomo priča v petek, 14. t. m., v veliki dvorani »Unionat«, bo pa še posebej zanimiva, ker prireditelji ne bodo imeli na razpolago običajnih inscenacijskih sredstev, temveč bodo morali postaviti v ta namen nov in izviran scenski okvir. — Prosvetno društvo Trnovo, ki je prevzelo vso pezo petkove uprizoritve, zasluži, da doživi s predstavo, ki je obenem počastitev velikega jubilarja, popoln uspeh. Prepričani smo, da se bodo ta večer zgrnili v veliko dvorano »Unionat« člani vseh ljubljanskih katoliških prosvetnih organizacij.

I Članski sestanek Lovskega društva Ljubljana bo v petek, 14. t. m. ob 20. v gostilni »Činkole«, Poljanska cesta z namenom, da se sestavijo za občni zbor, ki bo 17. t. m. predloži glede izpopolnitve društvenega odbora, članov zveznega odbora in namestnikov ter delegatov in namestnikov za glavno skupščino Zveze. Pridite, važno! Odbor.

I Namesto venca na grob g. Josipa Platnerja je daroval g. profesor Janko Mlakar 300 dinarjev za zimsko pomoč.

I Zahvala. Skritemu častilcu pok. g. dr. Korošca, ki je poklonil po g. univ. prof. dr. Lukmanu Akademski Elizabetni konferenci 1000 dni nameste cvetja na grob velikega pokojnika, kakor tudi g. dr. Lukmanu samemu za znesek 100 din nameste šopka v počastitev pok. voditelja, se iskreno zahvaljujemo. — Akademski Elizabetna konferenca.

I Podpornemu društvu za gluhonemo mladino so darovali: Vera dr. Papeževa v spomin obletnice smrti nepozabnega eoproga in društvenega predsednika dr. O. Papeža 300 din, neimenovani dobrotnik iz Kamnika nameste cvetja blagopok. g. Zupanovi 100 din, ga Zinka Storova iz Ljubljane 100 din, neimenovani dobrotnik iz Kaštelov pa v Sklad Doma gluhih 100 din. Vsem skupaj prisrčna hvala!

I 22.000 kg ješprenja si je mestna občina Ljubljana zagotovila za svoje prebivalstvo in ga že prodaja na Vodnikovem trgu po 7 din kilogram. Ta ješprenj je odličen za slavni naš ričet, še bolj pa zato, ker ga mestna občina prodaja po 2 din ceneje kot ga je treba plačevati v trgovinah, zato ga pa tudi vsakdo dobi samo 2 kg naenkrat. S prodajo krompirja, fižola in ješprenja je mestna občina zagotovila prebivalstvu najpotrebnejša živila po nizkih cenah ter je s tem svojimi žrtvami zlasti revnejše sloje obvarovala pred pomanjkanjem, vse prebivalstvo je pa obvarovala pred pretirano draginjo teh živil.

I Poceni premog je mestni prehranjevalni odbor priskrbel zlasti manj premožnim slojem ter ima sedaj 74.800 kg rjavega premoga ali lignita na mestni pristavi, kjer ga vsak Ljubljančan lahko dobi po nizki ceni 12 din za 50 kg. Kakor je mestni prehranjevalni odbor obvaroval Ljubljance pred neznošno draginjo krompirja, fižola in ješprenja s tem, da je mestna občina kupila večje množine teh najpotrebnejših živil in

jih sama prodaja na živilskem trgu z izgubo ter je s to svojo žrtvijo prebivalstvu prihranila težke milijone, prav tako se je založila tudi s premogom, da bodo tudi revnejši sloji preskrbljeni s kurivom. Kdor hoče kupiti ta premog, mora prav tako kakor po krompir v Mestno hranilnico, kjer plača premog in dobi nakaznico, ki z njo vsako sredo in soboto popoldne dobi premog na mestni pristavi v Povšetovi ul. št. 12 na Poljanah. Vsakdo mora prinesiti vrečo seboj. Da ne bo zmede, opozarjamo, da razen nedelj in praznikov lahko med uradnimi urami vsak dan v Mestni hranilnici plačate premog in dobite nakaznico zanj, premog pa dobite na mestni pristavi samo ob sredo in soboto popoldne s to nakaznico, če prinesete vrečo s seboj.

I Zadnji dan za krušne karte. Mestni preskrbovalni urad opozarja vse zamudnike, ki si doslej še niso priskrbeli krušnih kart, da jih dobe neprekljeno samo še danes, v sredo, 12. t. m. popoldne in popoldne v II. nadstropju Mestnega doma. Preskrbovalni urad mora sedaj naglo napraviti zadnji pregled krušnih kart, da najde tiste ki so se po večkrat prijavili za karte ali tudi karte po dvakrat in celo po večkrat dobili. Natančno pregledovanje 70.000 krušnih kart je pa tako ogromno delo, da mestni preskrbovalni urad nikakor ne bo mogel več podpirati malomarnih zamudnikov, ki bi prišli po svoje krušne karte šele v četrtek ali celo pozneje. Seveda mora vsakdo prineseti seboj legitimacijo in sploh dokazeno o svoji upravičenosti, da dobi krušno karto. Kdor torej ne pride po krušno karto v II. nadstropje Mestnega doma vsaj danes, v sredo, 12. t. m. popoldne, krušne karte ne bo dobil.

I Jug zopet pobira sneg. Že v ponedeljek je začel pihati jug, tako da se je v kratkem značna toplota zvišala za precej stopinj nad ničlo. Tudi noč od ponedeljka na torek ni bila posebno mrzla; sicer je bilo ponoči jasno, vendar je bil večeraj zjutraj mraz komaj poldrugo stopinjo pod ničlo. Čez dan je nekoliko pomagalo južnemu vremenu tudi sonce, ki je včasih prodrlo megleno kopreno. Ker je seveda snega po ulicah še skoraj povsod dovolj, južno vreme mestnim delavcem seveda ne bo moglo odvzeti dela. Še ves čas ga pridno vozijo v Ljubljano. Na prisojnih straneh pa je večeraj sonce z južom vred že doseglo, da je začela nastajati priznana plundra, ki jo ponekod zamenjajo tudi že velike luže. Ne verjamemo sicer, da bi južno vreme obstalo toliko časa, da bi izginil sneg. Vsekakor pa kaže, da smo najhujše zimske čase že pretekli, čeprav nam topla sapica še ne prinaša prave pomladi.

I Poziv lastnikom vozil. Uprava policije v Ljubljani poziva lastnike avtomobilov, avtobusov, motociklov, kočij in biciklov, da čimprej prijavijo svoja vozila za leto 1941 in da pravočasno plačajo takso na svojo vozovniško izkazn., v kolikor tega namreč letos še niso izvršili. Rok za letno prijavo vozil in za plačilo redne takse je samo do 28. t. m. Po tem času t. j. od 1. marca dalje bodo morali zamudniki plačati poleg redne še kazensko takso po tarifi 100 zakona o taksah. Prijave za bicikle pa se sprejemajo na vseh postajah tuk. polic. straže samo do 18. t. m.

I Tatovi koles so pridno na delu, saj so zadnje dni zopet štirje oškodovanci prijavili upravi policije, da so jim bila ukradena kolesa. Tudi to pot sta počivali dve kolesi pred gostilno, tretje je bilo ukradeno izpred kina Matice, četrto pa izpred vile na Vrtaču. Ukradena kolesa so bila vredna več kot 3200 din.

I Zrtov žeparja je postal na Vodnikovem trgu Konrad Brezovšek. Ne da bi Brezovšek čutil, mu je žepar izmaknil črno usnjato listnico, v kateri je bilo okroglo 1500 din.

I Tatvine pred trgovinami se množe. Pri nas je vpeljana navada, da trgovci pred vhodi v trgovine razstavljajo blago na posebnih obešalnikih. S takih obešalnikov je neznan tat odnesel izpred trgovine I. Strojanske Pred škofijo 6 odev, vrednih okrog 900 din. Najbrž je isti tat izkoristil tudi priložnost pred trgovino Ide Wagner Pred škofijo, kjer je odnesel 9 parov novih ženskih in 6 parov otroških čevljev v skupni vrednosti 1200 din. — 9000 din je ukradel neznan tat v zadnjem tednu Jožetu Zakrajšku iz kovčka, ki je bil spravljen v spalnici na Ižanski cesti.

I 400-letni jubilej Družbe Jezusove bomo praznovali v Mariboru jutri zvečer s sklopičnim predavanjem o. Preaca DJ iz Ljubljane Mariborsko občinstvo vljudno vabimo, da se v obilnem številu udeležijo tega predavanja.

I Orkestralni odsek Glasbene Matice. Drevi ob 20 redna vaja v običajnih prostorih. Udeležba obvezna.

I Enodnevni tečaj v trsnj rezi v vinogradu bo na Vinarski in sadijski šoli v Mariboru v ponedeljek, 3. marca. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen in bo trajal od 8—12 ter od 14—18. Za hrano si skrbijo tečajniki sami.

I »Prešernov večer« pripravlja mariborsko gledališče. Prireditve bi morala biti že meseca decembra, pa je bila zaradi žalovanja ob smrti slovenskega voditelja dr. Korošca preložena, pozneje pa so jo ovirale druge prireditve. Vršila se bo v kratkem.

I Zveza Maistrovih borcev ima drevi v Narodnem domu tovariški sestanek. Vabijo se vsi tovariši borci in neborci iz nepozabnih let 1918-19.

I Vse članice DK in kat nameštence iskreno vabljen k duhovni obnovi, ki se vrši v nedeljo, 16. februarja ob pol 8 zjutraj pri oo. jezuitih.

I Prijave za slador. Mestni preskrbovalni urad poziva vse trgovce, obrtne itd., ki so dobivali »slador« od tukajšnjih veletrgovcev, da javijo svojo potrošnjo na osnovi potrošnje iz leta 1938-39. In sicer: trgovci pri Združenju trgovcev za mesto Maribor, ostali obrti, to so slaščičarji, industrije, lekarnarji itd pa pri mariborskem mestnem preskrbovalnem uradu, Orožnova 2-L. Prijave je predati z dne 12 t. m. naikasnije pa do 13 t. m. popoldne.

I Obiščite »Mariborsko menzo« na Slovenskem trgu nasproti stolne cerkve. — Se priporoča Marija Držar.

I Tvrdba »Sofra«. T. Soklič se ni izpremenila v delniško družbo in se ne preseli v Belgrad, pač pa bo še naprej, kakor doslej, ostala in poslovala v Mariboru.

I Živahna gradbena delavnost na vidiku. Sedaj ko se bliža pomlad, se pripravljajo tudi načrti za prihodnjo gradbeno sezono, ki se bo pričela, čim bo sneg skopnel ter bo nastopil »zidarski patron sv. Jožef«. Svoječasno smo poročali, da je bila lanskega sezona ena najživahnejših v zgodovini mariborskega mesta. Obeta se nam pa tudi prav tako živahna prihodnja gradbena sezona. Predvsem bosta dokončani dve veliki stanovanjski zgradbi — Hutterjev stanovanjski blok ter palača Vzajemne zavarovalnice. Na novo pa je prijavila tekstilna to-

De Gaulle napada oaze v Kufri

Čad, 11. febr. Reuter: Voditelj svobodnih čet, general de Gaulle, je imel nocoj v radiu govor, v katerem je med drugim dejal: »Prepiri in spremembe v Vichyju imajo svoje strašne posledice. Kajti sovražnik se jih sam udeležuje. Zaradi tega pravim, da ni nič bolj škodljivo, kakor to, da se vlada v Vichyju sklicuje na neko »pokorščino«, ki danes onemogočuje francosko brodoge, da bi se v polni meri in s polno močjo udeležilo bitke v Sredozemskem morju. Zaradi tega so se svobodni Francozi odločili, da vsaj nekoliko popravijo to sramoto in pomagajo k skupni zmagi. V trenutku, ko govorim, namreč naše čete svobodnih Francozov, ki jih podpirajo naša francoska letala, zmagoslavno napadajo sovražnika v področju oaz v Kufri, ki leži sredi libijske puščave, 1000 km daleč od francoskega ozemlja v Čadu, odkoder so se pognale, da napadejo sovražnika.

Angleško pojasnilo o bombardiranju Genove

London, 11. febr. AA. Reuter: Londonski pomorski krogi ocenjujejo uspehe bombardiranja Genove z morja in opozarjajo na velik napredek, ki je bil dosežen od prejšnje vojne v tehniki bombardiranja z morja, zlasti napredek v pogledu artilerijskega ognja s pomočjo letal. Zdaj ladje s svojimi daljnostrelnimi topovi lahko streljajo na daljavo 15 in več kilometrov, ter zadenejo določene vojaške cilje. Ugotovljeno je, da so bili ob priliki tega bombardiranja zadeti naslednji cilji:

1. velike petrolejske cisterne, od katerih je bila ena zadeta neposredno;
2. vsi doki in področje okoli notranjega pristanišča;
3. ena livarna tovarne »Ansaldo«, v kateri izdelujejo navigacijske instrumente;
6. tovarna postaja.

Na istih mestih poudarjajo tudi pomen zavzetja Bengazija s stališča zaščite trgovskih ladij, ki plovejo po Sredozemskem morju. Pred britanskim prodorom v Libijo so Italijani izvedli nekaj zaporednih napadov na ladje s svojih oporišč na Siciliji, v Tripolisu, v Sardiniji, Libiji in Dodekanesu. Zaradi zasedbe Cirenaike je velik del Sredozemskega morja rešen nevarnosti pred napadi iz zraka.

Boji v Albaniji

Atene, 11. febr. t. Atenska agencija: Grške čete so danes spet začele napadati. Odbili so italijanske napade, ki so bili danes slabjši od večerajšnjih ter so pri protinapadu ujeli veliko ujetnikov, med njimi številne častnike, mnogo municije in orožja, ter so komčno zasedli italijanske postojanke. Grške čete so pričele z napadom tudi na severni fronti ter so takoj dosegle uspehe. — Angleška letala skupno z grškimi so bombardirala Elbasan in Valono ter italijanske postojanke in njihovo zaledje.

Atene, 11. febr. Atenska agencija: Grška vlada je naročila grškemu poslanstvu v Sofiji, naj nemudoma svetuje grškim ženam in otrokom, ki žive v Bolgariji, naj zapuste državo in se vrnejo v domov z ozirom na hud položaj na jugovzhodu Evrope.

Sestanek Petain-Franco

Bern, 11. febr. t. Švicarski radio poroča, da je vlak z generalom Francom nocoj prešel italijansko-francosko mejo pri Mentone. Maršal Petain pa je danes zapustil Vichy in pojde na rt Antibes. Z generalom Francom se sestane prihodnji četrtek, ko se bo španski poglavar vračal iz Italije nazaj v Spanijo.

Franco in Mussolini se bosta sestala najbrž v Genovi.

MARIBOR

varna Ehrlich gradnivovalnih stanovanjskih objektov v območju svoja tovarniškega kompleksa med Jezdarsko in Zolgerjeve ulice. Pri nakupu tega kompleksa se je podjetje obvezalo, da vsakih pet let zgradi po en stanovanjski objekt, dokler ne bodo prazna stavbišča popolnoma zazidana. Izgleda pa, da bo podjetje svojo obliko kar naenkrat izvršilo ter bo sezidalo več stanovanjskih objektov hkrati, ker se na ta način gradbeni stroški znatno znižajo. Tovarnar J. Hutter bo nadaljeval izgradnjo svojega tovarniškega kompleksa ter bo letos gradil ogromno skladišče, ki bo imelo 2600 kvadratnih metrov zazidane ploskve.

Celje pred novimi smučarskimi tekmami

Smučarske tekme ZFO, medmestne tekme obveznikov telesne vzgoje iz naših avtonomnih mest in smuške tekme nad Frankolovim

Celje, 11. febr.

Po uspehih smučarskih olimpijskih dneh v Celju, ki bodo ostali v kroniki Slovenske zimskošportne zveze na najvidnejšem mestu in ostali tudi Celjanom v najlepšem spominu, je naše Celje zopet pred številnimi smučarskimi prireditvami.

Fantovski odsek Celje I. priredi v nedeljo 16. febr. popoldne in popoldne smučarske tekme v Zagradu. V nedeljo ob 7 zjutraj bo skupna sv. maša v župnijski cerkvi, ob 8 pa skupen start za smuk. Ob pol 10 start mladcev na 2 km dolgi progi, ob pol 11 start članov na 8 km dolgi progi, ob 1 popoldne start mladcev za slalom, ob tri tečet na 2 pa start članov. Razglas izida bo ob pol štirih pri Kolencu. K smučarskim tekmam so vabljeni tudi drugi bližnji odseki.

V nedeljo 16. febr. bo v Celju pri Celjski koči medmestno patrolno tekmovanje obveznikov iz Maribora in Ljubljane, Ptujja in Celja. Patrolni tek bo na 6 km dolgi progi iz Celjske kočice preko Vinote. Prijavljenih je že 26 tekmovalcev iz Ljubljane, 23 iz Maribora, 23 iz Celja in 8 iz Ptujja.

Pričetek medmestnih tekem bo v soboto, ko bo ob 2 popoldne smuk pri Celjski koči. V ne-

Angleški poslanik odide iz Bukarešte v soboto

Bukarešta, 11. febr. Bolgarska agencija: Angleški poslanik sir Reginald Hoare bo zapustil z osebjem poslanstva in konzulata Anglije in njenih zaveznice ter s 50 drugimi angleškimi in zavezniki zasebniki Romunijo prihodnjo soboto v posebnem parniku, ki čaka v Kostanci. Diplomatičnega osebja bo okrog 50. Prelom diplomatskih odnosov med Anglijo in Romunijo ni bil objavljen v romunskem tisku, niti v radiu. Ljudstvo je slišalo o prelomu, po ustnem izročilu in iz tujih radijskih postaj.

Nemške pripombe k prelomu med Anglijo in Romunijo

Berlin, 11. febr. AA. Nemški poročevalski urad podaja naslednje obvestilo: V Berlinu še ni nobenega uradnega komentarja o odpoklicu angleškega poslanika iz Bukarešte, zlasti ker še ni mogoče jasno videti daljnosežnosti prekinitve diplomatskih odnosov med Anglijo in Romunijo. V tukajšnjih političnih krogih smatrajo, da je angleška obrazložitev tega koraka poseben propagandistični stvar. Čisto jasno je — pravijo v Berlinu — zakaj Angliji zdaj nenadno žele zapustiti Bukarešto. Za besedami angleške obrazložitve stoji po mnenju berlinskih krogov stvarno dejstvo, da je predsednik romunske vlade po nemirih zadnjih tednov v svoji državi napravil red, red, ki zlasti ovira uresničenje angleških ciljev v tem prostoru. Nove uredbe generala Antonescu otežkočajo in spravljajo v nevarnost intrige ter sabotaže v tej državi. V tem pogledu — pravijo v Berlinu — je Anglija očividno zase zahtevala neke predpave.

V tukajšnjih političnih krogih opozarjajo na dejanja sabotaže na Donavi, v področju Ploestija in na prosluli diplomatski ladji — Džerdapu. Angleška delavnost v Romuniji — smatrajo v Berlinu — je prišla pod te nove zakonske določbe. Zaradi tega gre z angleškim poslanikom iz Bukarešte zaščitnik vseh teh angleških akcij v Romuniji. V Berlinu niso presenečeni nad tem, da v Londonu skušajo odhod tega angleškega zaščitnika prikriti z napačnim prikazovanjem stvarnega stanja.

Nemške navedbe o letalskih izgubah v Sredozemlju

Berlin, 11. febr. AA. DNB: Angleški predsednik vlade je v svojem zadnjem govoru trdil, da so Angliji sestrelili 90 nemških letal vrste »Stuka«, in sicer od 150, kolikor jih je zadnje čase bombardiralo Malto. Nasprotno temu pa na pristojnem mestu poudarjajo, da nemška vojska poroča navajajo točne podatke o izgubah v zraku in da so po teh poročilih od dne 10. do 17. januarja Angliji na sredozemskem področju in nad Anglijo sestrelili vsega 21 nemških letal. Od teh je bilo nad Sredozemjem sestreljenih 11 letal.

Vsaka ped zemlje mora biti letos obdelana

Belgrad, 11. febr. AA. Da bi se posejale večje površine plodne zemlje in da bi se sploh dvignil pridelek rastlinske in živilske hrane v državi, je kmetijski minister dr. Branko Čubrić začel v svojem kabinetu danes konferenco načelnikov banskih uprav in kmetijskega ministrstva. Kmetijski minister je posebno poudaril potrebo hitrega, načrtnega in pametnega ojačenja rastlinskega in živilskega pridelovanja in njegove prilagoditve sedanjim izrednim razmeram. Podajajoč svoje predloge za povečanje rastlinskega in živilskega pridelka je kmetijski minister naložil vsem vodilnim kmetijskim strokovnjakom, naj v svojem delovanju store vse potrebno, na bi se vse razpoložljive površine zemlje letos spomladaj zasejale. To delo naj stremi za tem, da bi se zemlja zasejala prvenstveno s tistimi kulturami, ki bodo služile za prehrano prebivalstva in vojske. Ves aparat kmetijske službe se mora prenesti na teren, da se med seboj poveže in aktivira do največje mere. Vsaka prasta površina na vasi in v mestih se mora posejati s tistimi kmetijskimi kulturami, ki dotičnim krajem najbolj ustrezajo. Pri tem pa je treba zagotoviti čim boljši prinos tako kakovostno, kakor količinsko. V nadaljnjem delu svojega govora je podal kmetijski minister več zelo pomembnih predlogov za povečevanje živilskega in rastlinskega pridelka ter za zboljšanje živinozdravniške službe. Nato je prosil konferenco, naj pripravi potrebno gradivo za široko konferenco, ki je sklicana za 15. t. m. Konferenca je nato svoje delo nadaljevala in ga bo jutri zaključila.

deljo ob 10 bo patrolni tek, ob 1 slalom. Po uspehih posameznih odsekov v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Celju je pričakovati, da bodo medmestne tekme obveznikov borbene in zelo zanimive. Ljubljanska reprezentanca ima odličnega tekača Magušerja, ki je bil na KID tekmah v veleslalomu na 8. mestu. Znani so tudi Celjani Dvoršak Fric, Uršič Dominik in Stoklas Ernest. Prav tako je pričakovati, da bodo tudi mariborski obvezniki postavili na medmestnih tekmovanjih v Celju odlične tekmovalce. Za patrolni tek so znani tudi Kos, Stoklas in Pšeničnik. Tehnično vodstvo nad izvedbo prireditve je prevzel celjski odsek OTV po dvodstvom referenta Pleterška Ferija.

V nedeljo bo v kapeli g. Ramšaka pod Stenico nad Frankolovim ob 10 sv. maša za smučarje z blagoslovitvijo planincev in njihovih palic, smuček in drugih planinskih potrebščin. Ob 11 bo tekma v smuku izpod Kiselec v Frankolovo, kjer bodo doživeli letos že drugi smučarski praznik. Smučarje vabimo, da se udeležijo prijateljskih tekem tudi v tem kraju, kjer so krasni in dosedaj neznani, tola lepi in izvrstni ter edinstveno izpeljani smučarski tereni.

Dr. Alfonz Kunst

specialist za bolezni zob in ust, zopet redno ordinira. Celje, Aleksandrovo trg 6.

KULTURNI OBZORNIK

ŠPORT

G. Verdi: Ples v maskah

Ob 40 letnici njegove smrti

Štirideset let je preteklo 27. januarja, odkar je v Milanu ugasnilo življenje moža, iz katerega je privrelo toliko glasbene lepote, zajete v operne umetnine, ki so si, rekel bi, vprav zaradi skoro neke naivno-elementarne svojskosti, utrle pot do najširših množic že takoj ob svojem krstu; niti danes ni obledela njihova vedno osvežujoča toplina, ki jo je skladatelj dahnul v široko se razpredajoče melodije: Verdijeve melodije črta je čudovito izpeljana in dognana v svoji napetosti, v njej je poglavitna moč avtorjeve izraznosti, ki sloni na elementarno pristnem doživljanju čustvovanja. Verdi je preprosto iskren in človeško pristen v svojem muzikalnem izrazu; njegova glasba prehaja v poslušalec v nekakem intimnem vzdruhu, sprosti v človeku mnogokdaj zatajevano čustvo, ki se ob dotiku z Verdijevo melodijo zgane v močno doživetje in zajame z vso gorko estetske zadovoljivosti. Prav v tem je silnost Verdijeve muzike, ki je našla pot v milijone in milijone src; tu pa je morda najbližja človekovi elementarnosti, kajti Verdi govori iz srca v srce, z ljubeznivostjo svojega duha. Zato je njegova glasba vedno tako živo sveža, neutrudljivo učinkujoča na široke množice; vedno znova in znova se rade prepustijo čustvovanju in lepoti, ki veje iz Verdijeve umetnine. Poleg mogočne stvaritve »Requiem« in nekaterih drugih del, je Verdi zapustil svojemu narodu skoraj trideset opernih del. V prvi dobi svojega ustvarjanja je — po prvi uspehi operi »Oberto« (Milan, 1839) in po neuspehu s komično opero »Un giorno di Regno« (Milan, 1840) — uglasbil vrsto oper, ki so bile prežete domovinske ljubezni in revolucionarnosti, ki se je takrat izražala v kliču po svobodi iz teptanja narodovih pravic. Tako je 1842. uprizorjena opera »Nabucco«, bila sprejeta z mogočnim navdušenjem, ki je Verdiju po prejšnjem neuspehu zopet vrnilo poguma za nadaljnje delo, ki ga je utesil v »Lombardi« (1843), leto kasneje pa v »Ernani«. Bolj političnega kakor umetniškega značaja so bili uspehi nadaljnjih del kakor so: »I due Foscari«, »Giovanna d'Arco«, »Attila«, »Macbeth«, »La battaglia di Legnano« in vrsta drugih. Po letu svobode pa je Verdi krenil v svojem ustvarjanju na novo pot. Iz pretežno zunanega, za tisti čas nekako nujno nastalega gledanja v oblikovanju, ki je imelo namen navduševati za politično idejo, je Verdi sedaj obrnil svoj pogled v človekove globine. V tej dobi so nastala tri pomembna dela: »Rigoletto« (1855), »Il Trovatore« (1853) in »Traviata« (1853); zlasti zadnja se odlikuje po svoji psihološki poglobljenosti in jasni muzikalni izraznosti. Prav to troje del mu je prineslo svetovno slavo in že danes je poleg drugih del stalno na svetovnih odrih. Med nadaljnjimi so še pomembna dela »Ples v maskah« (»Un ballo di maschera«, 1859), »Moč usode« (»La forza del destino«, 1862), ki jo je napisal za Petrograd in za Pariz »Don Carlos« (1867). Močan porast v oblikovanju predstavlja »Aida« (1871), umetnina, ki v svoji lepoti ne bo nikdar klonila času in pozabljenju. Po 16 letnem premoru se je zopet oglasil. Z novim delom »Othello« (1887) kaže

združitev wagnerjanske romantične dognanosti s svojsko melodioznostjo. Ta novi slog je vnesel tudi v svoje zadnje delo — komično opero »Falstaff«. Kakor imajo zgodnja njegova dela še poseben pomen za italijanski narod, tako nudijo poznejše in zadnje stvaritve vsemu človeštvu glasbeno lepoto, ki jo je oblikoval njegov genij.

Obletnice njegove smrti se je spomnil tudi naše operno gledališče, ki je na novo uprizorilo njegov »Ples v maskah« v režiji g. D. Zupana, pod dirigentom g. A. Nefatom, inscenatorjem inž. Franzom ter zborovodjem R. Simonitijem.

V splošnem potek na odru ni bil na dosežani višini predstav. Režija je nekoliko premalo poskrbela za razgibanost in doslednost v premikanju; res, da delo samo sili v statiko, predvsem prva slika in prav tako četrta, toda vendar bi bilo treba vsaj malo mimike viti v množico poslušalcev in v 4. sliki malo več doslednosti v premikanju paža in Amelije, zlasti paža — ob pogovoru zaročnikov. Najboljša je druga slika, pri vedeževki, tretja slika pa kljub svoji napetosti zapusti prav hladen vtis, kajti notranji napetosti premalo ustreza dramsko mlačna dejavnost. — Najslabša je vsekakor zadnja: ples. Poleg nekam brezizraznega vrvenja, ki prav nič ne nudi, je silno šibka tudi koreografska zasnovba baletnih točk, ki so še slabo zaplesane. Tudi je neprepričljivo med množico postavljena dvojica Riccardo-Amelija. V celoti daje potek vtis okornosti in razrahljanosti, pri tem pa je morda krivda tudi v manj posrečeni razdelitvi prostora, kar je sploh odprta rana našega pretesnega odra. Toda treba si je pomagati na kak drug način, kakor je to vidno v drugih primerih. Najboljša sta bila v celoti orkester in zbor, dočim so nas zlasti nekateri solisti manj zadovoljili. V četrth sliki je prav lepo zapel svojo arijo g. Janko kot Renato, dočim je bil do tu manj zadovoljiv. Riccardo, g. Franc, je tudi v tej predstavi pokazal trud in prizadevanje za lepoto tona samega in za strnjenejšo muzikalno prednašanje Verdijeve melodijske linije. Amelija, g. Labošova, pa ni nudila kvalitete niti v preozko tehničen niti muzikalno oblikovalnem pogledu na taki stopnji, kakor smo jo slišali v »Fidelio« in na zadnjem koncertu. Ta vloga je v pevskem oziru pretežka za mlado pevko, ki ne zmora višin. Ogreti ne more sprido močno vibrirajočega, čeprav po barvi toplega tona. Kajti Verdi ljubi čistost in uglajenost v niansiranju melodij. Igralsko pa je od »Fidelio« sem znatno napredovala. Ga. Španova je pela vedeževalko Ulriko; igralsko je dobra, nekatera mesta so pevsko zadovoljila, povečini pa je motila zlasti preodprta nižina, kjer je ton prešel že v barvno obledelost. Oskar, paž g. Ivančičev, v celoti pevsko ne ustreza, le na nekaj mestih kolorature je bilo boljše. Silvana je pel g. Dolničar dovolj dobro, če izvzamem zaradi premočne sape nekaj detoniranih visokih tonov. Prav dobra igralsko sta gg. Lupša in Zupan. Prvi je tudi pevsko dober. Sodnika je pel g. Jelenc in slugo prav tako zadovoljivo g. Škabar.

ad.

Ljubljanska drama: Gostovanje Klaičeve skupine

V petek, dne 7. februarja, je gostovala v naši Drami Klaičeva potujoča igralska skupina. Pri nas v Sloveniji, kjer ima tako rekoč vsak večji kraj svoje gledališče, potujoče igralsko družbo nimajo posebnega pomena; zato jih tudi skorajda ne poznamo. Drugače je pri Srbih in tudi pri Hrvatih. Tam neredko opravljajo potrebno in hkrati pomembno kulturno delo, saj zanašajo s svojimi gostovanji med ljudi smisel za gledališče sploh. To velja zlasti za tiste kraje, ki odra še ne poznajo. Ena izmed takih skupin je tudi Klaičeva igralska družba, ki je na svoji turneji širok pot državi zašla tudi v Ljubljano.

Prvotni namen in prosvetni značaj je narekoval Klaiču in njegovim tudi spored, ki očitno ni bil naštudiran posebej za naše prilike, ampak je prirejen tako, da ustreza bolj splošnim potrebam občinstva in je primeren tudi podeželju. Igrali so tri enodejanke, izmed katerih je eno (Jazbec pred sodiščem) napisal Peter Kočič, drugi dve (Muha, Analfabet) pa Branislav Nušić. Čeprav so vse tri stvari namenjene v prvi vrsti zabavi, vendar ne moremo reči, da bi bil spored za nas v celoti nezanimiv. »Jazbec pred sodiščem« spada na primer med najpopularnejša in kar klasična dela srbske literature in je stalno na sporedu srbskih gledališč. Marsikdo je imel sedaj edino priliko, da vidi to zanimivo delo na odru in celo v izvirniku. Manj je mogel nuditi literarno zahtevnemu človeku Nušić, ki ga mnogo boljše poznamo, vendar sta bili tudi njegovi dve šali na našem odru prvič uprizorjeni. Občinstvu, ki išče v gledališču predvsem razvedrila, pa je spored vsekakor ustrejal.

»Jazbec pred sodiščem«, žigar odlomek imamo tudi lepo preveden v novi slovenski čitanki za četrty razred srednjih šol, je nekak bosanski »Hlapec Jernej«. Avtor Peter Kočič nam je v tej dramski alegoriji, kakor bi to satiro zaradi pomanjkanja dejanja lahko imenovali, na duhovito ironičen in hkrati bridko resen način prikazal »pravico« avstrijskega režima v Bosni. Glavni junak David Štrbac ni le humorističen tip in lokav prihuljenec, ampak zraste v simbol trpečega milijona duš in jezikov naroda, ki ga predstavlja. Nušičevi dva »mali igrice« sta v bistvu šaloigr, čeprav se vsaj »Analfabet« približa rahli satiri na nevednost in zaostalost provincialnega uradništva.

Med nastopajočimi igralci je bil najzanimivejši pač Klaič, ki je imel tudi v vseh treh igrah glavno vlogo. Posebno v vlogi Davida in kot sročni načelnik v »Analfabet« je pokazal, da je sposoben in uporaben igralec. Izmed ostalih dveh igralcev je obrnil pozornost naše predvsem Koričarič, ki je igral doktorja in prvi in praktikanca v drugi igri, kjer je iznajdljivo in plastično odigral precej dolgo pantomimo. Medlejši vtis je napravil Šunteršič, vendar je bil prav dober pisar Sveta v »Analfabetu«. Obe igralki, Bralčeva in Jankovičeva, sta imeli manj prilike, da pokažeta svoje sposobnosti. Za obe je sicer značilna jasna izgovorjava, vendar je bila Jankovičeva, ki je videti odrska krepkejša, vsaj v drugi igri preglušna.

Čeprav s stalno umetnostjo gostovanje Klaičeve skupine ni bilo pomembno, je bilo vendar v marsičem zanimivo. Predvsem smo zadovoljni, da smo videli »Jazbeca pred sodiščem«, katerega pa bi vendar hoteli kdaj slišati še v klenem slovenskem prevodu. Zaradi narečja je občinstvu ušlo

mного duhovitih poudarkov. Kar zadeva Nušića, smo sicer videli že bolj igranega, vendar pa še nikoli pristnejšega. Tudi to je bila pozitivna postavka tega gostovanja. Žal pa je bilo gledališče skoraj prazno. Klaič, ki ima zasluge za populariziranje našega slovstva med svojimi rojaki (Cankar), bi bil že zaradi tega zaslužil več pozornosti. Kajpada je treba slab obisk pripisati deloma tudi na rovaš dejstva, da je bila isti večer premiera v operi. Posebej pa je treba poudariti, da so bili med obiskovalci, ki jim za zabaven večer menda ni žal, večinoma Slovenci, medtem ko so v Ljubljani bivaajoči Hrvati in Srbi skoraj popolnoma izostali.

France Vodnik.

Nemški recitacijski večer

V ponedeljek zvečer je v Mikličevi dvorani priredil lektorat Nemške akademije. Monakov, recitacijski večer, katerega je izpolnil s svojimi recitacijami dr. Viljem Althaus iz Berlina. Recitator ima prijeten glas, kateremu pa je škodovalo naporno poltovanje zadnjih dni, tako da ni mogel podati v vsem obsegu svojega umetniškega znanja. Ima prijeten organ, lepo izgovorjavo in skuša svoja predavanja tudi lepo ilustrirati. Prvi del njegovega večera je bil posvečen nemški liriki, katero je podal v svojem prezezu. Od Goetheja in Claudiusa pa do Fontane in Storma, je dal nekaj značilnih primerov nemške lirike pesnitve, med katerimi so najbolj vzgale poslušalce zadnje pesmi z bolj patriotično noto. Slišali smo nekaj primerov iz mlade nemške lirike, ki je kaj značilna. Za popolnost naj navedemo, da je recitiral tele avtorje: Goethe, Claudius, Ploenicke, Meyer Fontane, Storm, Morgenstern, pesnikinja Fischer, Rilke, Keller, Weinrebner, Menzel, Broeger in Brockmeyer. Drugi del večera pa je bil humorističnega značaja. Od starejših pa do novejših avtorjev humorističnih kratkih sestavkov in pesmi smo imeli priliko slišati nekaj značilnih stvari, ki kažejo na nemški stvariteljski duh na tem polju. Drugi del večera je žel več odobravanja kot prvi del.

Večeru je prisostvovala polna dvorana, med katero je bilo tudi nekaj zastopnikov naših oblastev. Prisostvoval pa je tudi nemški generalni konzul v Ljubljani g. dr. Broesch s soprogo.

Uro s pokojnim Kozarčaninom

Ko sem pred leti srečal njegovo ime pod poročili o slovenskih delih v Hrvatski reviji, je vzbudil moje zanimanje. Zato sem stopil v moderno škatlo Hrvatskega dnevnika, da bi se pomenil z njim o nekaterih vprašanih iz hrvatskega slovenskega življenja. Domena eva se, da pridem naslednji dan ob dveh popoldne ponj in bova zavila kam. In bilo je prav štiri tedne pred njegovim pogrebom, ko sva se esla v uredniški sobi, kjer sva tudi ostala, kjer ga je vezala služba. Presenetila me je njegova prazna delovna miza, saj smo pri naših uredniških vajeni celih papirnatih gred. Ko sva se pomenila o njegovih slovenskih prijateljih in znanih, sva prešla na pomenek o madžarsko-hrvatskih slovenskih vezeh, o številnih prevodih, ki jih imajo Hrvati. Spoznal sem, da dobro pozna sodobno madžarsko slovetvo. Najbolj me je zanimalo njegovo gledanje na današnje hrvatsko literaturo, ko mi je pripovedoval o smerih, skupinah, močeh in slabostih, o reviji itd. Pa sva bila kmalu — pri slovenski literaturi, ki ga je vselej tako zanimala. Dejal je, da se je zanimanje pri nas in pri njih tako obetajoče osvežilo. Hrvati so izdali slovensko številko Savremenika, Slovenci pa nismo še odgovorili s podobnim dejanjem. — Nato mi je odkril, da prevaja Zu-

Smučarske tekme obveznikov telesne vzgoje

I. Razpis medmestnih tekem obveznikov obvezne telesne vzgoje v smučskem patrolnem teku.

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje v izvedbi občinskega odseka obvezne telesne vzgoje pri mestnem poglavarstvu v Celju za dne 16. februarja 1941 dopoldne ob 10 smučski patrolni tek na 6 km. Tekmovanja se lahko udeležijo samo patrolne, sestavljene iz obveznikov obvezne telesne vzgoje s področja mestnih poglavarstev Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj, ki so stari manj kot 20 let. Tekmovalci morajo imeti turne smuči. Vsaka patrola sestoji iz 4 članov, od katerih je eden vodja patrolne. Patrolne startajo skupno v presledkih po 3 minute. V cilj mora prispeti vsaka patrola z najmanj 3 člani, v razdalji od prvega do zadnjega največ 100 metrov. Za čas patrolne se vza ne čas zadnjega člana, ki prismača v cilj. V primeru, da odstopi en član patrolne, se časa, ki ga je dosegla patrola, sešteječa iz 3 članov, doda še ena četrtna doseženega časa. Start patrolne bo pri Celjski koči ob 10 dopoldne. Prijave je poslati do 12. februarja 1941 odseku obvezne telesne vzgoje pri mestnem poglavarstvu v Celju. Zrebanje se bo vršilo v pisarni odseka za obvezno telesno vzgojo pri mestnem poglavarstvu v Celju dne 14. februarja 1941 ob 18. Tehnični vodja tekem je šef odseka za obvezno telesno vzgojo pri mestnem poglavarstvu v Celju Pleteršek Ferdinand. Vrhovni sodnik tekem je šef odseka za obvezno telesno vzgojo pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani prof. Dobovšek Marjan.

Zmagovalno moštvo prejme prehodno darilo, ki preide v trajno last onega občinskega odseka za obvezno vzgojo, ki si ga osvoji dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledkih. Vsi tekmovalci prvih treh plasiranih patrol prejmejo diplome.

Rezultati tekem bo objavljen v nedeljo, dne 16. februarja 1941 v telovadnici okoliške ljudske šole v Celju, Komenskega ulica ob 18.

II. Razpis medmestnih tekem obveznikov obvezne telesne vzgoje v alpski kombinaciji za moštva in poedince.

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje v izvedbi občinskega odseka obvezne telesne vzgoje pri mestnem poglavarstvu v Celju za dne 15. in 16. februarja 1941 pri Celjski koči tekovanje v alpski kombinaciji za moštva in poedince. Tekmovanja se lahko udeležijo le obvezniki obvezne telesne vzgoje s področja mestnih poglavarstev: Maribor, Ljubljana, Celje in Ptuj, ki so mlajši od 20 let. Moštva so sestavljena iz štirih tekmovalcev, od katerih se za plasma vzamejo časi prvih treh najboljših tekmovalcev istega moštva. Proga za smuk je dolga 1500 m in ima 330 m višinske razlike.

Start je na vrhu Tolskega vrha (338 m) v soboto, dne 15. februarja 1941 ob 14.

Start za slalom bo v nedeljo, dne 16. februarja ob 14. K slalomu se pripuste vsi tekmovalci moštev in oni posamezniki, ki so dosegli pri smuku največ 50% slabši čas od najboljšega.

Start se bo vršil po telefonu. Prijave je poslati do 12. februarja 1941 občinskemu odseku obvezne telesne vzgoje pri mestnem poglavarstvu v Celju. Zrebanje bo dne 14. februarja ob 18 v pisarni občinskega odseka za obvezno telesno vzgojo pri mestnem poglavarstvu v Celju. Tehnični vodja tekem je šef občinskega odseka pri mestnem poglavarstvu v Celju Pleteršek Ferdinand, vrhovni sodnik pa šef občinskega odseka obvezne telesne vzgoje pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani prof. Dobovšek Marjan. Zmagovalno moštvo prejme prehodno darilo, ki preide v trajno last po dvakratni zaporedni ali trikratni zmagi v presledkih ter se bo branilo v dotičnem občinskem odseku obvezne telesne vzgoje. Zmagovalec v alpski kombinaciji prejme trajno darilo, drugi in tretji prejmeta diplomi. Člani zmagovalnega moštva tudi drugi in tretji, prejmejo diplome.

Rezultati bodo objavljeni v nedeljo, dne 16. februarja 1941 ob 18 v telovadnici okoliške ljudske šole v Celju, Komenskega ulica.

Klasična kombinacija LZSP

Ljubljanska zimsko-športna podzveza razpisuje je podzvezno prvenstvo v klasični kombinaciji za seniorje in juniorje in sicer:

V soboto, 15. febr.: tek za juniorje na 10 km, tek za seniorje na 15 km. Letniki 1923 in 1922 startajo v juniorski skupini.

Start ob 15.30 pri gostilni Kovač v Dravljah; cilj istotam.

V nedeljo, 16. februarja, tekovanje v skokih na skakalnici v Mostecu ob 15. Skake se najprvo v kombinaciji, nato samostojni skoki.

Prijave se sprejemajo do 14 v gostilni Kovač. Zrebanje pol ure kasneje ob navzočnosti klubskih zastopnikov. Pravico do štarta imajo vsi verifikirani juniorji in seniorji včlanjeni v Ljubljanski zimsko športni podzvezi. Tekmuje se po pravilih SZSZ. Prijavnine ni. Prvi trije plasirani v vsaki skupini prejmejo častna darila. Prvenstvo se izvrši v izvedbi Smučarskega kluba Ljubljana. Razglasitev rezultatov in razdelitev daril se vrši v nedeljo zvečer ob 19 v gostilni Stepč.

Občni zbor Kolesarske podzveze Ljubljana

Na rednem občnem zboru Kolesarske podzveze Ljubljana, ki je bil dne 9. februarja t. l. v prostorih kavarne Vospersnik v Ljubljani, je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik: Pleško Stanko, I. podpredsednik: Lazar Ferdo, II. podpredsednik: Butinar Joško, I. tajnik: Šlibar Mirko, II. tajnik: Zganjar Srečko, blagajnik: Sanein Ivo, I. tehn. referent: Zerjal Oskar, II. tehnični referent: Pogacar Franc. Člani odbora pa so: Valant, Miklavčič, Gregorič, Tršan, Znidarič, Lorbek, Abulnar, Gabrijelečič in Schwentner. Člani nadzorne odbora: Vospersnik in Frkoly. Za častnega člana pa je bil imenovan g. Plankar Ivan. Člana razsodišča: Ciglar, Rome.

pančičevo Veroniko Deseniško, ki jo nameravajo igrati v Zagrebu. Govoril je o težavah takega dela in dejal, da nameni prevod izročiti pesniku samemu v pregled. — Povedal je še, da pravkar pripravljajo študijo o Bevku, ki bi Hrvatom prvič obširneje predstavila tega pisatelja.

V pogovoru o najnovejših uspehih v slovenski literaturi je naprosil, naj bi mu posredoval nekatere knjige in ko sem mu to z veseljem obljubil, je z namerakom dejal, da se je zadovoljil pri meni.

Na dan njegove nepričakovane smrti sem se mu namenil pisati. Naj mu bodo namesto listega pisma v spomin te vretice!

V. N.

Medklubska skakalna tekma

Športni klub Ilirija v Ljubljani razpisuje za dne 16. februarja 1941 na svoji 25 m skakalnici na Javorniku s pričetkom ob pol 15 medklubska skakalna tekma za seniorje, juniorje, naraščaj in mladino. Pravico do nastopa imajo vsi verifikirani in predverifikirani tekmovalci Slovenske športne zveze. Prijavnine ni!

Tekmuje se po pravilniku SZSZ in pravilih SZSZ. Vsak tekmovalac nastopa na lastno odgovornost. Prijave z navedbo rojstnih letnikov tekmovalcev je poslati na naslov: Športni Zdravko, Javornik št. 183, najkasneje do 12 ure na dan tekmovalca. Mesto objave rezultatov ob 17. Prvi trije v vsaki razpisani skupini prejmejo spominske plakete.

Hrvatska visoka šola za telesno vzgojo

Hrvatska visoka šola za telesno vzgojo v Zagrebu dobiva vedno bolj vidne oblike in se bo pričela že 1. marca t. l. Sedaj je izdalo vodstvo omenjene šole pogoje za sprejem slušateljev, katerih bodo sprejeli v prvi semester 25. Letos se bo šola pričela izjemoma 1. marca sicer bo pa njen pričetek vsako leto 1. oktobra ter bo imela dva semestra: zimskega in letnega, šola pa bo trajala dve leti. Za sprejem se zahteva velika maturata na srednji šoli in starost največ 28 let. Potem so navedeni še nekateri drugi pogoji za sprejem, kar pa za nas ni take važnosti, temveč se nam zdi bolj važno to, kdaj bomo tudi mi Slovenci dobili tako visoko šolo ali vsaj poseben oddelek za telesne vaje na ljubljanski univerzi.

Kako velikega pomena bo za ves šport in telesno vzgojo na Hrvatskem omenjena visoka šola, bo pokazala že najbližja bodočnost. Za belgrajsko visoko šolo za telesno vzgojo je sedaj dobil še Zagreb svojo in bi bil skrajni čas, da tudi mi Slovenci, ki imamo toliko in tako odlične športnike čimprej dobimo nekaj sličnega v Ljubljani, kar bo vso slovensko telesno vzgojo dvignilo na zaželeno višino in kar nam bo dalo kader sposobnih športnih voditeljev, za naše šole in telesno vzgojno društva.

»Športska revija« št. 47 z dne 6. februarja ima tole vsebino: Fritz Gillard in prvaki v umetnem drsanju v Belgradu. Naliv golov v tekmovalcu hrvatski hliga-klubov za prvenstvo. »Concordija« na čelu hrvatskih klubov, Bačka pa je zadnja. Poslednji športni dogodki v Novem Sadu, Osijeku in Sloveniji. Zopet sprememba sistema tekmovalca za državno prvenstvo Šola za nogometaše: »Kondicija« in razni drugi športni članki poleg številnih športnih posnetkov.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Planina ženska lahkoatletika sekcija. Vazhen sestanek vseh članic ženske atletske sekcije bo v četrtek 13. t. m. ob šestih zvečer v Akademskem domu.

SK Slavija. Drevi ob 20 bo redna odborova seja v posebni sobi gostilne »Puc« na Sv. Petra nasipu 71. Ker je to zadnja seja pred obtnim zborom in je zaradi tega zelo važna, prosim vse gg. odbornike za polnostevilno udeležbo točno in sigurno. Naprošajo se tudi vsi gg. odborniki, ki še nimajo poravnane članarine, da jo ob tej priliki poravnajo. Zabelek točen! — Tajnik.

Smučarski klub Ljubljana priredi na skakalnici v Mostecu skakalni tečaj za neorganizirano mladino. Tečaj je vsak popoldne od pol 15 dalje. Istočasno je trening klubovnih skakačev. Prijave na skakalnici sprejema trener Božo Šramel.

ZFO

Razpis za lepak mladinskih dni

Zveza fantovskih odsekov v Ljubljani razpisuje nagradno tekmovalstvo za najlepši lepak za letošnje Mladinske dneve v Ljubljani in Belgradu. Geslo te prireditve je:

»Poklonitev mladine, včlanjene v Zvezi fantovskih odsekov in v Zvezi dekliških krožkov, na čelu slovenskega naroda mlademu kralju ob nastopu vladanja.«

Osnutki v merilu 90 cm x 120 cm naj bodo izdelani v čim manj, a čim učinkovitejših barvah, primernih za tisk v osveti. Nagrade za najboljše osnutke so tri, in sicer: I. nagrada 1500 din; II. nagrada 1000 din; III. nagrada 500 din.

Osnutke je treba poslati do 15. februarja na Zvezo fantovskih odsekov — propagandni odbor, Ljubljana, Miklošičeva 7-I.

Tekmovalni red

za obvezne okrožne tekme fantovskih odsekov je izšel v 14. snopiču Našega dela. Letošnja tekmovalna tvarina obsega sledeče panoge: načela, poslovniki, proste vaje, redovne vaje s petjem in ocena o rednosti, delavnosti ter moči odseka. Tekme bodo v mesecu aprilu in maju in se vrše za vse odseke enega okrožja na isti dan in v istem kraju. Važna je določba, da ne sme odsek, ki se tekem ne udeleži, prireditelj javnih telovadnih nastopov na prostem do prihodnjih okrožnih obveznih tekem. Ta določba je prav posebno važna v letošnjem prireditvenem letu.

Priprave za te tekme se bodo pričele že na marčnem okrožnem svetu, kjer morajo odseki izročiti »staležne liste rednih članov« okrožnemu odboru, da bo izpolnil tekmovalne preglednice. Na tem okrožnem svetu (9. in 16. marca) se določi tudi kraj, dan in ura tekem in izbire sodniški zbor.

Za tekme ocenjuje rednost odseka Zveza, delavnost odseka pristojna podzveza in moč odseka pristojno okrožje. V tekmovalnem redu so našteje točke, po katerih se bo to ocenjevanje vršilo.

V knjižici so objavljena tudi vprašanja iz poslovnika in vadnika ter so obenem pripisani šš iz Osnutka poslovnika in Vadnika, na katerega se nanaša vprašanje.

Prosvetna tvarina je povzeta iz Našega dela. Poleg vprašanj, ki so v današnjih časih za naš narod odločilne važnosti so v kratkih sestavih pripisani tudi odgovori. Tako se vrste poglavja kako smo Slovenci postali narod, Poslanstvo slovenskega naroda, Naše narodne manjšine, Usoda velikih in malih narodov, Pomen vere in morale v narodnem življenju, Kmečki stan v zgodovini slovenskega naroda, Odnos delavskega stanu do naroda, Pomen katoliškega duhovništva v slovenskem narodnem življenju, Kultura in narodnost, Naša svoboda, Narod v samoohranbi in Slovenci in Jugoslavija.

Slede naloge iz redovnih vaj, ki so tako postavljene, da je dodobra obdelan »Vadnik«, kolikor ga fantje rabijo.

Knjižice so razposlane vsem edincem in je sedaj naloga vseh, da se na tekme čim bolj pripravijo in tako dosežejo dobre uspehe.